

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

27. заседание

Срѣда, 24 декемврий 1941 г.

(Открито въ 16 ч. 35 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Никола Захариевъ. Секретари: Димитъръ Саралжовъ и Иванъ Минковъ.

СЪДЪРЖАНИЕ

Съобщения:	Стр.	Стр.	
Отпуски	457	11. За откупуване тѣснопѣтната желѣзнопѣтна линия отъ спирка „Орлица“ до спирка „Балабановъ“, собственостъ на „Българска книжна и дървена индустрия“, отъ българската държава (Първо и второ четене)	487
Законодателно предложение	458	12. За отпускане заемъ за строежъ на жилищни сгради на преселниците отъ Северна Добруджа. (Първо четене)	487
По дневния редъ:		13. За отстъпване даромъ на Съюза на българските писатели държавния имотъ — въ гр. София, ул. „Генералъ Паренсовъ“ №8, за построяване домъ на българските писатели. (Първо и второ четене)	488
Законопроекти: 1. За бюджета на държавата за 1942 бюджетна година (Първо четене — продължение на разискванията и приемане)	458	14. За разрешаване на министъра на вътрешните работи и народното здраве да поеме задължение за нуждите на народното здраве въ размѣръ на 50.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години. (Първо и второ четене)	489
Говорили: Д-ръ П. Кьосеиановъ	458	15. За допълнение на закона за гражданското съдопроизводство. (Първо и второ четене)	489, 490
М-ръ Д. Божиловъ	468	Предложения: 1 За одобряване постановленията на Министерския съветъ отъ 1941 г., издадени въ връзка съ нѣкои мѣроприятия въ Добруджа (Приемане)	477
2. За измѣнение и допълнение бюджета на държавата за 1941 бюджетна година (Второ четене)	474	2. За освобождаване въздухоплавателните дружества въ България да изнасятъ въ чужбина и издѣлния металически (варели и пр.), внесени безъ мито и пр., по специалните договори, сключени съ държавата. (Приемане)	480
3. За извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земедѣлието и държавните имоти за 1941 бюджетна година въ размѣръ на 11.000.000 л. (Второ четене)	476	3. За разрешаване да се изнасятъ безъ заплащане на митни и други такси и гербъ за нуждите на персонала на Българската царска легация въ Букурещъ разни съестни продукти. (Приемане)	481
4. За измѣнение и допълнение на закона за изплащане на непокрытитѣ имоти на лица отъ еврейски произходъ, предложени на държавния поземленъ фондъ за изкупуване, съгласно закона за защита на нацията. (Второ четене)	476	4. За освобождаване отъ мито и други данъци и такси на около 18 000 агр конопено семе, които акционерно дружество „Комисионария“ — София, ще предаде обратно на правоимащите и Цивилното интенданство въ Фiume, Италия. (Приемане)	481
Говорилъ: М-ръ Д. Божиловъ	476	5. За освобождаване отъ зносно мито и други данъци, такси и бери 20 000 кгр. сухо-безсолни биволски кожи „Шанхай“. (Приемане)	481
5. За разрешаване на министъра на обществените сгради, пѣтищата и благоустройството да поеме задължение, за нуждите на Главната дирекция на обществените сгради, пѣтищата и благоустройството и на Главната дирекция на строежите въ размѣръ на 1.270.000.000 л. платими за повече отъ три бюджетни години. (Второ четене)	477	6. За одобряване 44. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юний 1941 г., протоколъ № 111. (Приемане)	482
6. За отпускане оборотни срѣдства отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка на Главното комисарство на снабдяването за посрѣщане текущи нужди въ връзка съ снабдяването. (Първо и второ четене)	483	Дневенъ редъ за следващото заседание	490
7. За допълнение на закона за депозиране на печатни и литографни произведения въ народните библиотеки. (Първо и второ четене)	484		
8. За разрешаване на Държавното висше училище за финансови и административни науки въ София да сключи заемъ отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка въ размѣръ на 8.000.000 л. подъ гаранция на държавата. (Първо и второ четене)	484, 485		
9. За допълнение на закона за Държавното телеграфопощенско училище. (Първо и второ четене)	485, 486		
10. За измѣнение на закона за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалите отъ войните. (Първо и второ четене)	486		

Председателствувашъ Никола Захариевъ: (Звъни) При-
сѣствуватъ необходимото число народни представители.
Откривамъ заседанието.

(Отсѣствуватъ народните представители: Александър
Загоровъ, Александъръ Карапетровъ, Атанасъ Цвѣтковъ,
Велизаръ Багаровъ, Гаврилъ Гроздановъ, Георги Чалбу-
ровъ, д-ръ Георги Рафаиловъ, Георги Продановъ, Деянъ

Деяновъ, Димитъръ Арнаудовъ, Динчо Узуневъ, Енѣ
Клянтевъ, Иванъ Гърковъ, Иванъ Керемичиевъ, Игнатъ
Хайдудовъ, Керилъ Мичковъ, Никола Гралевъ, Панайотъ
Станковъ и Филипъ Махмудиевъ.)

Председателството е разрешило отпускъ на следните
г-да народни представители:

Димитъръ Митковъ — 4 дни;

Илия Славковъ — 1 день;
Светославъ Павловъ — 1 день;
Спасъ Мариновъ — 1 день и
Стоянъ Димовъ — 2 дена.

Постъпило е частно законодателно предложение отъ народния представителъ г-нъ Георги Тодоровъ, приподписано отъ необходимото число народни представители — за облагане съ военновремененъ данъкъ на сумитъ, които се получаватъ отъ чужди фирми въ форма на комисиона.

Минаваме къмъ дневния редъ, точка първа:

Първо четене на законопроекта за бюджета на държавата за 1942 бюджетна година — продължение на разискванията.

Димитъръ Киревъ: Г-не председателю! Искамъ думата.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Има думата народниятъ представителъ г-нъ Димитъръ Киревъ.

Димитъръ Киревъ: Г-да народни представители! По-неже се изказаха опредѣлениятъ въ чл. 21 отъ правилника брой народни представители по първото четене на бюджетопроекта на държавата за 1942 г. и въпроситъ въ връзка съ него достатъчно се уясниха, азъ правя предложение за прекратяване дебатитъ, като моля това мое предложение да бѣде прието.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които г-да народни представители приематъ предложението на народния представителъ г-нъ Димитъръ Киревъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата докладчикътъ на законопроекта и председател на бюджетарната комисиия г-нъ д-ръ Петъръ Кьосевановъ.

Д-ръ Петъръ Кьосевановъ: (Отъ трибуната. Посрещанъ съ ръкоплъскания) Г-да народни представители! Нѣма по-удобенъ моментъ и случай, при който народното представителство би могло да каже своята дума по политиката на правителството, отъ тоя при общитъ дебати по бюджета на държавата. Дебатитъ по бюджета на държавата не се изчерпватъ съ общитъ дебати по закона за бюджета на държавата, а тѣ продължаватъ и при разглеждане бюджетитъ на отдѣлнитъ министерства. Даже азъ бихъ казалъ, че при гласуването на бюджетитъ на отдѣлнитъ министерства много по-подробно и много по-намѣсто биха могли да се засегнатъ въпроси, които при общитъ дебати по закона за бюджета на държавата не биха могли да бѣдатъ обсъждани, по простата причина, че общитъ дебати по бюджета на държавата трѣбва да се движатъ въ голѣмитъ линии на общата политика на правителството, когато при разглеждането на бюджетитъ на отдѣлнитъ министерства биха могли да се правятъ известни сжждения и критики по дейността на самитъ министерства.

Не може да се почне каквато и да е критика по общия бюджетъ на държавата, безъ да се отбележи, че времето, въ което трѣбва да кажемъ нашата дума по него, е време извънредно, е време, което не може да бѣде сравнено съ времето, когато бѣха разглеждани миналитъ бюджети. Затова тази критика, която изхожда и кореспондира съ сърдцето на всѣки депутатъ, който взема думата по бюджета на държавата, не трѣбва да изпуска изъ предвидъ и тоя голѣмъ фактъ.

Преди да премина къмъ самия бюджетъ на държавата, азъ съмъ длъженъ да направя констатацията, че народното представителство, както миналата година, така и сега, се поставя предъ единъ извънредно късъ срокъ за обсъждане бюджета на държавата и, следователно, липсва му възможността да проучи бюджета, за да изнесе една изчерпателна критика по него.

Г-да народни представители! Това е единъ дефектъ, който не се дължи на желанието или нежеланието на всѣко отдѣлно министерство да състави своя бюджетопроектъ, а е, бихъ казалъ, единъ дефектъ на самата система. Азъ намирамъ, че за вънасянето на бюджета трѣбва да се възстанови тая система, която съществуваше въ миналото, а именно, бюджетната година да почва на 1 априлъ, за да може презъ месецитъ ноемврий, декемврий и януарий да се гласуватъ предварително всички закони, както и на другитъ министри, да съставятъ своитъ бюджети и чакъ тогава, презъ февруарий и мартъ, да пристъпимъ къмъ разглеждането на държавния бюджетъ.

Заради това азъ не оправдавамъ постъпката на бившия министъръ Петъръ Тодоровъ, който въведе сега съществуващата система, што бюджетната година да съвпада съ календарната година. Много по-подходящо за насъ е, бюджетната година да почва на 1 априлъ. Тогава народното представителство съ много по-голѣма компетентностъ и съ много по-голѣми познания по всичкитъ въпроси ще може да изкаже своята критика по бюджета. Или пъкъ, ако това е невъзможно, то вънасянето на бюджета да става въ извънредна сесия, преди редовната, за да бѣдатъ народнитъ представители своевременно сезирани съ бюджета и да иматъ възможность по-дълго и по-обстойно да го обсъждатъ.

Г-да народни представители! Искамъ да направя и друга една констатация. Вие виждате, че съ вънасянето на различни извънредни бюджети, които се гласуватъ обикновено къмъ края на годината, отъ васъ се иска съгласие за прехвърляне на суми отъ едни параграфи въ други, да може суми, които първоначално сѣ гласувани по известни параграфи отъ едни бюджети, да бѣдатъ изразходвани по други параграфи. Естествено е, че това е една система, която измѣня същността на самия бюджетъ. Не може народното представителство, което е дало единъ пътъ вота си и е гласувало известни суми за точно опредѣлени цели, впоследствие да дава съгласието си за прехвърлянето на тѣзи суми къмъ други параграфи, за да бѣдатъ изразходвани за други цели. Много по-правилно би било, ако излишечитъ по отдѣлнитъ бюджети бѣдатъ събрани наедно и съ единъ общъ извънреденъ бюджетъ стане разхвърлянето на тия излишечи къмъ параграфи, по които има нужда отъ кредити — толкова повече, че, както ви каза г-нъ министърътъ на финанситъ, тѣзи излишечи вече догонватъ по общия бюджетъ на държавата цифрата 700-800, а може би и повече милиони лева.

Г-да народни представители! Това сѣ чисто формални бележки, отъ съображение за целесобразность, но азъ намирамъ, че иматъ съществено значение за по-добра ориентация и по-голѣма планомерность при изнасянето на една критика по самия бюджетъ.

Най-важната проблема, най-важното обстоятелство, което не трѣбва да бѣде изпуснато изъ предвидъ, то е, г-да народни представители, че ние трѣбва да обсъждаме днесъ бюджета на държавата при едно положение, когато при строежа на нашия бюджетъ ние минаваме отъ системата на либералното стопанство, която досега съществуваше у насъ, къмъ така нареченото дирижирано стопанство. Ние вече трѣбва абсолютно и отведнажъ да отсѣчемъ съ системата на либералното стопанство и да преминемъ къмъ дирижираното стопанство.

Г-да народни представители! Ние вече преминаваме къмъ нова финансова наука. Ние преминаваме вече къмъ едни принципи на стопанството абсолютно различни отъ тѣзи, които като студенти въ Университета сме учили и които досега сѣ четени и слушани въ голѣмитъ чуждестранни университети. Не трѣбва да ви бѣде чудно, ако ви кажа, че въ многобройни книги на учени отъ лагера на либералистичната школа днесъ се пише, че въ Германия има „Finanzwunder“, имало нѣкакво-си финансово чудо, че съществувала нѣкаква система, която отъ гледище на тѣхнитъ познания по науката е наистина чудо, защото постановката било на финанситъ, било на народното стопанство е абсолютно различна отъ това, което досега се знаеше. Ние досега въ нашата страна знаехме, пъкъ и въ други университетски книги се четѣше, че банкотитъ трѣбва да се пускатъ при наличността на злато въ отношение 3:1. Ако ние, г-да народни представители, обсъдимъ нашитъ държавни финанси отъ гледището на тази предпоставка, отъ това основно, генерално начало, което още съществува въ много страни, ние не можемъ да не дойдемъ до едни тревожни заключения, не можемъ да не уйдисаме на много хора отъ улицата, които, разглеждайки цифритъ, надаватъ викъ и почватъ да тревожатъ както съвѣстата на народното представителство, така и съвѣстата на тия, които ръководятъ нашитъ сждини, че чутъ-ли не е станала нѣкаква катастрофа. Това е затуй, защото тѣзи хора не искатъ да се справятъ съ новата финансова система, съ това финансово „чудо“, за което извънредно много се пише по всички списания.

Г-да народни представители! Затова азъ казвамъ, че бюджета на държавата ние ще го обсъждаме, ще го критикуваме, ще го разглеждаме отъ гледище на новата предпоставка, съ която трѣбва да се съобразяваме, и отъ гледището на новия пътъ, който нашитъ финанси и на-

шето стопанство поематъ. Това е, г-да народни представители, и духът на нова Европа, това е, което нова Европа най-напредъ даде, най-напредъ създаде — всичките тия нови основни положения въ държавните финанси, чрезъ които се работи за създаването на новия святъ. И затова, г-да народни представители, азъ считамъ, че народното представителство трѣбва да схваща бюджета на държавата, трѣбва да критикува всичките пера, трѣбва да обсъжда данните, които г-нъ финансовият министъръ ни дава, точни и извлѣчени отъ официални документи, изхождайки отъ тая именно основна и генерална предпоставка. Отъ нея ние трѣбва да изхождаме, за да можемъ точно да направимъ нашите политатъшни заключения.

Г-да народни представители! Изхождайки отъ тия предпоставки, първият въпросъ, който трѣбва да спре нашето внимание, това сѫ кредититѣ, предвидени за редовните и за извънредните нужди на държавата.

Г-да народни представители! Ние преминаваме къмъ едно положение, когато извънредно строго и стриктно трѣбва да бъдѣтъ разграничавани редовните отъ извънредните нужди на държавата. Може би въ времето на либералистичната постановка на бюджета, въ времето, когато стойността на книжната монета се базираше, се крепѣше върху наличността на златото, това не бѣше нужно, но днесъ за всѣка редовна и за всѣка извънредна нужда трѣбва да се държи строга смѣтка. Нуждите на държавата трѣбва да бъдѣтъ вече степенувани, трѣбва да бъдѣтъ поставени въ градация съ огледъ да бѣде задоволявана най-напредъ тая нужда, която е най-належаща, която е свързана съ съществуването и бъдещето на нашата страна.

Изхождайки отъ тая предпоставка, не може човѣкъ да почне никакъвъ анализъ по перата на бюджета на държавата, безъ да констатира, че най-важниятъ разходъ, който трѣбва да предшества всички други, това е разходътъ за нашето въоръжение. Всичко друго трѣбва да остане назадъ, всичко друго трѣбва да се счита като една нужда, която може да бѣде задоволена, следъ като се задоволятъ нуждите на българската войска. (Ръкоплѣскания)

Г-да народни представители! Бюджетътъ на държавата въ днешния моментъ се съставя при конюнктурата „готови за война“, при която конюнктура нуждите на нашата могъща и здрава армия трѣбва да бъдѣтъ задоволявани на първо мѣсто. Затова, докато по-рано, когато се правѣше разграничение на редовните и извънредните разходи, както и въ съчиненията на разни професори по финансова наука може да се намѣри, разходитѣ за войската бѣха на второ или трето мѣсто, днесъ тия разходи стоятъ надъ всичко и съ огледъ именно на тази необходимостъ ние трѣбва да правимъ нашите сѣждения.

Г-да народни представители! Като имаме предвидъ тая генерална и основна предпоставка, нека хвърлимъ погледъ върху голѣмитѣ пера, върху голѣмитѣ цифри на нашия бюджетъ. Г-нъ министърътъ на финансите ни каза — и азъ съмъ длъженъ отъ това мѣсто да ви подчертая — че нашиятъ бюджетъ е консумативенъ, въ смисълъ, че не дава възможностъ, известни по-големи суми да бъдѣтъ върнати въ нашето стопанство, за да може то да се развие, за да може да се увеличи националниятъ доходъ, за да се създаде благоденствие въ нашата страна. Отъ всичките кредити, предвидени за 1942 г., даватъ се 11.040.000.000 л. за заплати на чиновницѣтъ, за порционни и т. н.. Като прибавите допълнителните увеличения на заплатитѣ, въ края на краищата не може да получите едно перо по-големо отъ 800-900 милиона лева свободни сѣдства, свободни пари, които г-нъ министърътъ на финансите би могълъ да хвърли въ мѣропрития, би могълъ да ги постави на разположение на народното стопанство, което има грамадна нужда отъ сѣдства, защото безъ такива то просто се намира въ невъзможностъ да бѣде раздвижено и подобро.

Г-да народни представители! Прибавете къмъ тия 11.040.000.000 л. сумата, която всѣка година се дава за погасяване на консолидирани и неконсолидирани външни и вътрешни дългове. Тая година тя възлиза на 2.238.000.000 л., а миналата година бѣше 1 милиардъ и нѣщо. Все се гъпчи на едно и също мѣсто — плащатъ се лихви, а грамадната сума отъ около 28 милиарда лева общо на вътрешните и външни заеми си стои все на едно и също мѣсто. Приличаме на човѣкъ, който на сънъ бѣга по пъськъ: все бѣга напредъ и все стои на едно и също мѣсто. Ние все плащаме пари, а въ края на краищата държавниятъ дългъ все си е същиятъ.

Г-да народни представители! Това се дължи на извънредно слабитѣ и извънредно много изтощенитѣ български финанси въ далечното минало. Голѣмото бреме, което се струпало върху здравата снага на българското племе отъ страшния и жестокъ Ньойски диктатъ, се отрази много тежко на нашите финанси и на нашето национално богатство. Струполиха се върху плещитѣ ни плащания по издържане на окупационни войски, плащания по всевъзможни репарации въ пари и натура, на които глобалната сума азъ посочихъ и въ миналата си речъ по бюджета на държавата, че е не по-малко отъ 34 милиарда лева. Къмъ тяхъ ще прибавите и двата заема — стабилизационния и бѣжанския — които се дадохъ, за да можемъ да се снабдимъ съ сѣдства отъ странство, но които, вмѣсто да употребимъ за повдигане на нашето стопанство, трѣбваше да ги вършаме обратно за плащане на всевъзможни задължения, които се валоризираха и създадохъ тази грамадна сума на държавните дългове. За да сключимъ тези заеми, ние трѣбваше да направимъ валоризация на всевъзможни наши задължения, както и на облигациите по нашите държавни заеми, сключени съ Banque de Paris et des Pays bas и други банки. Съ спогодбата отъ 1926 г. въ Прага трѣбваше да направимъ една валоризация на нѣкои облигации отъ наши държавни заеми около 11 или 12 пѣти повече, отколкото бѣше стойността имъ. Да не ви припомнямъ за онова минало, когато една наша облигация единъ день струваше 500 л., а на другия день съсмиваше съ десеторно увеличение.

Не забравяйте и обезценяването на нашия влогъ отъ 800 милиона германски марки въ „Дисконто Гезелшафтъ“, като единъ день, вмѣсто 24 милиарда български лева, получихме срещу този авоаръ нѣкакъ-си 35 хиляди български лева.

Г-да народни представители! Прибавете къмъ всичко това безразборното изразходване на грамадни сѣдства за всевъзможни бастунджии и хора съ наизници, които бѣха записвани на котлова храна, а свободно си прекачваха времето било въ агитации, било въ следване въ университетите тукъ и даже въ странство — а тия сѣдства не бѣха малко, тѣ се смучеха постепенно отъ българското национално богатство — за да дойдемъ дотамъ, че до 1936 г. всички бюджетни упражнения да бъдѣтъ приключени съ дефицити.

Г-да народни представители! Безъ да се впускамъ въ подробности, азъ искамъ съвършено бѣгло да ви лансирамъ мисълъта, че трѣбва преди всичко да поставимъ на разположение за неотложните нужди на армията всички необходими сѣдства и че една голѣма частъ отъ държавните приходи трѣбва да бѣде хвърлена за задоволяване нуждите на народното стопанство.

И заради това, г-да народни представители, първа наша длъжностъ, като членове на бюджетната комисия и като членове на Парламента, е: да намѣримъ начини и сѣдства, щото тази сума отъ 11 милиарда лева да бѣде намалена, като се направятъ съкращения на служби, като се направятъ всички възможни икономии въ министерствата, защото всѣки икономисанъ левъ чрезъ съкращения на служби ще бѣде хвърленъ за задоволяване на нужди, които сѫ отъ извънредно голѣмо значение за нашето стопанство.

Г-да народни представители! За да заключа съ тая грамадна сума отъ 11 милиарда лева, азъ не мога да не засегна и другъ единъ основенъ и належащъ за обсъждане въпросъ, а именно чиновническия въпросъ. Ние трѣбва да дадемъ възможностъ на нашето чиновничество, което днесъ трѣбва да се справя съ много по-сложни проблеми, да бѣде поставено въ положение, щото наистина да бѣде задоволено и да се чувствува, че може достойно да изпълни своя дългъ. Но, г-да народни представители, не мога да не повторя мисълъта, която развихъ предъ васъ и миналата година при общитѣ дебати по бюджета на държавата — че постѣпването, приемането на служба на чиновницѣтъ въ днешната държава трѣбва да става по единъ строго опредѣленъ редъ. Азъ намирамъ, че е време постѣпването на държавна служба да става така, че даже и самиятъ министъръ да не може да назначава произволно, а да му бѣде предлаганъ кой ще бѣде назначенъ за чиновникъ. Тогава ние, народните представители, нѣма да имаме голѣмата грижа всѣки день да правимъ или да слушаме ходатайства за приемането на този или онзи на служба. Веднажъ завинаги трѣбва да бѣде установенъ известенъ редъ за назначаване на чиновницѣтъ. Чрезъ конкурсъ ли, чрезъ състезание ли, чрезъ други начини ли ще бѣде, но трѣбва да се установи единъ редъ. Така ще

се подобри нашият чиновник качествено и ще се осигури безпристрастие при приемането му на служба.

Г-да народни представители! Първото условие, обаче, което не трябва да бъде изпускано изъ предвидъ при приемането на единъ чиновникъ на служба, е, че той трябва да бъде решителенъ и убеденъ поддръжникъ на днешния строй и на тая идеология, на която ние служимъ. (Ръжкоплъскания)

Г-да народни представители! Още презъ 1933 г., следъ една обиколка, която бѣхъ направилъ въ Германия, азъ написахъ редъ статии въ в. „Знаме“, отъ които искамъ да ви цитирамъ условията за постъпване на държавна служба въ Германия тогава. Съгласно § 3 отъ закона за държавнитѣ служители и свободнитѣ професии, може да бъде назначенъ този, който има образователния и служебния цензове и освенъ това, който въ всѣки моментъ бѣде готовъ да докаже, че не е работилъ противъ националната държава и безрезервно е готовъ да я подкрепи.

Г-да народни представители! Азъ лансирамъ тази мисль предъ васъ не за да уязвя нѣкого, не защото искамъ да кажа лоша или добра дума за тоя или она чиновникъ, но да подчертая голѣмото значение на чиновника, който днесъ има да изпълнява не само единъ служебенъ дългъ, но който, като заема единъ високъ служебенъ постъ, същевременно трябва да бѣде и общественъ служителъ. Днесъ чиновникътъ не само служи строго въ рамкитѣ на своята професия и на своя ресортъ, но той движи общественото настроение, той създава това обществено настроение.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че може да стане намаление на чиновническия персоналъ, но съ икономията, получена отъ това намаление, трябва да подобримъ неговия халъ, да му създадемъ едно състояние такова, щото да му се гарантира единъ пътъ завинаги по-голъмо спокойствие и по-голъма сигурностъ за прокарването на тая или она инициатива, която се иска отъ него.

Г-да народни представители! Първата задача на тѣзи, отъ които зависи разрешението на чиновническия въпросъ, трябва да бѣде да накаратъ чиновникитѣ, които вече сѣ изслужили за пенсия, или иматъ гарантирано своето съществуване съ имотно състояние, да отстъпятъ своето мѣсто на други, които бедствуватъ, които чакатъ мѣсто, за да подкрепятъ както себе си, така и своето семейство.

Г-да народни представители! Ние трябва да държимъ смѣтка и за нахлуването на селото къмъ разнитѣ чиновнически постове. Ние ще трябва единъ пътъ завинаги да спремъ тая вълна, като убедимъ нашия селянинъ да гледа добре своята земя, да счита, че неговиятъ трудъ е най-благодатенъ, да счита, че работата въ село би могла да му гарантира много по-голъми изгоди и много по-голъмо благополучие, да го върнемъ обратно къмъ земята и да възстановимъ и възпламенимъ у него любовъ къмъ работата. Печална картина е да виждаме, че у насъ има като чели едно детрониране на физическия трудъ, като чели много по-приятно и много по-възприемливо е за всѣки, който иде отъдолу, отъ провинцията, да седне на маса, да вземе писалка, да получава 1.500 л. на месецъ и да едоволенъ, отколкото да отиде при баща си на село, да му помогне да разоре нивата си, да му помогне при наторяването, да му помогне въ овощарството и т. н. и да си гарантира не 1.500 л. месеченъ приходъ, но много повече, като същевременно бѣде гордъ съ своя трудъ.

Г-да народни представители! Въ това направление ще трябва да вземемъ примѣръ отъ тия, които искатъ днесъ да създадатъ новото въ Европа. Вие сте се намирали въ контактъ съ отдѣлни германски войници, които посещаватъ нашата страна, и сте виждали какъ всички съ радостъ не, а съ гордостъ заявяватъ кава е професията имъ — че били шлосери, механици, земеделци, бръснари и т. н. Въ всѣки случай иматъ любовъ къмъ занаята си, любовъ къмъ физическия трудъ. Г-да народни представители! Първото нѣщо, което е необходимо, за да можемъ наистина да отидемъ къмъ новото, то е да възстановимъ любовта къмъ физическия трудъ и да не правимъ разлика между него и умствения трудъ, защото само чрезъ връщане къмъ земята, чрезъ обичъ къмъ труда въ всичкитѣ му разклонения ние можемъ да разчитаме на единъ по-голъмъ успѣхъ.

Г-да народни представители! Не мога да отмина бюрократизма, който единъ пътъ завинаги трябва да бѣде изкорененъ, изпѣденъ отъ нашитѣ държавни учреждения. Азъ не мога да кажа, че бюрократизмътъ е масово явление

у насъ, но моята мисль е, че и въ най-малкия му зародишъ и при най-малкото му проявление, той трябва да бѣде унищоженъ.

Г-да народни представители! При усложнената сега стопанска система, при новитѣ институции, които бѣ необходимо да създадемъ, при комплицираното стопанско и финансово положение у насъ, не трябва да поставяме подъ заплаха и многобройни ограничения държавнитѣ чиновници, защото ще изпаднаемъ въ бюрократизмъ, който спѣва, който прѣчи на свободното и лесно извършване на работата въ учрежденията.

Затова, г-да народни представители, следъ като подобримъ добре чиновникитѣ въ бѣдеще и имъ създадемъ съответенъ манталитетъ, ще трябва на всѣка цена да се погрижимъ да превъзпитаме, да пресъздадемъ манталитета на днешнитѣ чиновници, за да ги пригостимъ къмъ новото време. Трябва да се счита, че всѣки чиновникъ е въ услуга на посетителитѣ. Нѣма защо посетителитѣ да се редятъ и да чакатъ предъ канцеларитѣ, за да бѣдатъ приети, а ще трябва веднага да се изслушватъ, да имъ се помогне, да се напътятъ, да се улеснятъ, за да могатъ да свършатъ работата си по-скоро, защото всѣка работа, свършена по-скоро, дава възможностъ на гражданитѣ да се успокоятъ и да се отдадатъ на своята работа. Азъ може би ще се върна пакъ на тази си мисль.

Г-да народни представители! Когато ние казваме, че преминаваме къмъ една нова финансова политика у насъ, азъ не мога да не направя една препорѣка на правителството, а именно, че много мѣроприятия и много начинания биха могли да бѣдатъ вършени съ едно опростотворяване на формалноститѣ, че много държавни инициативи биха могли да бѣдатъ реализирани, безъ да бѣдатъ включени въ бюджета на държавата, безъ да бѣдатъ подчинявани на страшия и често пѣти забавящъ законъ за бюджета, отчетността и предприятията, безъ да бѣдатъ поставяни подъ строгитѣ формалности на нашата обща държавна система. Ние трябва да вземемъ примѣръ отъ голѣмата страна Германия, където сѣ най-много разпространени така нареченитѣ смѣсени предприятия, въ които участвуватъ държавата и частни лица. Нѣма нужда държавата, реализирайки една своя инициатива, непременно да я вложи въ една институция, включена въ разпорѣжденията на закона за бюджета, отчетността и предприятията или въ бюджета на държавата. Ще бѣде отъ полза създаването на смѣсени предприятия, въ които държавата да участвува съ по-голъмата частъ отъ капитала като се поставятъ тѣзи смѣсени предприятия подъ ръководството и контрола на държавната властъ, но да бѣдатъ освободени отъ многото формалности, за да може да се очакватъ отъ тѣхъ по-бърза работа и по-голъми резултати.

Г-да народни представители! Къмъ тия констатации, които правя по нашия бюджетъ, не мога да не прибавя констатацията, отъ която изхождаме всички и която ви каза и г-нъ финансовиятъ министъръ, а именно, че днесъ покриваме разходите по нашитѣ бюджети съ редовнитѣ приходи отъ данѣни и съ вътрешни заеми.

Г-да народни представители! Нѣма по-благодарна и по-интересна тема отъ данѣчната система у насъ, но г-нъ министърътъ на финанситѣ я разви доста подорбно, пѣкъ и независимо отъ това въ пленума ние сме говорили извънредно много по нея при разглеждането на отдѣлни данѣчни закони. Азъ намирамъ, че ще бѣде загубено време да почнемъ да изброяваме добритѣ и лошитѣ страни на прѣжитѣ и косвенитѣ данѣци, да правимъ голѣми изчисления, за да видимъ какво е съотношението между прѣжитѣ и косвенитѣ данѣци. Това е тема, по която трябва да приемемъ, че всички вие имате достатъчно познания.

Но, г-да народни представители, когато говоря по бюджета на държавата, азъ съмъ длъженъ да направя една печална констатация, която всички трябва да имаме предвидъ, и съ която и правителството, и народното представителство трябва да се занимаватъ. Тя е съществуването все още на недобори по нѣкои данѣци у насъ. По-късно, когато ще говоря за стабилността на нашия левъ и за нашете банкотно обращение, азъ ще се спра по-подробно на този фактъ. Още отсега, обаче, азъ съмъ длъженъ да подчертая, че въ времето, въ което живѣемъ, съществуването на данѣчни недобори е повече отъ неоправдано. Всѣки, който остава неотчетенъ, всѣки, който остава неиздълженъ, всѣки, който не е изплатилъ дълга си къмъ държавата, върши предателство. Затова, г-да народни представители, днесъ въ Германия съществува специаленъ законъ, споредъ който при неплащане на дължими данѣци при първа покана се плаща глоба, при втора покана гло-

бата се утроява или очетворява, а следъ това се наказва съ затворъ. Г-да народни представители! У насъ като чели е създадено убеждение у всѣки, който има неиздължени даже и най-малки, дребни суми, веднага съ петиция до пропетарната комисија да моли да му се опростятъ тѣзи суми. Азъ разбирамъ, че има случаи, когато трѣбва да бъдатъ опростени нѣкои дължими суми. Напримѣръ, азъ се натъкнахъ на следния случай: на единъ селянинъ отъ с. Галичникъ, който внесълъ камъчета за запалки, му била наложена глоба — колко мислите? — 210.000.000 л! Естествено е, че никой човѣкъ не може да изплати такава глоба на държавата. Но когато, г-да народни представители, се касе за свършено малки данѣчни задължения, не може да се иска да се опрощаватъ, да се заличаватъ тѣ, защото тѣзи малки задължения възлизатъ общо на 1 милиардъ лева недобори къмъ държавата. Ако тѣ бъдатъ събрани, всѣчки можете да си представите какво нѣщо би могло да се направи съ този 1 милиардъ лева, колко много инициативи и начинания биха могли да бъдатъ свършени.

Г-да народни представители! Азъ при дебатитѣ по бюджета миналата година казахъ и сега за последенъ пътъ ще кажа своята идея по този въпросъ. Азъ приемамъ, че може да бъде опростена една глоба на едно лице, ако се установи, ако се докаже, че то действително е въ невъзможностъ да я плати. Ние трѣбва да признаемъ, че нежеланието за плащане на глобата е единъ грѣхъ, единъ порокъ. Ако едно лице не иска да бъде отчетено къмъ държавата, ако не си плати глобата, санкцията на закона е, че глобата му се замѣнява съ затворъ. Обаче времената днесъ налагатъ, когато едно лице не може да плати наложената му глоба, понеже не може да намѣри пари, за да я изплати, глобата да бъде замѣнена съ работа. Такова лице може да извърши работа срещу задължението си къмъ държавата. Азъ се чудя защо днесъ, когато трудитѣ се ценятъ толкова много, когато трудитѣ на всѣки човѣкъ трѣбва да бъде използванъ, още се търпи това постановление на закона, да се поставятъ хора въ затворъ за неплатена глоба, да се разходва за тѣхъ заради това, че тѣ не могатъ да се отчетатъ къмъ държавата. Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че и други недобори могатъ да се очистятъ по този начинъ, защото въ днешния моментъ работата е пари, работата на всѣко лице може да бъде използвана отъ държавата.

Г-да народни представители! Когато държавата постепенно-постепенно се намѣсва въ най-обикновенитѣ стопански и други проявления на нашия животъ, не можемъ да не искаме и нашитѣ чиновници, ръководители на отдѣлнитѣ държавни институции, да иматъ отношение къмъ гражданитѣ малко по-различно отъ това, което сѣ имали въ миналото. Не може да се създаватъ всевъзможни сътресения вследствие прекалености отъ страна на чиновницитѣ. Нашиятъ народъ е извънредно изпълнителенъ, той е пъленъ съ голѣми добродетели и е готовъ всѣкога да изпълни своя дългъ, обаче той трѣбва да почувствува, че исканията, разпорежданията, които се отправятъ къмъ него отъ чиновницитѣ, сѣ справедливи и сѣ облѣчени въ необходимата законна форма. Заради това трѣбва да се премахнатъ прекаленоститѣ отъ страна на чиновницитѣ и въ отношенията си къмъ гражданитѣ тѣ трѣбва да отидатъ дотамъ, щото търговецътъ, селянинътъ, занаятчията, въобще всѣчки граждани да се чувствуватъ като чели сѣ органи на държавата, като чели сѣ хора, които искатъ да ѝ помагатъ, да ѝ сътрудничатъ.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че е абсолютно целесъобразно и отъ голѣмо значение още сѣ сегашния бюджетъ да се създаде едно училище за подготовка на чиновници по финансовото ведомство, така както има специални училища за подготовка на чиновници по другитѣ ведомства. Вѣрно е, че и сега, за да постѣпи нѣкой въ финансовото ведомство, полага специаленъ изпитъ, но азъ намирамъ, че специално за службитѣ по това ведомство е необходима една по-продължителна подготовка, едно по-сериозно и по-основно запознаване на кандидатитѣ за чиновници съ службитѣ по това ведомство, за да бъдатъ тѣ подготвени, когато се поставятъ на съответнитѣ мѣста, и да можемъ да очакваме отъ тѣхъ да бъдатъ изпълнителни и дейни въ службитѣ, които сѣ толкова важни за събирането на държавнитѣ приходи.

Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ на финанситѣ ви заяви, че данѣчното бреме у насъ е достигнало до крайния предѣлъ. Ние се намираме въ положение на данѣчна преситеностъ и заради това всѣкитѣ постановления на отдѣлнитѣ наши данѣчни закони трѣбва да бъдатъ прилагани стриктно, трѣбва да бъдатъ намѣрени всѣчки, които ги заобикалятъ, трѣбва да бъдатъ уловени

всѣчки, които се изплъзватъ отъ разпорежданията имъ, за да платятъ съответния данѣкъ, за да може да се събератъ необходимитѣ срдства, които сѣ отъ толкова голѣмо значение за държавнитѣ финанси.

Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ на финанситѣ ви заяви, че нашето данѣчно облагане ще бъде пакостно, ако стигне крайния предѣлъ. Даже той каза, че имало моменти, когато се е отказвалъ отъ облагането на нѣкои стоки, само и само да даде възможностъ да възлзатъ въ страната. Така, напримѣръ, той заяви въ своето експозе, че се е лишилъ отъ половинъ милиардъ лева приходъ отъ мита, само за да може да се внесатъ обща „Бата“ и всевъзможни други необходими материали за нашия стопански животъ, за да се създаде спокойствие въ страната. Това се прави.

Но, отъ друга страна, г-да народни представители, трѣбва и нашиятъ данѣкоплатецъ да има високо съзнание, че трѣбва да изпълнява задълженията си къмъ държавата, да си изплаща данѣцитѣ, или пъкъ, ако не плаща, ще попадне подъ разпорежданията и санкциитѣ на закона. Само по такъвъ начинъ ще може да бъдатъ напълно реализирани предвиденитѣ отъ насъ приходи отъ данѣци.

Г-да народни представители! Вие сигурно сте имали възможностъ да чуete извънредно хубавата и изчерпателна речъ на германския министъръ на финанситѣ фонъ Крюзигъ. Основното начало, което се партикува въ Германия при данѣчното облагане, е следното: „Ще държимъ — казва той — всѣкакво данѣчно разпореждане, всѣкаква данѣчна санкция дотолкозъ, доколкото тя не прѣчи за свободното проявление на отдѣлния стопанинъ. Не може данѣчната ситема да отиде дотамъ, щото да попрѣчи на свободното развитие на отдѣлния стопански деене“. Заради това азъ сѣбтамъ, че щомъ се намираме преди тази предпоставка, че данѣчното бреме е стигнало крайния предѣлъ, първиятъ нашъ апелъ е: да подканяме, да напѣтствуваме, да съветваме, да контролираме, да подпомагаме акцията на правителството, за да може редозно да бъдатъ очиствани недоборитѣ, и правилно и своевременно да се изплащатъ данѣцитѣ задължения.

Г-да народни представители! При тая предпоставка, отъ която азъ изхождамъ, въ днешния моментъ нѣма по-сериозенъ въпросъ отъ въпроса за инфлацията и дефлацията въ нашия финансовъ животъ. Извънредно много се говори на тази тема. Всѣки, който знае и който не знае, тича по улицитѣ, вади тевтерчетата, споменава цифри, плаши гражданството и изгражда какви ли не фантастични постройки, които не само не трѣбва да бъдатъ слушани, но, азъ бихъ казалъ, трѣбва да бъдатъ жестоко преследвани.

Г-да народни представители! Въ времето, въ което ние днесъ живѣемъ, въ епохата, въ която навлизаме, при новата финансова ситема, която се налага, въпросътъ за инфлацията и дефлацията стои въ свършено друга плоскостъ.

Какво значи инфлация? Инфлация значи обезценяване на монетата, намаляване на нейната купателна способностъ. При либералистичната ситема имате наличностъ на злато и срещу това злато имате издадени три пѣти повече банкноти. Ако се премахне това съотношение между банкнотитѣ и златната наличностъ, ако се увеличи банкното обращение, явява се стопроцентова инфлация.

Какво е дефлация? — Точно обратниятъ процесъ: здравяване на монетата и понижаване ценитѣ на стокитѣ. Г-да народни представители! Нѣма по-страшни явления въ стопанския животъ отъ инфлацията и дефлацията. Азъ пакъ ще ви припомнямъ думи, казани отъ нашия скѣпъ и високъ гостъ, германския министъръ на финанситѣ фонъ Крюзигъ, който употребѣи една извънредно хубава фраза, а именно: „Нѣма по-голѣма ловкостъ отъ това да можешъ да движишъ държавния корабъ между Сцила на инфлацията и Харидба на дефлацията“ — значи, да можешъ да движишъ държавния корабъ по срѣдата между тѣзи две страховитни явления, които носятъ поражения и унищожаване на стопанството.

Г-да народни представители! Отъ чисто финансово гледище, азъ имамъ смѣлостта да заявя предъ васъ, че въ нашата страна, при днешнитѣ ѝ граници, нѣма абсолютно никаква инфлация. (Рѣкоплѣскания) У насъ има само повишение на ценитѣ. Какъ е станало това повишение на ценитѣ, азъ ще обясня после. Най-напредъ този проблемъ ние трѣбва да го обяснимъ отъ чисто финансово гледище и следъ това да преминемъ къмъ неговитѣ стопански проявления, за да дойдемъ до съответнитѣ заключения.

Г-да народни представители! Тогазъ, когато ние заявяваме, че нашият левъ вече не се крепи на златната наличност, когато ние преминаваме към дирижираното стопанство, когато имаме камбиален монополъ, когато държавата се явява като ръководител на външната и на вътрешната търговия, покритието на българския левъ е българският държавен гербъ. Гербът на държавата, който стои на нашата банкнота, това е покритието на българската банкнота. Днесъ, когато нашата държава заявява, че тя гарантира курса на българската монета, нима защо вече да си губим времето за всевъзможни смѣтки за съотношението на златната наличност къмъ банкнотното обращение, защото златниятъ телецъ, тоя страшенъ и порано изключителенъ стѣлбъ, на който се крепѣше стабилността на монетата, е вече детрониранъ. Детронирана е досегашната финансова система, г-да народни представители, и се отива къмъ нова система на финанси не само у насъ, но и въ странитъ, които искатъ да създадатъ новия редъ.

Г-да народни представители! Разбира се, не сѣ безъ значение тѣзи констатации, които ще направимъ, като видимъ количеството на нашето банкнотно обращение и наличността на нашитъ златни монети и на чуждитъ девизи. Тогазъ можемъ да направимъ и други нѣкои заключения, които ще бждатъ отъ полза за държавата.

Г-нъ министърътъ на финанситъ ви каза, че нашето национално богатство е 500 милиарда лева, че националниятъ доходъ се движи между 75 и 100 милиарда лева, че 20-25% отъ националния доходъ сѣ данъчно бреме, 10% сѣ спестовностъ, а 65% отиватъ за консумация и тезоризиране. Споредъ мене, това сѣ едни отъ най-важнитъ данни, отъ които всѣки трѣбва да изхожда, когато прави своитъ заключения. Ако има нѣщо лошо, което трѣбва да спре нашето внимание, то е голѣмиятъ процентъ за консумация и тезоризиране. Това е едно явление, съ което трѣбва да се занимаемъ, и трѣбва да бждатъ взети мѣрки, за да се намали този голѣмъ процентъ. Разбира се, че могатъ да се дадатъ обяснения на тѣзи цифрови данни. Азъ нѣма да ви повтарямъ съшитъ данни, които ви даде г-нъ министърътъ на финанситъ, — напирмѣръ, че банкнотното обращение се е увеличило отъ 4 милиарда на 6 милиарда, на 9 милиарда, на 12 милиарда и 935 милиона лева. Причинитъ за това сѣ увеличението на нашитъ територии, увеличението на ценитъ и размѣната на леи, динари, драхми и Reichskassenscheine за около 3 и половина милиарда лева. Независимо отъ това има маса случаи, при които банкнотитъ, вмѣсто да бждатъ поставени въ банковни институции, пазятъ се въ куфари, криятъ се нѣкъде и не могатъ да се използватъ въ нашия стопански животъ. Има маса хора, които отъ невидѣлица, по една случайностъ сѣ спечелили маса банкноти и ги е страхъ да ги изкаратъ на показъ. Маса случаи има, когато паритъ оставатъ скрити и не могатъ да влѣзатъ въ стопанския обмѣнъ. Това е едно печално явление, на което трѣбва да спремъ нашето внимание и да се взематъ съответнитъ мѣрки. Мѣрки, които сѣ взети въ Германия въ това направление, сѣ извънредно строги. Тамъ за лицата, които държатъ въ себе си повече отъ 10 000 марки, не ги депозиратъ въ банцитъ, се предвиждатъ много строги наказания, даже, доколкото си спомнямъ, и смъртъ. У насъ такива мѣрки не могатъ да бждатъ препорѣчани.

Г-да народни представители! Защо въ Германия взематъ тия мѣрки? — Защото цѣлото имотно състояние на човѣка, имущественитъ му права и богатствата му трѣбва да бждатъ поставени на показъ. Защото при дирижираното стопанство нито печалби, нито търговия външна и вътрешна трѣбва да сѣ въ тъмнина. Всичко трѣбва да бжде въ свѣтлина, всичко трѣбва да бжде ясно, защото само така може да има правилно дирижирана стопанска политика.

Таско Стоилковъ: Пари въ гърне — това е като пари въ гробъ!

Д-ръ Петъръ Кюсеиановъ: Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че нѣма смисълъ да говоримъ за банкнотна инфлация, за обезценение на нашия левъ, защото днесъ всички блага на нашия стопански животъ се намиратъ подъ разпореждане на купона, а банкнотитъ — подъ разпореждане на министра на финанситъ. Паритъ сѣ сѣщо стока, която трѣбва да е правилно разпредѣлена, но, разбира се, при тѣхното разпредѣление трѣбва да има ловкостъ, за да се вложатъ паритъ на това мѣсто, където има най-голѣма нужда отъ тѣхъ.

Г-да народни представители! Азъ съмъ длъженъ тукъ да ви заявя, че е похвална инициативата на г-на министра

на финанситъ да прибере отъ пазара банкноти около 1.900.000.000 л., но азъ намирамъ, че това не е най-главното. Пита се: банкнотитъ, които ще бждатъ прибраны, не биха ли изпълнили най-добре своето предназначение на друго мѣсто, при условие, че има ръководство, че има дирижировка, че има напѣтствие къде да се похарчатъ тѣ?

Г-да народни представители! Може би тѣзи мисли, които развивамъ предъ васъ, не сѣ разпространявани много, по тѣхъ не е говорено много, не сте ги чули нито отъ университетски катедри, нито въ нашитъ агитации. Подъ знака на поменатитъ отъ мене основни начала въ нашитъ финанси ще трѣбва да бжде езекутиранъ и бюджетътъ ни за 1942 г. Отъ тия основни начала като изхожда, ще си обясните всички явления въ нашия стопански животъ, ще разберете тѣхнитъ причини и ще ви стане ясно защо се повишиха ценитъ на нѣкои стоки, защо стана размърдането на пазара и защо се изтърваха ценитъ на други стоки. Знаейки причинитъ, обяснявайки си нѣщата, най-лесно и въ най-скоро време би могло да се възстанови това положение, което е желано и което ще стане.

Г-да народни представители! Друга една констатация е отъ извънредно голѣмо значение: освенъ наличното злато въ каситъ на Народната банка, което гарантира стабилността на нашата монета, ние имаме и едно огромно количество девизи — германски марки и др. — за 9.700.000.000 л. За тѣхъ азъ изказвамъ следното мое лично становище, безъ да ангажирамъ никого. Въ днешния моментъ, когато нашето стопанство е поставено предъ нова предпоставка, за която ви говорихъ преди малко, нима нужда отъ тая голѣма девизна наличностъ. Отъ много по-голѣмо значение ще бжде, ако тя се обърне въ стоки. Днесъ сѣ нуждни стоки, първични материали за нашето земедѣлие, за нашитъ занаятчии, за нашитъ търговци. Девизитъ постепенно трѣбва да бждатъ превърнати въ блага, които да замѣстятъ вече изконсумиранитъ. И за това азъ не мога да не одобря инициативата за постепенното влагане на тѣзи девизи въ стоки, за която г-нъ министърътъ на финанситъ говори въ своето експозе.

Д-ръ Иванъ Йотовъ: Късно!

Д-ръ Петъръ Кюсеиановъ: Г-да народни представители! Азъ намирамъ, както и г-нъ Йотовъ възрази, че е късно. Имаше възможностъ това да стане по-рано. Тази девизна наличностъ, която считаме като сигурно покритие на нашия левъ и която стоеше като резерва, можеше и по-рано да бжде обърната въ стоки.

Д-ръ Иванъ Йотовъ: Сега — не! Преди време можеше.

Д-ръ Петъръ Кюсеиановъ: Азъ правя тая констатация съ пожелание тая мѣрка да бжде взета, за да можемъ постепенно-постепенно да набавяме за нашето стопанство необходимитъ сурови материали. Ние не можемъ само да кажемъ „късно“ и да отменимъ. Има и другъ голѣмъ фактъ: навремето си бѣха изкупени облигации отъ нашитъ външни заеми за 2.500.000.000 л. съ 500 000.000 л. наличности, които имаме тогава. Така намалихме бремето на нашитъ външни заеми и изпълнихме едно задължение къмъ държавата отъ извънредно голѣмо значение.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че при сегашната постановка на нѣщата ние не можемъ да не обърнемъ погледъ и на нашата безработица. При дирижираното стопанство, когато държавата се разпорежда съ стабилността на лева, съ разпредѣлението на обработваемитъ площи, съ външната и вътрешната търговия, да съществува безработица, това е поп sens. Безработица при дирижирано стопанство е абсолютно неоправдана. Работната сила, работната ръка е злато, покритие на нашата банкнота. Тая сила трѣбва да бжде използвана. Поради това не можемъ да оставимъ регламентирането на труда по едновременната либерална система. Не можемъ да си позволимъ свободата, хора, които всрѣдъ тоя божи свѣтъ сѣ съ здрави рѣще, които нѣматъ никаква болестъ, да не работятъ. Тѣ могатъ и трѣбва да работятъ, като, разбира се, държавата имъ гарантира необходимото за тѣхното преживяване.

Г-да народни представители! Азъ и въ критиката си на бюджетта миналата година казахъ, и сега съмъ длъженъ да повтора: ние имаме една грамадна скрита безработица въ селата. Въ маса книги има изчисления и статистики, отъ които се дохожда до заключение, че нашитъ селянинъ, следъ като мине работата въ полето, остава безъ работа и нѣма възможностъ да пласира своя трудъ въ друга работа, която да съпѣтствува неговото главно занятие.

Ние имаме вече законъ за гражданската мобилизация, имаме маса други закони, които ни даватъ възможностъ да впрегнемъ всички здрави сили въ село на работа и не само да ги използваме, но и да дадемъ възможностъ на самитъ селяни да припечелятъ нѣщо, което да бѣде прибавено къмъ това, съ което тѣ поминаватъ. Не трѣбва да се забравя, че при доста бедственото положение на нашето чиновничество още по-бедствено е положението на нашето селячество. Има маса стопанства въ селата, които прекарватъ съ нищожния приходъ 500-600 л. на месецъ. Въ селата мизерията се шири и нѣмаме възможностъ да създадемъ условия, за да развихрятъ селянитъ своитъ сили, да употребятъ своя трудъ въ друго доходно занятие и, давайки за себе си и за децата си, да дадатъ и на своята държава. Чрезъ закона за гражданската мобилизация ли, по други начини ли — работната сила на нашитъ селяни трѣбва да бѣде мобилизирана. Живѣемъ въ конюнктурата на война. Всички народи сѣ пламнали. По цѣлия свѣтъ бушува войната. Ние имаме възможностъ да използваме всички сили на нацията и не можемъ да оставимъ голѣма частъ отъ нашитъ хора да стоятъ въ кафенетата и по цѣлъ денъ да приказватъ за политика, защото нѣма къде да работятъ и да притурятъ нѣщо къмъ своя главенъ доходъ. Всички сили при едно дирижирано стопанство трѣбва да бждатъ използувани. Отъ използванетоъ имъ, отъ нетургането имъ въ обмѣна на стопанството губи държавата. Вижте статистиката за Германия. Тя е извънредно характерна за дирижираното стопанство, въведено тамъ още отъ поемане властта отъ национал-социалиститъ. Статистиката показва, че въ 1932 г. германскиятъ националенъ доходъ е билъ 45.000.000.000 райхсмарки, а въ 1940 г. 100.000.000.000 райхсмарки. Значи, увеличилъ се е съ повече отъ 100% предвоенниятъ националенъ доходъ. Въ 1933 г., споредъ официалната статистика, германската държава е имала приходъ 6.600.000.000 райхсмарки, а въ 1941 г. — надъ 30.000.000.000. Това число трѣбва да спре нашето внимание. Днесъ напрежението и на общество, и на държава трѣбва да бѣде насочено къмъ мобилизиране труда на всички и да бѣде хвърленъ въ стопанството, за да се увеличи националниятъ доходъ. Увеличавайки националния доходъ, ние ще увеличимъ и приходитъ на държавата, и благосъстоянието на отдѣлни стопанинъ.

Въ Германия се създадоха смѣсени предприятия, за които преди малко ви говорихъ, съ болшинството акции на държавата. Безработниятъ свѣтъ, населението въ скрита безработица се впрегна на работа въ тия предприятия и му се даде възможностъ да валоризира, да олозотвори своя трудъ. Това създава стабилностъ. Отъ тамъ трѣбва да чакаме и приходи. Увеличавайки редовнитъ приходи на държавата, постепенно финансовиятъ министъръ ще задоволява константнитъ разходи за заплати на чиновници и за други нужди и ще му оставатъ по-голѣми срѣдства за стопански начинания.

Ние не трѣбва да изпускаме изъ предвидъ, че днесъ недвижимата собственостъ у насъ е ненормално поскѣпнала, защото напоследъкъ бѣше станала обектъ на голѣма спекулация. Мажъ и жена, събрали се на гости нѣкъде, казватъ: Знаете ли? Купихме си апартаментъ преди 2 години за 600.000 л., а сега ни даватъ за него единъ и половина милиона лева. И жената се чуди: защо? Апартаментътъ си е сѣщиятъ, холътъ е сѣщиятъ, боятъ — сѣщата, а цената му отъ 600.000 л. станала единъ и половина милиона лева! Защо е това? Трѣбва да отговоримъ веднага: сигурно защото се е обезценилъ левътъ, тъй като по-рано, когато е купенъ апартаментътъ, струваше 600.000 л., а сега струва милионъ и половина. Никаква друга логика нѣма тукъ освенъ тая, че се е обезценилъ левътъ.

Това е едно отъ най-страхотнитъ явления въ нашия стопански животъ. Азъ отправямъ похвала къмъ правителството, че то навреме, преди да създаде специаленъ законъ, съ една заповѣдъ спрѣ покупко-продажбитъ на недвижими имоти, за да можемъ после въ Народното събрание и въ съответната комисија да дебатирате тоя въпросъ и да му дадемъ едно правилно разрешение. Тогава тая госпожа и тоя господинъ ще знаятъ, че апартаментътъ, който имъ е струвалъ 600.000 л. преди 3 години, и следъ 3 години пакъ ще струва 600.000 л. („Браво!“ Ржкоплѣскания) Абсолютно необходимо е днесъ гражданитъ, индивидътъ-собственикъ да разбере, че не е нищо друго, освенъ пълномощникъ на държавата, на нацията. Това сѣ основнитъ постулати, отъ които трѣбва да изхождаме.

Днесъ въ дирижираното стопанство нѣма значение дали еди кой си има грамадни богатства въ недвижими имоти или въ пари въ банцитъ. И тоя, който съ надница пре-

живява, и оня, който е богатъ, при дирижираното стопанство иматъ право еднакво да се хранятъ, еднакво да живѣятъ. Това е изравняването въ задоволяването на нуждитъ. Правилно каза нашиятъ колега г-нъ Петко Балкански: днесъ има на пазара нови банкноти — така нареченитъ „стопански банкноти“ — купонитъ. И наистина, това е една извънредно хубава мисль. Днесъ може касата ти да прати отъ грамадни количества пари, но купонътъ, разпределителната карта ти позволява да харчишъ толкова, колкото и оня, който преживява само съ надница или съ чиновническа заплата.

Азъ после ще се спра на въпроса какъ трѣбва да разбирате ржководството и дирижировката на нашето стопанство. Този въпросъ е много сложенъ, много голѣмъ и подлежи на много сериозно обсъждане.

Но преди да премина на друга тема, позволете ми да кажа само нѣколко думи за българския кредитъ. Понеже трѣбва да се движимъ днесъ въ една нова рамка, ние не можемъ да оставимъ нашия кредитъ въ сегашното му плачевно положение. Нѣма защо да си кривимъ душитъ, нѣма защо да си закриваме очитъ. Днесъ въ България има кредитна дефлация. Нашиятъ кредитъ е скочанъ. Той не се движи така свободно, както би трѣбвало да бѣде раздвиженъ. Въ миналото XXIV обикновено Народно събрание гласувахме законъ за облекчение на длъжницитъ, но не разрешихме въпроса за стабилизирането на кредита, макаръ че заглавието на закона бѣше „за облекчаване на длъжницитъ и за заздравяване на кредита“. Кредитътъ у насъ е още въ единъ смутъ. Това ви го каза и нашиятъ уважаемъ колега Стамо Колчевъ. Тоя човѣкъ изхожда отъ банковитъ срѣди и неговитъ думи не могатъ да бждатъ отминати току-така. Трѣбва да се спремъ на тѣхъ и да имъ отдадемъ достатъчно уважение.

Г-да народни представители! Казакъ го и въ дебатитъ по миналогодишния бюджетъ, повтарямъ го и сега: ние имаме лоша кредитна система. Ние трѣбва да направимъ известни преобразования, известни малки реформи, чрезъ които да се постигне стабилностъ на кредита. Азъ съмъ ималъ възможностъ да пледирамъ предъ васъ и тукъ, и въ парламентарната комисија по Министерството на финанситъ, че ние трѣбва да възприемемъ германската система на кредитиране. Нѣмцитъ, г-да народни представители иматъ една по-сурова, но извънредно стегната система на кредитиране — така наречената Kreditbetrug и така нареченото Pfandreht — за приоритетъ при даването на единъ заемъ. Това значи, когато единъ човѣкъ отиде при директора на банката и поиска да му се отпусне кредитъ, длъженъ е да занесе кредитната си книжка и да подпише една декларация, какъвъ му е активътъ и пасивътъ, какви вземания и задължения има, кога сѣ падежитъ имъ. За този, който ще отпусна кредита, тази именно кредитна декларация е мѣродавната. Изплащането на всички задължения по-нататъкъ става по реда на раждането на задълженията, като всѣки отъ предшестващитъ кредитори има право на приоритетъ.

Г-да народни представители! Азъ съмъ адвокатъ вече отъ 20 години и много пжти съмъ билъ свидетелъ на печалнитъ истории, които ставаха по длѣлата за несъстоятелностъ и за мораториумъ. Когато се разклати положението на единъ длъжникъ и се образува конкурсно производство било за мораториумъ, било за несъстоятелностъ, веднага почватъ да капятъ всевъзможни нови изпълнителни листове: на жена си дължелъ единъ милионъ лева, на братовчедъ си дължелъ 500.000 л., на адвоката си не платилъ и не знаа какви-си още. Всички тия нови изпълнителни листове се присѣдиняватъ къмъ образуваното конкурсно производство, и кредиторитъ почватъ да се състезаватъ за удовлетворение на своитъ вземания, споредъ голѣмината на вземанията си. По този начинъ за господата, които действително сѣ дали кредити на длъжника, остава да пиятъ една студена вода, защото за тѣхъ понѣкога не остава нищо. Естествено е, че това положение всѣва смутъ, всѣва уплаха въ кредиторитъ, и затова днесъ ние се намираме въ положение, когато кредитътъ е замръзълъ. А, г-да народни представители, не трѣбва да се изпуска изъ предвидъ, че ние имаме толкова много и достатъчно мощни и здрави банкови институции, че безъ голѣмъ трудъ, много лесно можемъ да разрешимъ проблема за кредита, стига да се създаде отговорностъ за длъжника, стига да се даде гаранция за кредитора. Тогава ще можемъ да дойдемъ до едно по-лесно и ясно кредитиране.

Г-да народни представители! Време е, бихъ казалъ, даже и Българската народна банка да се върне къмъ прѣ-кото, директното кредитиране.

Г-да народни представители! Разглеждайки въпроса за ценитъ на стокитъ и въпроса за стойността на парата, трѣбва да кажа, че нѣма нищо по-важно, по-сѣщестено въ днешния моментъ отъ това, да искаме съживяването на кредита въ нашата страна. Кредитътъ е, който ще раздвижи нашето стопанство, ще даде възможност на търговеца да развие своята търговия, на земеделеца да засили своята дейтелност, на индустриалеца да разшири своето предприятие. Така всички тѣ, работейки и създавайки по-голямъ благосъстояние за себе си, ще могатъ добре да изпълняватъ и дълга си къмъ държавата. И затова азъ намирамъ, че въ това направление трѣбва да се направи нѣщо, за да се разреши и ликвидира и този голѣмъ проблемъ.

Г-да народни представители! Другъ единъ по-сериозенъ и по-счетовитъ въпросъ е този за нашата стопанска политика. Днесъ ние се намираме при положение, когато нашата стопанска политика трѣбва вече окончателно да скѣса съ либералистическото схващане, да си вземе завинаги сбогомъ съ смѣсената система на либералистично и дирижирано стопанство и да премине изключително къмъ системата на дирижираното стопанство. Преминавайки къмъ системата на дирижираното стопанство, първиятъ въпросъ, който трѣбва да бѣде обсъденъ отъ насъ, е: при наличността на тия чиновници, които имаме сега, можемъ ли да изпълнимъ тази нова задача, която ни се поставя? Азъ отговарямъ, че за да можемъ да изпълнимъ тази нова задача, която повелително ни се поставя за разрешение, трѣбва да реорганизираме основно рѣководството на нашето стопанство.

Г-да народни представители! Още въ миналата Камара, пъкъ и по-рано, азъ имахъ възможностъ да развия предъ васъ становището си, че днешниятъ моментъ абсолютно налага събирането въ едно редица служби и институти: Гражданска мобилизация, Комисарство по снабдяването, Дирекция на външната търговия, Дирекция за храноизносъ, Междуведомствена комисия при Народната банка, Министерството на земедѣлието и Министерството на търговията. Г-да народни представители! Ако нашата конституция не ни забраняваше създаването на нови министерства, азъ щѣхъ да имамъ куража съ най-голямъ енергия да настоявамъ, че никога досега не е съществувала по-голямъ необходимостъ отъ създаването на едно специално министерство за продоволствието, ценитъ и т. н. (Рѣкопльскания отъ нѣкои народни представители) Защото вие всички знаете и виждате, че днесъ въ това отношение нѣма една общност, нѣма една единствена дирижировка на отдѣлнитъ стопански служби и институти и затова сме стигнали до съществуващото сега бюрократизиране и забавяне въ областта на продоволствието, определяне на ценитъ и т. н. И понеже по конституционни причини не можемъ да създадемъ ново министерство, затова азъ, както въ миналогодешната си речъ по бюджета на държавата, така и сега предлагамъ да се създаде една централна дирекция, която да рѣководи всички тѣзи служби и начело на която да стои единъ човѣкъ съ правата по чл. 91 отъ конституцията, а именно да бѣде комисаръ. Той ще участвува въ Министерския съветъ, както и въ Народното събрание, ще дава нуждитъ обяснения по разнитъ предложения и законопроекта, които ще иска да прокара въ Народното събрание. Този човѣкъ съ помощта на министритъ и на цѣлия този апаратъ, съ който ще разполага, ще може да прилага решенията, които сж взети тукъ следъ обсъждане на материята.

Тази материя е специална, и само когато всичко бѣде събрано на едно мѣсто, можемъ да очакваме добри резултати. Азъ се чудя, защо цѣлата тази работа е представена да се рѣководи само отъ министъ на търговията. Ами че гениаленъ да е той, да има криле да хвърчи, пакъ не може да се справи съ тая грамадна проблема. Дирижирането на нашето стопанство не може да бѣде работа само на едно министерство; то е работа за много министерства и служби. Въ тази работа ще вземе участие и министърътъ на желѣзницитъ, и министърътъ на земедѣлието, и други министри. Тѣ ще кажатъ, каква ще бѣде цената на даденъ артикулъ, какво ще се сѣе тукъ, какво ще се сѣе тамъ, въ какво количество ще се сѣе, какво ще изнесемъ, какъ ще го изнесемъ и т. н. За всичко това, следъ като се проучи и обсъди отъ всички, ще се даде една обща директива. Трѣбва да признаемъ, че имаме моменти, които ние изтървахме, когато ние просто сгрѣшихме: сгрѣшихъ азъ, като председател на финансовата комисия, сгрѣшихте вие, г-да народни представители, че гласувахте известни законоположения, които не бѣха умѣстни и не трѣбваше да ги гласувате.

Ще ви кажа, кон сж тия моменти и въ какво се състоятъ тѣ. Та, казвамъ, трѣбваше да се създаде най-напредъ

една единствена институция, начело съ подходяща личност, за да не тичаме отъ едно мѣсто на друго, безъ да постигаме резултати. Ще ви дамъ единъ примѣръ. За строящата се винарска изба въ Пещера трѣбваше да се постави единъ вагонъ циментъ. Трѣбваше да отида на 15 мѣста, да ми парафиратъ не знамъ какво разрешение, за да пристигне вагонътъ съ цимента едва следъ три месеца! Въмѣсто да става такова тичане и блѣскане отъ едно мѣсто на друго, отъ едно гниѣ на друго, трѣбва всичко да бѣде концентрирано на едно мѣсто, за да има целесъобразностъ и рационализация.

Г-да народни представители! Може би всички тѣзи работи, които ви казахъ, сж предпоставкитъ за покачването на ценитъ у насъ. Но покачването на ценитъ трѣбва да си го обяснимъ и съ нѣкои обективни причини. Ценитъ на нѣкои стоки се повишиха по простата причина, че вносътъ имъ се ограничи, не можеха да се внасятъ въ такъвъ размѣръ, въ какъвто бѣше определено. Но, г-да народни представители, за покачването на ценитъ допринесе и единъ психологически елементъ. Не трѣбва да се забравя, че е трудно да се управлява народа къмъ една точно определена посока. Следъ като ние въ последната извънредна сесия на Народното събрание увеличихме заплатитъ на чиновницитъ съ 15%, селанитъ веднага си казаха: щомъ се увеличиха заплатитъ на чиновницитъ, и ние ще увеличимъ ценитъ на земедѣлскитъ продукти. Г-да народни представители! Азъ смѣтамъ, че вмѣсто да увеличавахме процентно чиновническитъ заплати, можехме да постигнемъ по-добъръ резултатъ, ако паритъ, който дадохме за това увеличение и като възнаграждение за децата на чиновницитъ, които правятъ приблизително 900 милиона лева, ги дадохме на чиновницитъ подъ формата на облъкло, порционъ и други. Така щѣше да се избѣгне тази психика, която се създаде, че чутъ ли не, щомъ държавата признава, че трѣбва да се увеличатъ чиновническитъ заплати, трѣбва да е станало нѣщо, и хайде — вдигайте ценитъ!

Г-да народни представители! Азъ трѣбва да направя и друга една констатация, която не бива да се изпуска изъ предвидъ. Отъ две-три години насамъ ние почнахме да повишаваме цената на житото и отъ 320 л. тя стана 420, 520, 620. Житото е артикулъ, отъ цената на който зависи ценитъ и на всички останали артикули. Проблемата за цената на житото е извънредно проста и ясна. Ако прегледаме нашата статистика за дохода отъ разнитъ земедѣлски култури, ще дойдемъ до заключението, че този, който сѣе жито, е или балама, или побърканъ, защото 120—150 кгр. жито на декаръ по 5 л. килограмътъ правятъ максимумъ 500—1.000 л. на декаръ, когато дойдѣтъ отъ други култури, напримѣръ, ягоди, грозде, тютюнъ, картофи „бияте“ и пр., се движи отъ 2.500 л. до 8.000 л. на декаръ. Г-да народни представители! Ако така се поставя този въпросъ, тогава спокойно нѣкои хора могатъ да си правятъ реклама въ обществото, както въ миналата Камара нѣкои искаха чутъ ли не съ въпроса за увеличаване цената на житото да се изтъкватъ като народни герои или водачи на земедѣлския народъ. На една такава демагогия ние не можемъ да дадемъ ухо. Защото, ако наистина искаме да дадемъ реална цена на житото, тя не е нито 4 л., нито 5 л., а е 20 л. или 30 л. Но, г-да народни представители, не винаги, както казва финансовата наука, най-високата цена е най-добрата. Цената на единъ продуктъ може да бѣде висока, но да не бѣде добра, ако съ получената стойностъ отъ този продуктъ не може да се купи другъ артикулъ, който по-рано се е купувалъ съ получената стойностъ отъ продажбата на сѣщия продуктъ, макаръ цената на последния да е била по-ниска. Така че, г-да народни представители, по този проблемъ трѣбва да бѣдемъ начисто. Трѣбва да се разбере, че не трѣбва да се пипа цената на житото, която е основниятъ камѣкъ, върху който се градятъ по-пататъкъ другитъ цени. Като се има предвидъ това, трѣбва по другъ начинъ, било чрезъ срѣдства отъ уравнителния фондъ, било чрезъ други срѣдства отъ държавата, да се компенсира този, който произвежда тоя отъ такова грамадно значение за нашето стопанство продуктъ — житото, за да стабилизираме производството му.

Г-да народни представители! Естествено е, че при това положение на нѣщата трѣбва да протече цѣлото упражнене на бюджета за 1942 г., единствено съ огледъ на лозунга: обратно къмъ справедливи и стабилни цени. (Рѣкопльскания отъ нѣкои народни представители) Цѣлата наша дейтелностъ като народни представители, както и дейността на всички, които искатъ да помогнатъ на страната си, трѣбва да се проявява съ огледъ на това, да се

махнатъ всички тѣзи предпоставки, които сѣ дали възможностъ, неоправдано да се атакува стабилността на нашата монета и здравината на вътрешния ни пазаръ, за да може следъ това постепенно-постепенно да се правятъ отстъпления тамъ, където е абсолютно невъзможно да се отива напредъ.

Но, г-да народни представители, не трѣбва да изпускаме изъ предвидъ опредѣлянето на ценитѣ. Не може цената на единъ артикулъ да бѣде опредѣлена, да бѣде стабилна, безъ да бѣдатъ опредѣлени и ценитѣ на отдѣлнитѣ съставни части, които въ края на краищата даватъ цената на този артикулъ. Напримѣръ, не може да се каже, че дървениятъ материалъ струва 1.500—1.600 л. кубическитѣ метъръ, безъ да бѣде опредѣлена цената на всички други елементи, върху които се изгражда цената на дървения материалъ. Днесъ още сѣществуватъ верижната система при вземане дървенъ материалъ отъ временнитѣ складове, а още не сѣ опредѣлени надницитѣ за превозъ, още не сѣ опредѣлени маса други елементи, които играятъ роля при опредѣляне крайната цена на дървения материалъ. И затова азъ пакъ повтарямъ, че упрощението на бюджета за 1942 г. трѣбва да протече въ името на този лозунгъ: справедливи и стабилни цени на дадени артикули, обаче сѣ опредѣляне ценитѣ на всички тѣхни съставни части.

Д-ръ Иванъ Йотовъ: Трѣбва да се опредѣли и съотношението на ценитѣ — то е най-важното.

Д-ръ Петъръ Кюсеиановъ: Точно това. — Г-да народни представители! Друга една голѣма проблема, която трѣбва да бѣде разрешена, е проблемата за цената на продуктитѣ на вътрешния пазаръ и цената на сѣщитѣ продукти на външния пазаръ. Не можемъ, г-да народни представители, сѣ огледъ на ценитѣ на продуктитѣ, които изнасяме въ странство и които съставляватъ една пета частъ отъ нашия националенъ доходъ, да регулираме и опредѣляме ценитѣ на сѣщитѣ продукти на вътрешния пазаръ. Да ви дамъ единъ примѣръ. Цигаритѣ на нашия вътрешенъ пазаръ иматъ много ниска цена сѣ бандерола. Ако речемъ да изнасяме цигари въ странство, между цената, която тѣ иматъ вънъ, и цената, която иматъ у насъ, ще има грамадна разлика. Следователно, цената на този продуктъ вътре въ страната не можемъ да я регулираме сѣ цената, която има вънъ. Разликата въ цената, която продуктътъ има вътре и която има вънъ, трѣбва да влѣзе въ уравнилния фондъ, за да може да бѣде той закрепенъ.

Дългъ ми е да кажа, че уравнилния фондъ не е желанъ; ако го нѣмаше — толкова по-добре. Но той може да не сѣществуватъ само тогава, когато имаме идеално съотношение между ценитѣ на индустриалнитѣ продукти и на земеделскитѣ произведения — тѣ наречениетѣ ножици на ценитѣ. Но при едно ново стопанство, което сега се ражда и което сега върви напредъ, такъвъ уравнилния фондъ не може да не сѣществуватъ, защото трѣбва да бѣде избѣгнато ограбването на селянина. Ние трѣбва да създадемъ възможността да бѣдатъ поправени известни несправедли, които сѣществуватъ въ вътрешния животъ на нашето стопанство. Затова, г-да народни представители, азъ намирамъ, че уравнилния фондъ трѣбва да сѣществуватъ. Но всичко това, което трѣбва да бѣде изнесено въ странство, трѣбва да бѣде продадено при посрѣдничеството на държавата. Държавата е, която ще опредѣля ценитѣ на продуктитѣ на вътрешния и външния пазаръ. Тя ще каже колко ще струва житото, колко ще струва тютюнътъ, колко ще струватъ всички други земеделски продукти. Това, което е въ повече между цената на вътрешния и на външния пазаръ, трѣбва да отиде въ уравнилния фондъ. Това е необходимо, за да можемъ да поправимъ известни грѣшки.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че търговецътъ не трѣбва да се поставя въ прѣкъ контактъ сѣ индустриалеца. Индустриалецътъ, като произведе своя продуктъ, ще го предаде на една специална централа, откъдето той ще бѣде предаденъ въ ръцетѣ на търговцитѣ или на консуматоритѣ. Защото, когато индустриалецътъ се срещне въ кантората сѣ търговеца, тамъ ще играе вече така нареченото дебано: уговарятъ цената, издаватъ фактурата, но независимо отъ това се плаща допълнително за продукта, който се продава. Това скрито покачване на цената трѣбва да бѣде премахнато, трѣбва да бѣде унищожено, за да можемъ да гарантираме справедливи цени.

Въ този редъ на мисли азъ искамъ да спра вашето внимание на ролята, която би могла да играе нашата кооперация. Азъ изхождамъ отъ тѣзи срѣди, които нѣматъ контактъ сѣ кооперативното движение, нито пъкъ имамъ участие въ неговитѣ проявления. Но, г-да народни пред-

ставители, въ днешнитѣ времена на дирижирано стопанство, когато се стремимъ, щото продуктътъ отъ производителъ да отиде направо у консуматора, безъ да има много посрѣдници, безъ да има възможностъ да се трупатъ много печалби, ще трѣбва идеята за кооператизма да я поставимъ на първо мѣсто. (Ржкоплѣския) Кооперативната идея днесъ въ Германия е завладѣла почти цѣлия стопански животъ. Кооперативната идея утре въ България може би ще има единъ извънредно голѣмъ превесъ. Но азъ бихъ казалъ, че не трѣбва да оставимъ кооперативното движение да се бърка тамъ, където не му е мѣстото, и да не му даваме възможностъ за стопански проявления тамъ, където е мѣстото на търговци и индустриалци. Не може да оставимъ да има конкуренция между тѣзи два голѣми и важни фактори въ нашето стопанство. Има известно мѣсто, където кооператизмътъ трѣбва да бѣде насърченъ, трѣбва да бѣде поощренъ — това е селото. Тамъ трѣбва да създадемъ универсални земеделски кооперации. И ние ще трѣбва въ това направление да направимъ възможното, поради липсата на капиталъ въ селата, поради липсата на стопанска мощъ въ селскитѣ стопанства, поради раздробеността, която сѣществуватъ въ селскитѣ стопанства, и поради липсата на материални сили за борба. Въ село кооператизмътъ може да играе ролята, да събере селскитѣ слаби и изтощени стопанства и да се отиде даже до кооперативното обработване на земята. (Ржкоплѣския)

Г-да народни представители! Това сѣ идеитѣ, които ще легнатъ — азъ съмъ сигуренъ, че ще легнатъ — въ бъдещата стопанска политика.

Кооперативното движение не трѣбва да го оставимъ самотно. Ние трѣбва да хвърлимъ погледъ къмъ него, трѣбва да го освѣтимъ сѣ прожекторъ и да видимъ, нѣма ли въ него недостатѣци, които трѣбва да отстранимъ. Ние трѣбва да премахнемъ лѣжекооператизма. Кооперативното движение трѣбва да се измъкне отъ гнета на влиянието на чужди елементи и зловредни фактори, за да можемъ отъ него да очакваме само народополезни дѣла.

Г-да народни представители! Азъ считамъ, че ние трѣбва да отдадемъ всичкото си внимание на българското земедѣлие и на земеделската политика. Нѣма по-интересна тема, нѣма по-благодатна тема отъ тази, да говоримъ за българското село. Кой не говори за българското село сѣ любовъ, кой не възхвалява труда на българския селянинъ, кой не знае, че златното покритие на българския левъ, силата и мощта на българската нация е въ труда на българския селянинъ? Но, г-да народни представители, даже въ времена, каквито сѣ днешнитѣ, ние ще трѣбва преди всичко да обрнемъ най-голѣмо внимание на пресѣздаването и на повдигането на българското село или на така наречената хоризонтална и вертикална трансформация на българското село. Време е вече да не жалимъ срѣдства, да не жалимъ трудъ, за да можемъ да разрешимъ тѣзи основни проблеми.

Азъ имамъ грамадни статистически проучвания. Ще ви цитирамъ само едно. Знае се, каква е голѣма нуждата отъ наторяване. Наши компетентни хора казватъ, че за българското село сѣ нуждни 2.300.000 тона фосфатни торове, 900.000 тона азотни торове и 700.000 тона калиеви торове. А цифритѣ за даденото на разположение на българското село презъ 1938 г. сѣ следнитѣ: 723.000 тона фосфатни торове, 1.000 тона азотни торове, а калиеви торове никакъ.

Г-да народни представители! Ние не можемъ да разчитаме на абсолютно никакъвъ напредѣкъ, ако не създадемъ възможностъ за по-голѣми стопански инициативи, ако не увеличимъ дохода на селото, откъдето ще протекатъ въ една широка струя всички необходими срѣдства за държавния бюджетъ. И заради това, часъ по-скоро се налага електрифицирането на нашата страна, за да можемъ да създадемъ необходимитѣ торове за нашето село. Споредъ изчисленията на хора компетентни, тѣзи торове, произведени у насъ, ще струватъ петъ пѣти по-евтино, отколкото въ странство. И заради това всичкитѣ тѣзи начинания, които не сѣ обекти кой знае отъ какъвъ голѣмъ мащабъ, трѣбва да бѣдатъ предметъ на проучвания, за да можемъ най-после да стигнемъ дотамъ, щото да се тури началото имъ и въ единъ непродължителенъ периодъ отъ време да можемъ да ги осъществимъ. Чрезъ Дирекцията на електрификацията, сѣ капиталъ било отъ държавата, било отъ частни лица, да се тури начало и да се направи първата крачка къмъ баражирането на течащитѣ води, къмъ изкуственото напояване, което да допринесе за повдигането на нашето земедѣлие. (Ржкоплѣския)

Г-да народни представители! За да приключа състо-
панската политика, позволете да кажа две думи и за на-
шето горско стопанство. Аз съм народен представител
от горска колегия. Аз познавам горския проблем във
всички му най-тънки нюанси и мога да кажа, че голъ-
мит проблеми за препитаването на нашия планинец, на
нашия горянин чакат своето разрешение.

Г-да народни представители! Вие знаете споровете по
така наречените административни леснически протоколи.
След като са обявени известни ниви и ливади за обект
на горското стопанство, не можем да разберем горс-
ките власти да вдигнат демаркационната линия малко
по-високо към гората, към планината, за да можем да
дадем тия ниви и ливади на ония, които имат нужда
от земя.

И проблемата за пашата трябва да бъде разрешена.
Аз намирам, че през 1942 г. ще бъдат поставени на
обсъждане тези проблеми и съм сигурен, че ще се по-
лучи нещо за нашия горянин, за нашия планинец, който
своите били царули и със своята любов към роди-
ната досега е бил най-върният и най-сигурният
страж на границите на нашата родина. (Ръкопляскания)

Г-да народни представители! Така както развих
своите мисли, и така както вие ме знаете като предсе-
дател на финансовата и на бюджетната комисия, мога
да кажа „Да живее България“ и да напуства трибуната.
Но позволете ми още нещо да кажа. Не зная за това ли,
че ила от една избирателна колегия, където едно време,
въ миналото, се развихри Априлското въстание, където
се четат имената на Брацигово, Батак, Пещера; не зная
за това ли, че там, въ нашия край, въ тази избирателна
колегия, едно време се роди жив и умр най-големият
наш народен трибун Михаил Такев; не зная за това ли,
че тази избирателна колегия е родното място на
този, който се помъчи да тури началото на днешната без-
партийна власт и чието име нося и аз — но считам, че
вие ще изпълня своя дълг, ако не кажа няколко думи и
за вътрешно-политическия проблем.

Г-да народни представители! Всичко това, което при-
казвах, всичко това, което изложих пред вас, са
проблеми, които така или иначе се знаят, са проблеми,
които могат да бъдат проучвани. По-интересно и от
по-голямо значение за нас е, какъ схващаме управлението
на държавата ние, така наречените приобщени народни
представители. Всички ни считат чут ли не, че сме ня-
какви самозванци, натрапници на нашата общественост,
чут ли не, че сме някакви случайни хора, явили се
тук, въ Парламента, благодарение щика на властта и на-
силния на нашата стража, че ние нямаме идеал, че ние
сме хора, които живеем въ мъгла, че ние сме хора, които
не знаем какво искаме и каква цел гоним, че ние сме
хора, които не можем да дадем физиономията на
днешния безпартийен режим. Г-да народни представи-
тели! Аз съм длъжен веднага да отговоря, че ние,
140 души, от началото на свикването на Народното събра-
ние — сега може би сме се увеличили, но не сме се нама-
лили — имаме собствен идеал, имаме точна идеология
и точно установена програма. Въ днешното време, когато
ние се занимаваме и промишляваме по дирижираното сто-
панство, не можем да не кажем, че днес е времето,
когато и политическият живот у нас трябва да бъде
дирижиран, трябва да бъде контролиран. Аз съжаля-
вам, че г-н Никола Мушанов го няма тук, защото
бих се обърнал към него и бих му казал, че даже
и неговата демокрация, и тя е въ много различни форми
и съ много различно съдържание. Демокрация има въ
Америка, а всъщност там командуваша Рузвелт. Демок-
рация има въ Германия, малко по-различна от амери-
канската, но много по-съвършена. Там 99% от герман-
ския народ казва: „Ти, Хитлер, ще бъдеш моя во-
дач“ — и той води народа и дава доказателства, че на-
стина ръководството му е правилно. Демокрация, г-да на-
родни представители, има въ Англия, демокрация има на-
всякъде. Дори напоследък въ всички списания, които
излизат въ Съветска Русия и които четехме, се казваше,
че най-съвършената демокрация била демокрацията на
Съветския съюз. Г-да народни представители! Аз няма
да кажа, този режим, който ние следваме, тази политика,
която ние следваме, дали е демокрация или е нещо друго,
но въ всеки случай аз съм длъжен да подчертая, че въ
нашия режим има абсолютно народовластие. Ние се на-
мираме при положението, че имаме един Парламент,
който е една еманация на българския народ. Този, който
иска днес да говори за настроението на българския на-
род, за настроението на българската общественост, той

ще я търси тук, въ тези стени на българския Парламент.
И много пъти се гръщи от разни места, когато при тър-
сене ръководство на нашата общественост, се избягва да
се вземат хора от тук, от тази политическа лабора-
тория. Защото, г-да народни представители, този Парла-
мент даде достатъчно доказателства, че има ясна пред-
става за режима, който следва, и му е ясна проблемата,
която си е поставил за осъществяване. Ние имаме тук
от миналата камара 50-60 стари гренадири, които живяха
въ XXIV Народно събрание, които изживяха неговите
борби. Може би и въ следващата камара ще бъдат тук,
може би ще бъдат 120 души. Но тези хора, които да-
доха началото, които със усилията си държат и крепят
една установена и заявена политическа идеология, ги
имат представа, какви са основните начала на тази ге-
нерална линия, която следват.

Г-да народни представители! Вие виждате между нас
хора, които по-рано бяха там (Сочи министерската маса),
а сега са ратници въ този Парламент. Мога да ви на-
броя имената на д-р Николаев, Михаил Йовов, Рашко
Атанасов, Спас Ганев, Славейко Василев и др. Това
са хора от нашата общественост, взели участие въ
управлението. Сега са тук, на това място (Сочи депу-
татските банки), а утре може би ще бъдат на другото
место (Сочи министерската маса). Въ всеки случай, това
е едно доказателство, че има едно съпление, че има вече
един циментов стълб, че има вече една здрава опора,
която ще дава възможност да цъти и да се развива
днешният режим.

Г-да народни представители! Какво е основното на-
чало на режима, който следваме? Много се подхвърля,
много подигравки се сипят. Но ние нищо ново не сме
измислили, нищо ново не сме създали. Ние завихме още
от началото, и при първия и при втория законодателни
избори, че искаме правилно и честно да глдуваме на-
шата търновска конституция. Основната база, от която
изхождаме, това са скрижалите, това са постановленията
на този наш основен закон. Ние изхождаме от поло-
жението, че всички нюанси, които ни са нужни за из-
граждането на новия режим въ нова Европа, се съдър-
жат въ него. Ние считаме даже, че сме предтечители, пред-
съдателители на тия авторитарни режими, които се създа-
доха след нашия. Защото, г-да народни представители,
основното начало въ нашата конституция е авторитар-
ният принцип: един, който е символ, който е водач
на нацията, един, който е глава на държавата. Никакви
други водачи! Други водачи, които претендират да во-
дят народните маси, не могат да съществуват по про-
стата причина, че те са отречени, че тяхният нагон е
прекъснат, че те са лишени от възможността да пре-
тендират за водачи на народните маси.

Г-да народни представители! Какво е основното на-
чало на нашата конституция? Имаме създадена грамадна
власт на държавния глава, която е делигирана така:
изпълнителната на Министерския съвет, контролната на
Народното събрание. Това са две власти, които си съдей-
ствуват, които си подпомагат, за да може правилно да
се движи държавният кораб. Това не е нова мисъл, това
не е ново положение, създадено от нас. То си същес-
твуваше и даже е прокарано въ книгата на най-големия
френски конституционалист Дюги. Въ своята книга той
пише: „Първото условие, за да може парламентарният
режим да функционира нормално, е, щото парламен-
тът и правителството да бъдат равни по престиж и
влияние, какъвто и да е произходът на тия две власти.
Двата органа — парламентът и правителството, единс-
творявани чрез държавния глава, упражняват един
върху друг взаимно и постоянно въздействие и си съ-
трудничат, за да поставят въ действие общата дей-
ност на държавата, но си сътрудничат въ различни
форми, поради различието на тяхната структура.“

Г-да народни представители! Ние се намираме въ та-
кова положение, че както бившите политически партии у
нас, които бяха раздробили нашия народ на отделни
капища и на отделни централи, така и политическата ак-
ция, политическото действие на отделния гражданин
трябва да застават на общата национална плоскост.
Това е едно основно начало, г-да народни представители.
Всички отделен гражданин, всеки един човек може
политически да мисли, може политически да се проявява,
може политически да действа, може политически да
предприема какъвто и да е писмено или гласно действие,
щом като бъде поставен въ един рамки. Г-да народни
представители! У нас съществува една конституционна
презумпция, у нас съществува едно право, у нас същес-
твува едно задължение, у нас съществува една ясно

установена позиция, че на власт се дохожда само отгоре и, че никой не може да вземе държавната власт отдолу. Най-голямата и най-катастрофална грешка досега у насъ беше тази, че се проповядваше обратното. Азъ си спомнямъ думитъ на бай Стоянъ Костурковъ: „Не ща власт отгоре, азъ ще си я взема отдолу.“ Тия господа, които проповядвагъ тая идея, не бива да забравятъ, че ние имаме единъ ясенъ и точенъ текстъ въ конституцията, който казва, че министритъ се назначаватъ и уволняватъ отъ Царя. Следъ тая фраза има точка. Нѣма нужда отъ мотиви, нѣма нужда отъ съображения. Постановлението е категорично. При този основенъ постулатъ е ясно, че нашата общественостъ, че нашето политическо мислене и политическо проявление се поставятъ въ едни рамки, които опредѣлятъ, докъде можешъ да отидешъ, докъде можешъ да достигнешъ въ своето политическо увлѣчение и въ своето политическо действие. По-нататкъ вече е работа на другъ, който има право да промишлява.

Е добре, г-да народни представители, шомъ като ние изхождаме отъ това ясно начало, защо се подхвърля често пѣти на насъ: тия сж новобранци, тия хора измислятъ не зная какви си позиции, тия хора сж измислили изъ прѣститъ си не зная какви идеологии? Нищо не сме измислили, но само искаме да върнемъ духа на нашата конституция къмъ епохата на възрождането, т. е., къмъ разбиранията на тия, които сж я създали, които сж вдъхнали и смисълъ и разумъ въ нея.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че при това ясно основно начало ние ще трѣбва да опредѣлимъ мѣстото и на българския Парламентъ въ нашата общественостъ. Досега на Парламента е давана достатъчна възможностъ да може той свободно, ясно и категорично да обсъжда всички закони, съ които сж го занимавали. Ние сме събрали тукъ, въ тая зала, не да се занимаваме съ това какъ да сваляме или качваме министри. Ние сме дошли тукъ не да търсимъ нѣкакво обществено проявление, да ставаме известни или велики. Ние сме се събрали тукъ, честно и почтено да дадемъ нашето критично отношение къмъ внасянитъ законопроекти.

Но, г-да народни представители, не забравяйте, че ние, Народното събрание, не трѣбва да отстъпваме отъ голѣмитъ права, отъ голѣмата властъ и отъ престижа, който имаме. Азъ често пѣти забелязвамъ единъ страхъ, една уплаха у нѣкои отъ насъ тукъ. Дохождатъ нѣкои и казватъ: „Внесенъ е еди какъвъ-си законопроектъ, министърътъ така иска“, и започватъ да сдхтятъ, сакънъ, да не стане нѣщо, да не би да се отиде противъ това или онова искане на този или онзи министъръ, защото чутъ ли не, ако сторимъ това, ще трѣбва да изоставимъ депутатския мандатъ, да напустешъ тая сграда. Г-да народни представители! Трѣбва да се поставимъ въ положение такова, че депутатътъ свободно и почтено да обсъжда и да дава своето заключение по внасянитъ въ Народното събрание законопроекти.

Г-да народни представители! Имайки предвидъ това основно начало, което преди малко ви казахъ, имайки предвидъ този основенъ постулатъ, който ви изложихъ, че Народното събрание не може безпрѣкословно, не може абсолютно да разполага съ сждбата на единъ министъръ, защото той е отговоренъ не само предъ Народното събрание, но и предъ Държавния глава, ние не можемъ да имаме въ нашия Парламентъ така нареченитъ абсолютни бламоуе, каквито има въ парламентарнитъ страни. Когато бѣхъ студентъ въ Германия, азъ наблюдавахъ следната сцена Парламентътъ натоварва Ото Бремъ да състави кабинетъ. Той го съставя и дохожда въ Парламента съ министритъ, нарежда ги единъ по единъ и казва: „Г-да народни представители! Това ми сж министритъ.“ Парламентътъ казва: „Приемамъ ги, но тѣзи двамата накрая не ща.“ Това сж така нареченитъ чисто парламентарни прояви. Но у насъ, г-да народни представители, ние нѣмаме тая властъ. Ние можемъ само да дадемъ указание, и то смѣло, безъ страхъ, безъ абсолютно никакво смущение, защото точно за това сме събрали тукъ. Ние сме извикани тукъ да дадемъ нашия разумъ, нашата опитностъ, нашиятъ познания по маса проблеми, и да ги разкритикуваме съ почтеностъ и съ обективностъ, преди да се изразятъ въ единъ законодателенъ актъ.

Г-да народни представители! Ето това сж съвършено накратко основнитъ начала, отъ които ние изхождаме. И ако забравимъ за моментъ, че единствената и най-главна наша задача се състои въ това, което преди малко казахъ, азъ правя единъ апелъ къмъ народното представителство да почне да живѣе единъ по-деенъ животъ и да засили извънредно много живота на комиснитъ. Г-да народни представители! Нѣма защо да си правимъ похвали. Нека

и другитъ комисии хвърлятъ такава работа, каквато бюджетарната комисия хвърля. Какво прѣчи, наприкладъ, на комисията по Министерството на желѣзницитъ, на комисията по Министерството на търговията, на комисията по Министерството на земедѣлнето да обсъждатъ сами маса въпроси, сами да ги проследятъ, сами да ги проучатъ и да си изработятъ известни позиции, известни категорични становища по тѣхъ, та когато дойдатъ тия въпроси тукъ, тѣ да бждатъ готови съ мнение, а не да се явяватъ изненадани, да стоятъ свити на банкитъ и да чакатъ какво ще имъ подшупне единъ или другъ, за да взематъ становище по много важни, кардинални въпроси. Тогава маса инциденти, маса недоразумения биха се премиянали и ние бихме дошли до положението да видимъ създадено спокойствие и правилно съотношение между изпълнителната и законодателната власти.

Г-да народни представители! Прави се възражението: всичко това е така, но кжде е политическото мислене; дайте възможностъ за създаване на една организация; дайте възможностъ на този народъ, който жадува, който иска да даде своето, да се организира, да може да трѣби по мегданитъ, да държи политически речи, да създаде свои организации, да се почувствува, че той води, че и той е нѣщо въ нашата политическа история и въ нашата политическа действителностъ.

Г-да народни представители! Ето ви най-важниятъ и същественъ въпросъ: за безпартийната или партийната власт. Още отъ началото на новия режимъ и досега азъ продължавамъ да стоя на становището, че ние не искаме една партийна власт, а искаме една безпартийна власт. Нѣма по-лошо нѣщо отъ това, сега да прибѣгнемъ къмъ създаването на една единствена политическа организация. Първото оспорване, което би се направило при една стѣпка въ това направление, ще бжде: та кой си ти, бе, да правишъ партия, та кой те е упълномощилъ, та какво си ти, да кажемъ, г-нъ професоръ Филовъ, защо ти ще правишъ политическа партия, ами азъ по никой начинъ нѣма да влѣзна въ твоята партия; азъ не желая да влѣзна въ твоята партия. Това сж страхотни възражения, г-да народни представители, отъ граматно значение. Сега никой не казва, че ние искаме да правимъ партия, че ние искаме да организираме българския народъ въ името на тая или оная личностъ. Не. Ние организираме и викаме българския народъ въ името на една идея, на която идея единственъ изразителъ е Негово Величество Царьтъ. (Ржкоплѣскания)

Г-да народни представители! Така поставена проблемата, ние можемъ да я разширимъ и развиемъ на една по-голяма национална плоскостъ. Ние не се свързваме съ личностъ, ние не се свързваме съ този или онзи човѣкъ; ние се свързваме съ една обща, ясно установена генерална линия — че всѣки отъ насъ трѣбва да изпълни своя дългъ, че всѣки отъ насъ трѣбва да даде своето въ служба на държавата.

И затова, г-да народни представители, азъ намирамъ, че така поставена проблемата, безъ да бждемъ натрапвани, безъ да бждемъ излагани безъ да се счита, че ние искаме да правимъ чутъ ли не нѣкакво си ново специално движение, ние даваме възможностъ на всички да могатъ да намѣрятъ приютъ, да могатъ да намѣрятъ пристанище на тая политическа трибуна, която имаме сега, да развиятъ своитъ сили, да развиятъ своитъ способности, да блеснатъ и да дадатъ това, което могатъ. За политическото мислене пакъ е необходима трибуна, пакъ е необходимо мѣсто, пакъ е необходима нѣкаква сѣда, кждето да можешъ да промишлявашъ по въпроситъ, които трѣбва да бждатъ поставени на обсъждане.

И затова, г-да народни представители, азъ и при многогодишнитъ дебати по бюджета казахъ, повтарямъ го и сега: абсолютно необходимо и належащо е създаването, покрай едно комисарство за външната търговия, и на една голѣма дирекция за национално възпитание и пропаганда. Ние имаме нужда да създадемъ новия човѣкъ, който да почне да мисли малко по другояче, отколкото досега; ние имаме нужда да създадемъ една генерация, която да счита, че трѣбва да служи, преди всичко, на държавата и на обществото, а следъ това на себе си. Тая дирекция на националната пропаганда трѣбва да събере всички сили около себе си. Нейнъ най-същественъ и първоначаленъ органъ, освенъ Министерския съветъ, ще бжде цѣлокупното народно представителство. Чрезъ тоя институтъ ще може да се даде отпечатъкъ на нашата идеология въ нашата общественостъ, че може да се създаде сцепление и връзка между тѣзи, които сж се нагърбили съ осъществяването на тая голѣма идея. Такъ

както е създадена сега националната пропаганда, с един директор към едно министерство, лице, което само администрира, което не твори, което не пламти, което не създава ентусиазъм, което не създава това, което ни е нужно, националната пропаганда не може да изпълни задачата си. Азъ считамъ, че лицето, което ще се постави начело на тая институция, тръбва да има правата на един комисар, който да може да се явява тукъ, въ Народното събрание, да дава своите обяснения, да защитава известни предложения и проекти. И следъ като дадена идея бъде одобрена от Министерския съветъ и отъ васъ, г-да народни представители, тоя комисар, който има апарата да прокара тая идея между селяните и гражданите, да тръгне да прави събрания, за да възпламени народа.

Г-да народни представители! Говорейки за националната пропаганда, говорейки за това велико дѣло, което тръбва да бъде направено, азъ не мога сега да изпусна и да не кажа, че въ една такава дирекция за национална пропаганда и възпитание тръбва да бъде събрана и цялата наша спортна младежъ. Случайно, инцидентно азъ дойдохъ въ контактъ съ младите спортни срѣди. Азъ не съмъ се движилъ между тяхъ, но по една случайност тръбваше да присъствувамъ на единъ мачъ и да бъда почетенъ председателъ на единъ спортенъ комитетъ. Вървайте Бога, че отъ първите съприкосновения съ тяхъ моето сърце остана между тия млади срѣди. Това сѣмъ едни млади срѣди, които иматъ въ себе си борчески духъ, които иматъ въ себе си пламъкъ, какъвто никѣде другаде не можемъ да видимъ така безрезервно и безкористно даденъ въ служба на спорта, а чрезъ спорта на България. Ясно е, че тая мощъ на нацията тръбва да бъде събрана, за да може и тя да бъде впрегната въ работа на държавата.

Г-да народни представители! Не мога да не спомена две думи и за организацията на професията. Не е малка организацията на професията у насъ, нито като идея, нито като същност. Тамъ се намиратъ всичките разклонения на нашата общественост. Тамъ сѣмъ и задругите на земедѣлците, но тѣ сѣмъ въ едно латентно състояние. Нѣма каточели пламъкъ и амбиция у грамадните селски маси, сѣмъ здравитъ кожуси и сѣмъ здравето българско съзнание и сърце, които обичатъ държавата си, родината си и своя Царъ повече отъ собствената си челядь. Тѣ лжкатушатъ, суеятъ се, каточели не може да се запали у тяхъ оня пламъкъ, който да ги направи борци за извоюването и създаването на една нова България. Защо тая сила, която е създадена и съществува у насъ, да не я раздвижимъ, да не я пустнемъ въ обращение? Ами Търговския съюзъ, ами Работническия съюзъ, ами Занаятчийския съюзъ, ами организацията на свободните професии? Всичко това, г-да народни представители, тръбва да бъде запалено и възпламенено; защото ние живѣемъ конюнктурните времена на войната. Ние тръбва да бъдемъ готови, всички мобилизирани на поста си въ днешните времена; тръбва да бъдемъ готови за подвигъ въ стопанството, въ българските финанси, въ войската, за родината; тръбва да бъдемъ готови да извършимъ всѣко дѣло, за което бъдемъ призовани, за подпомагане и на отдѣлни стопански инициативи у насъ.

Г-да народни представители! Настанало е време, когато цялата наша интелигенция тръбва да бъде на разположение на българската власт. Имаме гражданска мобилизация. Нѣма защо да търсите и да поканвате хората за тая или оная служба. Проучете ги, вижете ги и ги вземете. Както взимате одного на 75-дневно обучение въ казармата, така ще вземете другъ да служи на държавата, да изпълнява тая или оная служба, като забрави той, че при свободно практикуване на професията си печели много, че има възможност да изкара много повече, отколкото му плаща държавата, че се лишава отъ единъ добъръ поминъкъ. Времената, въ които живѣемъ, ни налагатъ да изпустнемъ изпредвалъ личния просперитетъ на отдѣлни граждани. Всѣки отъ насъ тръбва да бъде готовъ да изпълни службата си къмъ държавата тамъ, където бъде призованъ. Азъ намирамъ, че държавата тръбва да използва всички латенти, скрити, потенциални сили, за да може да раздвижи всички професионални организации.

Но това, г-да народни представители, ще стане, като махнемъ бюрократитѣ отъ ръководството на професионалните организации, които считатъ тия организации като чужди отъ себе си отъ нѣкое министерство, които не се чувствуватъ общественици, не се чувствуватъ водачи на едно движение, които не чувствуватъ, че народътъ има нужда отъ тяхната проповѣдь, има нужда отъ тяхното слово, има нужда отъ тяхните думи и отъ тяхните дѣла.

Г-да народни представители! Азъ намирамъ, че и всичките отдѣлни инициативи тръбва да бъдатъ взети предвидъ, за да можемъ най-после да раздвижимъ този голѣмъ апаратъ, съ който разполага сега държавата — професионалните организации.

Г-да народни представители. Може би е банално това сравнение, което и по-рано съмъ казвалъ, което и сега съоткрито чело ще кажа предъ всички ви и което навсѣкъжде бихъ казалъ: нашата политическа пиеса е написана отлично; зависи, обаче, отъ артистите, зависи отъ тия, които изпълняватъ главните роли въ тая политическа пиеса, да се създаде ентусиазъмъ, да се създаде голѣмо въодушевление всрѣдъ българския народъ, да се понесе съ всички сили тая голѣма идея за организация на професията, която е правилно сложена и правилно разрешена.

Г-да народни представители! Така се е развивала нашата стопанска и вътрешна политика, така се е развивала и нашата външна политика. Постепенно-постепенно съ проучвания и изследвания на отдѣлни моменти ние можахме да достигнемъ до положението, че докато миналата година отъ тази трибуна насъ ни бѣше страхъ да кажемъ, че идеалитъ на българското племе сѣмъ рѣкитѣ Дунавъ, Марица, Места, Струма и Върдаръ, днесъ сѣмъ пълно спокойствие ние можемъ да кажемъ, че сѣмъ вече дѣла станали, че сѣмъ вече осъществени и ние можемъ да се радваме на уголѣмяването на нашето отечество.

Г-да народни представители! Времената днесъ сѣмъ такава, че, за да можемъ да дочакаме по-голѣмия възходъ и по-голѣмото благополучие на нашата страна, ние безрезервно, всички като единъ, тръбва да се привържемъ къмъ нашата велика и мощна държава, къмъ уголѣмена и почти обединена България. (Ржкоплѣскания) Ние ще тръбва всички да разберемъ, че само обединявайки се и привързвайки се къмъ идеитѣ и къмъ мечтитѣ на българското племе, ще можемъ да създадемъ въ центъра на Балкана най-силната и най-здрава държава, която ще гарантира не само благополучие на себе си, но ще гарантира и ще даде спокойствие и на своите съседи.

Г-да народни представители! Ние достатъчно чакахме. Ние достатъчно дадохме кръвенъ данѣкъ, достатъчно търпѣхме страдания и финансови лишения. Нека, най-после, всички да си дадемъ рѣка и да дочакаме свѣтлитѣ бѣднини, които, сигуренъ съмъ, сѣмъ бавни, но сигурни крачки ще настѣпятъ за нашата страна.

Г-да народни представители! Позволете ми накрая на речта си по бюджета на държавата да свърша съ хубавитѣ думи, които Държавниятъ глава отпрати къмъ насъ при приема по случай поднасянето отговора на тронното слово: (Чете)

„Въ величавитѣ и решителни моменти които преживяваме, нека всички бъдемъ единни, съ издигнати сърдца и съ непоколебима вѣра въ тържеството на българската правда. Ржководени само отъ мисълта за щастието на родината и благоденствието на нашия храбъръ и трудолюбивъ народъ, нека ние всички вложимъ всеотдайно усилия си за изграждането на мощта, напредъка и свѣтлото бъдеще на обединена България.“

Да живѣе българскиятъ народъ! (Продължителни ржкоплѣскания)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Давамъ 10 минути отидихъ, като моля всички г-да народни представители следъ отидиха да дойдатъ веднага на мѣстата си, защото г-нъ министърътъ на финанситѣ ще даде отговоръ на всички оратори, които говориха по бюджета на държавата, и ще гласуваме бюджета на първо четене.

(Следъ отидиха)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: (Отъ трибуната) Уважаеми г-да народни представители! Въ продължение на 4 дни азъ изслушахъ съ най-голѣмо внимание мислитѣ и критикитѣ, които 10 оратори отъ Парламента изказаха по внесенния бюджетпроектъ на държавата за 1942 г. Азъ дължа да изкажа най-напредъ моята голѣма благодарностъ на изказалитѣ се оратори, защото на 18 т. м. когато направихъ моето изложение по бюджетпроектъ за 1942 г., азъ ви помолихъ за една обективна, конструктивна критика и тръбваше добросъвестно да призная, че действително критиката бѣше такава, и че тя бѣше твърде полезна, за да се разяснятъ много отъ актуалнитѣ въпроси, които бюджетпроектътъ за 1942 г. поставяше.

Може би като едно рѣдко изключение за парламентарните страни, азъ поставихъ тогава съ една откровеностъ всички деликатни, трудни въпроси, свързани съ държавните финанси въ този моментъ. Но азъ съмъ доволенъ, че направихъ това, защото го направихъ съ пълното съзнание, че бѣше по-добре да се разяснятъ всички тия деликатни и важни въпроси и защото, безъ да искамъ да бѣда самонадеянъ и безъ да искамъ да бѣда нескроменъ, азъ съмъ твърдо убеденъ, че нашите държавни финанси сѣ на правъ пътъ и, следователно, нѣма защо да се страхуваме отъ критика, нѣма защо да се страхуваме да навлизаме и въ по-деликатните и по-трудни въпроси, свързани съ държавните финанси въ този моментъ.

Моето изложение имаше за целъ на първо мѣсто да очертае, да подложи на анализъ винаги съществуващото — и особено при военна конюнктура, както е сега — взаимодействие, зависимостъ между стопанската и финансовата политика на една страна. И азъ съмъ доволенъ отъ всички изказали се оратори по този пръвъ въпросъ отъ моето изложение заради това, защото стана ясно, че ние всички сме наясно, че ние всички имаме установено становище по него.

Вториятъ въпросъ, колкото важенъ, толкова и деликатенъ въ момента, и по който — както казахъ и въ моето изложение — трѣбва да се говори съ най-голяма прецизностъ и съ най-голяма деликатностъ, това е въпросътъ за банкнотното обращение. Азъ съмъ сѣщо доволенъ и не съжалявамъ, че той бѣше поставенъ на разискване и на толкова широкъ анализъ, защото, следъ като изслушахме ораторитѣ по него, ние излизаме съ една още по-голяма яснота, съ една още по-голяма увѣреностъ и съ успокояване на психиката въ този моментъ, тъй като, както казахъ и въ моето изложение, по тоя особенъ въпросъ психиката играе по-голяма роль, отколкото материалниятъ елементъ. Разбира се, между десеттѣ оратори имаше малки нюанси, на които набързо ще се спра и които може би се дължатъ на нѣкои малки недоразумения. Обаче, изобщо, азъ не мога да не бѣда благодаренъ, че особено трима или четирма отъ ораторитѣ навѣзхоха въ голѣми подробности по въпроса и го разясниха така добре, че той да бѣде ясенъ за народа ни.

На първо мѣсто, се разясни, че при военна конюнктура, следъ като — както казахъ и въ изложението си — автоматичната зависимостъ между златодевизия еталонъ, изразенъ въ стабилността на монетата, и ценитѣ се скъса следъ острата стопанска и финансова криза отъ 1931 г., нека на всички да ни бѣде ясно, че особено за една земеделска страна повишенъ цени не значи винаги обезценяване на валутата. Ако на една земеделска страна, при едно дирижирано стопанство въ по-голямъ му процентъ, се наложи, за да се смекчи несъответствието между ценитѣ на вносните индустриални стоки и ценитѣ на местните земеделски стоки, известно повишение на ценитѣ на последните, това не значи нито обезценяване на валутата, нито нестабилна валута.

Г-да народни представители! Пълното изясняване на този действително много сложенъ въпросъ изиска много време, но, както казахъ, този въпросъ въ разискванията се разясни доста добре и азъ нѣма, освенъ да благодаря за това.

Имали сме на 31 августъ 1939 г. 4 милиарда лева банкнотното обращение, имали сме на 23 ноември 1941 г. 12.935.000.000 л. — разлика 8.935.000.000 л. На какво да се отдаде това увеличение — по тоя въпросъ имаше нѣкои малки нюанси, дължащи се, както казахъ, повечето на едни неволни недоразумения отъ страна на г-да ораторитѣ. Но трима или четирма отъ изказалитѣ се г-да оратори съ пълно съзнание поставиха прѣста си на невралгичния пунктъ, като казаха: г-да, отъ 31 августъ 1939 г. до 23 ноември 1941 г., отъ емиссионния институтъ, отъ който излизатъ банкнотитѣ, сѣ излъчили 209 милиарда лева банкноти; 201 милиарда сѣ се върнали, 8 милиарда не сѣ се върнали; дайте да видимъ кой може да твърди, че 8-тѣ милиарда невърнати банкноти сѣ отъ това или отъ онова. Вѣрно е, че неизбежниятъ спътникъ на военното време — тезорирането — макаръ, за щастие, въ по-малкъ размѣръ проявило се у насъ, е една отъ причинитѣ за непълното връщане на банкнотитѣ. Другитѣ причини сѣ обективни и тѣ могатъ да оправдаятъ едно увеличаване на банкнотното обращение.

Кои бѣха тѣ? Увеличението съ 50% на територията предизвика увеличение на банкнотното обращение отъ 4 милиарда на 6 милиарда. Сѣщо по-високитѣ цени предизвикаха увеличение на банкнотното обращение. Азъ смѣтамъ, че нѣма мѣсто за никаква критика и за никакво съмнение, какво, ако нѣщо купуваме днесъ за 5 л., утре, когато ще го купимъ по една нормирана, увеличена отъ

държавната властъ, цена 8 л., ще трѣбватъ повече банкноти въ обращение. Върху това две мнения не може да има. Следователно при 50% близу увеличение на ценитѣ, увеличава се банкнотното обращение отъ 6 милиарда на 9 милиарда лева.

Ще се спра още съ две думи на този въпросъ, понеже се искаше да се разясни: увеличението на банкнотното обращение ли влияе за увеличението на ценитѣ или увеличенитѣ цени влияятъ за увеличаване на банкнотното обращение? Моятъ отговоръ бѣше ясенъ и категориченъ и той се потвърди отъ всички г-да оратори. Взели думата: при либералистичното стопанство увеличеното банкнотното обращение влияе за увеличението на ценитѣ; при дирижираното стопанство, където ценитѣ се диктуватъ отъ властта, увеличенитѣ цени предизвикватъ увеличението на банкнотното обращение.

Но ще ми се каже: да, ама има черна борса, има спекула! Азъ на този въпросъ отговорихъ: ако имаме блага, съ които се прави спекула, която трови действително душата, психиката на народа, ние трѣбва да вземемъ мѣрки срещу спекулата и ние ги вземаме. Черната борса, спекулата ние ще преследваме, ние ще се боримъ противъ нея. Обаче тя не може да ни служи за указателъ, за да определяме ценитѣ.

Когато тия цифри се анализираха, поставяше се въпросътъ: защо се взема предвидъ, че територията е увеличена съ 50% — точно съ 46% — а не се взема предвидъ, че увеличението на населението е съ 29%? Г-да народни представители! Правило за това нѣма. Азъ смѣтамъ, че и 50% като туримъ, малко туряме, защото новитѣ области, които сѣ били въкове и десетилѣтия подъ робство, вие знаете какъ ни се върнаха, вие знаете какви нужди има тамъ. Освенъ това ние искаме, въ рамкитѣ на възможното, колкото се може, да се отзовемъ съ по-голяма помощъ на това население, изстрадало тамъ. Следователно, азъ смѣтамъ, че и 50% като се тури, пакъ е малко.

Нѣкои поставиха въпроса: като поставите 50% увеличение на банкнотното обращение, вследствие увеличение на територията, защо туряте 3 и половина милиарда лева за обмѣната на левитѣ, динаритѣ, драхмитѣ и германскитѣ марки? Г-да народни представители! Това е едно недоразумение. Само съ увеличението на територията, съ повишенитѣ цени, съ закупенитѣ стоки отъ Дирекцията за храноизносъ и съ 35-тѣ милиона швейцарски франка чужди девизи азъ оправдахъ цифрата 12.935.000.000 л. Може би я оправдахъ съ фактори, които бѣха отъ по-малко значение за банкнотното обращение, отколкото другитѣ, които споменахъ: 3-тѣ и половина милиарда лева за обмѣната на левитѣ, динаритѣ, драхмитѣ и германскитѣ марки и нарастването на клиринговото ни салдо съ 6 милиарда лева. И поставихъ въпроса, за да видя дали нѣкой ще има куража и силата въ себе си да каже: не, да спремъ производството, да спремъ износа, да спремъ вътрешната търговия, да спремъ всичко, но банкнотното обращение да не расте! Азъ не вѣрвамъ, че добросъвестно нѣкой ще постави така въпроса.

Г-да народни представители! Когато се поменавя за тия 3 и половина милиарда лева, нека да не се забравя, че не може банкнотното обращение въ България автоматично да се сравнява съ онова въ Румѣния, въ бивша Югославия, въ Гърция, нито пъкъ миналитѣ презъ насъ германски войски иматъ нѣщо общо съ увеличението на нашата територия, или съ увеличението на населението ни отъ присъединението на освободенитѣ земи.

По-нататѣкъ се спомена: защо се взематъ предвидъ стокитѣ, купени отъ Дирекцията за храноизносъ за 2.300.000.000 л., когато, безспорно, е имало нѣщо купено отъ Дирекцията за храноизносъ на 31 августъ 1939 г.? Да, тогава е имало нѣщо купено отъ Дирекцията за храноизносъ, за около 1 милиардъ лева, обаче банка „Български кредитъ“ е дала сега надъ 1 милиардъ лева въ повече авансъ на агентитѣ на Дирекцията за храноизносъ за закупуване на стоки, монополизирани отъ тая дирекция, които още не сѣ дошли, не сѣ поставили въ складоветѣ на Дирекцията за храноизносъ. Следователно, прибавяне на тази цифра, 2.300.000.000 л., като единъ отъ главнитѣ фактори за обясняване на увеличеното банкнотното обращение, не е грѣшка, г-да.

Спомена се днесъ или вчера, че салдото по клиринговитѣ наши девизи би могло по-рано да бѣде използвано, а сега било късно — се обади нѣкой — и, следователно, едва ли не, се приписваше като грѣшка, че клиринговото салдо е нарастнало много. Г-да народни представители! При изложението, ако помните, азъ ви казахъ, че ми е неудобно тукъ, при тая обстановка, да ви дамъ отгегъ за кредитнитѣ доставки и за бѣдешитѣ ангажменти; това ще направя въ бюджетарната комисия, при друга обста-

новка. Обаче, за ваше успокоение, азъ съмъ предизвиканъ сега да ви кажа, че туй, което ние дължимъ за нѣколко години по кредитнитѣ доставки, далечъ надминава това, което имаме да вземаме по клиринга, което днесъ бѣше въпросъ на разискване и за което нѣкои казаха: „Можемъ по-рано да го използваме, но сега не ще можемъ“. Така стои този въпросъ и азъ си запазвамъ правото въ бюджетарната комисија да ви дамъ по-подробни сведения, за да видите, че всичко, което имаме да вземаме по клирингъ, е ангажирано и не стига за анажиментитѣ, които ще имаме въ бъдеще.

Г-да народни представители! Азъ не искамъ да ви отнемамъ времето повече съ този въпросъ, защото смѣтамъ, че сега повече отъ всѣкога е моментъ повече за дѣла, а по-малко за приказки. Но заключавамъ: доволенъ съмъ отъ това, че повечето отъ ораторитѣ признаха, че увеличението на банкотното обращение е обективно, че то не вѣдѣха никакъвъ страхъ, че то не може да бѣде причина за никакво безпокойствие. Даже единъ отъ ораторитѣ каза: „Г-да ние нѣмаме банкотна инфлация, ние имаме по-скоро инфлация на печалби“. Дали е право това, то е отдѣленъ въпросъ, който трѣбва да се разгледа, но азъ заключавамъ съ задоволство, че повечето отъ изказалитѣ се г-да народни представители — а може да се каже даже отъ всички — се призна, че при този касовъ оборотъ на Народната банка, който е станалъ презъ 1941 г., при тѣзи обективни условия, които сѣмъ налице, не може да става въпросъ у насъ за безпокойтелно увеличение на банкотното обращение. Нюанситѣ, азъ си ги обяснявамъ съ това, че единъ ораторъ, който трѣбва да се изкаже въ единъ часъ, нѣма достатъчно време, за да обхване цѣлия въпросъ така, както азъ го направихъ въ моето изложение. Въпросътъ има нѣколко страни и затуй напълно бѣше разгледанъ само отъ нѣколко отъ г-да народнитѣ представители, които по другитѣ въпроси пѣкъ се спрѣха по-малко.

Не може да става въпросъ за инфлация, не може да става въпросъ, че държавнитѣ финанси сѣ допринесли нѣщо за увеличение на банкотното обращение, докогато имаме бюджетъ сключванъ съ излишекъ. (Ржкоплѣскания) Не може да става въпросъ за инфлация, поради това, че отъ държавния заемъ, възлизащъ на 3.500.000.000 л. — покритъ благодарение на отзивчивостта, на патриотизма, на спонтанното притичване на населението съ частнитѣ си спестявания, и който може да стигне къмъ 3.750.000.000 л. — 270.000.000 л. въ този моментъ били заложени въ Народната банка за получаване на авансъ. Г-да! Това нито е инфлация, нито пѣкъ може да се критикуватъ държавнитѣ финанси или политиката на сключване на заеми само съ този фактъ. Прочее, азъ не чухъ такава критика, но азъ съмъ длъженъ да отбия всѣкакъвъ помислъ и въ това отношение.

Азъ не желая да се спирамъ повече на този въпросъ, защото може би ще изпадна въ нескромно положение, да изтъквамъ здравината на държавнитѣ финанси. На всѣки случай сѣ две думи ще заключа: държавнитѣ финанси въ тоя моментъ не даватъ поводъ за никакво безпокойство, за никакъвъ смутъ. (Продължителни ржкоплѣскания и гласове „Браво!“) Може би — и сигурно — за българския финансовъ министъръ, за българското правителство ще настѣлятъ по-тежки дни, но, споредъ моята скромна преценка, ние имаме всички резерви, всички възможности да се справимъ, да парираме всѣкакво подмолно подригване на вѣрата въ стабилността на българската монета. (Ржкоплѣскания и гласове „Браво!“) Азъ само ще ви припомня елементарни нѣща, за да засиля тази вѣра въ васъ и въ народа. За да имаме инфлация, трѣбва да имаме бюджетенъ дефицитъ, трѣбва да имаме покриване на недоимъкъ по бюджета отъ машинката на емисионния институтъ. Нѣмаме подобно нѣщо. Трѣбва да имаме паническо теглене на влогове. Нѣмаме такава нѣщо, напротивъ, имаме увеличение на влоговетѣ съ 3 милиарда лева. (Ржкоплѣскания) Трѣбва да имаме кредитна инфлация. Нѣмаме такава нѣщо. Кредити за консумативни цели нѣмаме дадени, имаме дадени кредити за реални цели. Дадени сѣ кредити на Дирекцията за храноизносъ, на „Българска индустрия“, на „Българска търговия“, на „Централа за специални доставки“. И това ако не е реаленъ кредитъ, не зная кое ще се нарече реаленъ кредитъ. (Ржкоплѣскания)

Напротивъ, азъ смѣтамъ, че на нашата кредитна политика, въ сравнение съ туй, което става по свѣта и въ другитѣ по-малки държави като насъ, може да ѝ се направи единъ малкъ упрѣкъ, както днесъ председателитѣ на бюджетарната комисија каза — че малко сме отишли въ дифлационизмъ въ кредитната политика, че има стопански инициативи и мѣроприятия, които трѣбва да бждатъ насърдени, които трѣбва да бждатъ под-

крепени, защото, за да имаме здрави държавни финанси, за да имаме здраво стопанство, предпоставкитѣ сѣ — повтарямъ — производство, дисциплина и довърше. (Ржкоплѣскания) Нѣма по-добра политика отъ тая: държавни финанси и стопанска и финансова стабилностъ, построени на базата на едно здраво производство. Всѣки народъ, който може да прокара такава политика, може да бѣде сигуренъ и спокоенъ, че той нѣма да бѣде изложенъ. Миналата война отъ 1914 до 1918 г. ни даде доста уроци, тя научи народитѣ, че има и другъ пѣтъ, по който войната може да се води съ сигурни и здрави финанси, следователно, престѣпление ще бѣде, който не вземе поука отъ това и който не върви по изпитанитѣ пѣтици за прокарване на политиката на здрави държавни финанси.

Азъ приключвамъ по въпроса за инфлацията, за да мина на другъ — анализа на приходитѣ и разходитѣ. Отъ изказалитѣ се оратори много нѣщо не се каза по този въпросъ. Въ всѣки случай повечето казаха, че предвиденитѣ приходи въ бюджета сѣ реални, че бюджетътъ е искренъ, че има всичкитѣ шансове той да се приключи тѣй, както вече тритѣ предшестващи бюджети се приключватъ съ малки излишци.

Азъ не смѣтамъ за критика това, че нѣкой може да каже: „Да, ама можеше да предвидимъ по-големъ разходъ, можеше да задоволимъ и това, и онова“. Азъ въ моето изложение казахъ, че не зная нѣкой финансовъ министъръ да е задоволилъ всичкитѣ искания, за да се каже: „Нѣма повече искания, всичко е дадено въ бюджета“. Има градация на нуждитѣ, има въпросъ на възможности, но преди всичко трѣбва да е реаленъ, искренъ бюджетътъ, да осигурява най-напредъ приходитѣ и въ рамкитѣ на тѣхъ да покрива разходитѣ.

Може да се постави въпросътъ: „Защо е необходимо да се изтеглятъ 1.900.000.000 л. банкноти; защо тая извънредна нужда се задоволява съ редовния бюджетъ?“ Азъ смѣтамъ, че е само единъ активъ, ако досега сме могли съ редовни приходи да задоволимъ по-големата частъ отъ извънреднитѣ си разходи и едва напоследѣкъ да прибѣгнемъ до единъ заемъ. Въ едно време на военна конюнктура отъ 1938 г. досега, вие знаете, че криво-лѣво съ редовнитѣ приходи ние задоволявахме и извънредни разходи. Доказателство за това е военниятъ бюджетъ, който отъ 2.250.000.000 л. въ 1938 г., тая година е 5.500.000.000 л. Той не нараства по пѣтя на задоволяване редовнитѣ нужди. Въ тоя бюджетъ повечето отъ половината нужди сѣ извънредни. Ако можемъ да задоволимъ съ редовния бюджетъ извънредни нужди, то е успѣхъ, то е активъ, и трѣбва на всѣка цена да го направимъ.

Може би ще кажете: „Вие въ желанието си, криво или право, да укрепите още повече вѣрата въ народа, въ здравината на българската монета, въ здравината на държавнитѣ финанси, правите една крачка напредъ въ туй направление, въ което най-малко трѣбваше да се отиде“. Г-да народни представители! Въ всички направления трѣбва да направимъ крачка напредъ, но преди всичко азъ, като министъръ на финанситѣ, ви заявявамъ чистосърдечно, че съмъ доволенъ, че първата мѣрка въ това отношение можа да се вземе чрезъ държавния бюджетъ. Това е въ нашитѣ рѣце, ще го направимъ. Тая мѣрка ще се посрещне съ успокоение, съ задоволство. Азъ ви казахъ и въ изложението си, че правя апелъ за още намаления въ бюджета, да оставимъ въ бюджета още резерви, защото колкото повече резерви имаме, толкова по-спокойни ще бждемъ за всѣка евентуалностъ.

Бележитѣ, които се направиха по отношение приходитѣ и разходитѣ на бюджета, колкото и да бѣха мимоходомъ направени и не толкова отъ значение, азъ не искамъ да ги отмина и ще се спра на нѣкой отъ тѣхъ.

Зададе се въпросъ: „Кѣде ви е разходътъ за помощи на семействата на мобилизиранитѣ войници?“ Г-да! Ако разходътъ за повиканитѣ запасни войници презъ военное време не е извънреденъ разходъ, азъ не зная кой разходъ ще се вземе за извънреденъ разходъ. Военниятъ бюджетъ, който отъ 2 милиарда и четвъртъ въ 1938 г. стана 5 милиарда и половина за 1942 г., не съдържа този 1 милиардъ лева за помощи на войничкитѣ семейства, който бѣше въ бюджета на Министерството на вътрешнитѣ работи. Благодарение на това, че се стехоха по-благоприятно международнитѣ политически събития, имаме една икономия. Вие ще видите отъ приключването на бюджета, че тая сума не се изразходва изцѣло. Разходвахме 600 и нѣколко милиона лева, защото нѣкои дивизии бѣха разпуснати по-рано, още презъ м. септемврий, поради политическото затихние, което настѣпи около насъ. Въ бюджета за 1942 г. на Министерството на вътрешнитѣ работи сѣ предвидени само 25 милиона лева за тая целъ. Обаче, ако искате да ви посоча резерви

за тая цел, ще ви посоча. Мога да ви кажа, че аз съм мислил за всяка евентуалност. Аз допускам, че може да ни стане нужда от такъв извънреден разход, но той ще бъде предмет на извънреден бюджет, а не на допълнителен, както погрешно каза един от ораторите: „Всичко е добре, но да видим дали още в началото, в първите месеци на 1942 г. няма да стане нужда от допълнителен бюджет“. От допълнителен бюджет към редовния няма да стане нужда, но може да стане и вървам, че ще стане нужда от извънреден бюджет, който ще бъде построен в големата си част на резервите от приходи по редовния бюджет. (Ръкоплъскания) Това е истината.

Какви бяха бележити по отношение на приходите? На първо място, че от конюнктурните печалби биде предвиден много малко приход — 50 милиона лева. Ами, г-да народни представители, да се предвиди по-малко, отколкото ще постъпи, не е неискрен бюджет, не е верзалеен бюджет. Това е по-скоро въпрос на такт. Постъпването от тая данък през всичките три години откакто съм министър на финансите лесно може да се вземе като база на един извънреден бюджет. Но съгласете се, че ако покажем всичко това, което върваме, че ще постъпи, мъчно ще бъде прокарването на редовния бюджет. Ще кажат: „Дайте, ето, имате излишек, защо да не задоволим това или онова?“ Аз тези резерви не ги крия. Аз ще имам 500 милиона лева резерви от закона за еднократно облагане на лица от еврейски произход. Аз съм предвидил 1.500.000.000 л., когато според изложението, което ви направих, аз съмтам, че според подадените декларации, приходите ще бъдат най-малко 2.500.000.000 л. От тях в края на октомври, както е казано в печатното изложение, са постъпили 400.000.000 л., сега наближават 600.000.000 л., а до края на годината можем да кажем, че ще станат 650.000.000 л. Във всички случаи една резерва от 500.000.000 л. ще има без друго.

Но аз ви моля — повтарям молбата си — да създадем още резерви и да направим, ако можем, още икономии. Това ще бъде един здрав бюджет, който държи сметка не само за редовните нужди през 1942 г., но и за извънредните нужди, ако такива се наложат — изобщо ако се наложат извънредни разходи от военен характер.

Спомена се за приходите от митниците — дали действително ще постъпят 1.500.000.000 л., колкото са предвидени. Поставянето на тая въпрос аз го обяснявам само с едно недоразумение, защото, когато напечатаното изложение се печати, бяха готови сведенията за м. октомври, а аз си послужих, когато правих изложението си пред вас устно, с сведения за м. ноември, които тогава бяха вече готови. Имам 1.250.000.000 л. показани приходи от мита. Тези приходи са възмъзнали полужение от 1938 г. Ние имаме от косвени данъци 75% увеличение, но от митниците ги оставяме винаги в това положение, поради пръкните в международната търговия и войната. Ние поставяме постоянно една и съща цифра, обаче, ако постъпленията в края на октомври са около 900.000.000 л., с която цифра си послужих един от ораторите, в края на ноември са 1.026.000.000 л. Имам и м. декември и можем да се надяваме, че ще стигнем близо до сумата, която е предвидена — 1.236.000.000 л.

Но, г-да народни представители, чека не се забравя, че това са приходите от митниците, след като, както казах в експозето, жертвяхме 500.000.000 л. мита, за да можем да понижим цените на някои артикули от първа необходимост и масово потребление — царвулит и др. При една увеличена територия с 46% и едно увеличено население с 30%, от което, както виждате, аз почти не предвиждам приход по бюджета за 1942 г. — няма никакво увеличение на постъпленията от пръки данъци — не зная от къде може да бъде безпокойствието, че въмъсто 1.250.000.000 л. се предвиждат 1.500.000.000 л. от мита, т. е. едно увеличение само от 20%.

Г-да народни представители! Аз ще си позволя да се спра малко и на един друг въпрос. От 15 ноември 1938 г., от когато съм поел Министерството на финансите, смъа да кажа, че аз никога не екзекутирах круто, освен два-три случая на големи недобростъпни неплатания. Аз никога не побърках на работата, аз не убих личната инициатива, аз не намалих стимула в стопанството, но известни резултати в постъпленията от данъците аз мога да подчертая. Пръките данъци аз ги заварих 725.000.000 л. в 1938 г., сега са 2.230.000.000 л. Косвените данъци аз ги заварих 1.800.000.000 л., сега са 4.250.000.000 л., с тенденция да стигнат и до 4.500.000.000 л.

Значи, в постъпленията от пръките данъци имаме за един тригодишен период увеличение повече от три пъти. Простете ми, но ще кажа, че не бива да искаме да се сравняваме непременно само с Германия, гдето от 1931 г. до 1941 г. постъпленията от данъците са се увеличили от 6.600.000.000 марки на 33.000.000.000 марки — пет пъти. Нашата страна е по-малка и по-бедна. Колкото и да се прави намек, че не бива с по-добрата данъчна администрация да свързваме увеличението в постъпленията от данъците, фактът си е налице, г-да. Нова финансова политика може да има, нова данъчна система може да има, но трябва да имаме и сигурен инструмент, сигурен апарат, с който да реализираме тази политика, да добием резултати от тази система. При все това аз си вземам добра бележка от всичко, което се каза. Разбира се, че не всичко може да се реализира така, както се мисли от някои.

По въпроса за акцизите, напимер, който и друг път е повдиган, г-н Жико Струнджев — съжалявам, че не е тук — каза: предвидете досегашните приходи от акцизите, но измънете начина на събирането им, създайте друга система!

Друга система! Как? На декар? Но реколтата не е еднаква, рандеманът не е еднакъв! Ами аз зная, че ако минем към нова система, подир 2—3 месеца, недоволството и воят против нея ще бъдат много по-големи, отколкото при сегашната.

Обаждайте се: Разбира се!

Министър Добри Божилов: Може да има бюрократизъм, може да има формалности, може да има и своеволия, но аз съм безпоощаен към всички нарушители. Аз съмтам, че има един прогрес, едно издигане на финансовата администрация. Помогнете ми! Изнасяйте всички случаи за осъждане — мърките ще бъдат вземани веднага. Във туй отношение можем да направим още доста много с вашата помощ. (Някои народни представители ръкоплъскаха) Няма министър, който да е издал като мене през годината хиляда заповеди за глоби. Може би го прекалях някъде, обаче резултатът от това има: персоналът се стегна.

Помена се за заплатите на чиновниците! На този въпрос ще се спра малко по-късно. Признавам, че заплатите са малки, обаче не бива всеки произвол, всеки нарушение на чиновника да оправдаваме с малката заплата. Аз бих казал, че коректността, честността, моралът на един човек не бива да се купува с пари.

Таско Стоилков: Много право!

Министър Добри Божилов: Всички страдаме, от всички жертви се искат. Не може да се каже за това правителство, което от 1938 г. досега даде за увеличение чиновническите заплати над два милиарда лева, че то не е помислило за чиновниците. Напротив, г-да. Като се вгледате в нашия бюджет — имаме случаи да го кажа и при моето изложение — ще видите, че и във туй отношение се трябва да пазим една граница. Аз не мога да обяснявам пред народа увеличението на заплатите с необходимостта от по-добро управление, защото много от стопаните имат само 7—8 хиляди лева годишен доход. Аз съм чувал да се завижда и на 500 л. месечна пенсия, и на 3.000 л. месечна заплата, и на една стражарска заплата. Може би тая завист да не е основателна, може би тя да е един лош остатък от миналото, но е факт.

Таско Стоилков: Това е право!

Министър Добри Божилов: Можем да се стремим да вървим напред, но не трябва да изпускаме из предвид нашата действителност какво става около нас и как всичко се поглъща и преценява от народа.

Председателствувашъ Никола Захариев: (Звъни) Г-да народни представители! Моля да се съгласите да седнате и след 8 часът.

Който приема тая предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Продължете, г-не министри.

Министър Добри Божилов: Г-да народни представители! Съ две думи ще приключа и на личната система. Съжалявам, че при изложението си нямах повече време, за да се спра по-обстойно върху нея. Каза се: дайте опро-

стотворена данъчна система. Г-да народни представители! Ние прокарахме през 1939 г. — на повечето от вас — ви са известни — 15 данъчни закони, през 1940 г. — 18. Ами ние сандърдисахме този народъ с нови и нови данъчни закони! И въ това отношение трѣбва да има малко мѣрка и малко последователност. Но едно е вѣрно, въ което азъ мисля, че и вие сте се убедили: за единъ по-младъ, по-малък и по-беденъ народъ справедлива данъчна система и опростотворена данъчна система сѣ несъвмѣстими. Колкото е по-опростотворена данъчната система, толкова повече не може да се отиде въ подробности при измѣрването на данъчните тежести, толкова повече ще се правятъ замашки на по-голям етапи и ще се облага несправедливо она, който има по-малък доходъ, който е много чувствителенъ къмъ всѣка данъчна тежестъ, особено когато види, че плаща 5 л. повече отъ своя съседъ, макаръ че има еднакви доходи съ него.

Азъ не казвамъ, че трѣбва да седимъ на едно мѣсто, обаче за мене е ясно — смѣтмъ, че и вие сте съзнали това — че само постепенно можемъ да изградимъ една нова система, да отидемъ до прогресивно-подоходния данъкъ, за който г-нъ Жико Струнджевъ вчера говори. Въ Германия тоя данъкъ дава милиарди. Въ Швейцария направи възможно прокарването напоследъкъ на повече отъ 30 нови данъчни закони. Обаче когато тамъ заклетиятъ експертъ-счетоводителъ подпише върху единъ балансъ, че той е вѣренъ, това не може да бѣде другояче. Тамъ провѣрката на данъчния агентъ или на експертъ-счетоводителя не е тормозъ, траещъ месеци. Дорастнахме ли ние дотамъ? Г-да! Безъ л искамъ да огорчавамъ и да обиждамъ нѣкого, азъ смѣтамъ, че трѣбва по-последователно и по-предпазливо да се действува, защото, струва ми се, че въ мѣрките, които се вземаха, има и прибрзани работи. За да улегнатъ тѣ, за да дойдемъ до едно нормално положение, би трѣбвало още да се поработи.

Ние имаме по-проста система, при която се избѣгватъ конфликтитѣ между данъкоплатитѣ и финансовата администрация, която ни дава брѣзъ резултатъ и която не по-звоява такъвъ тормозъ за данъкоплатитѣ, какъвто изпитватъ при прогресивно-подоходния данъкъ. Но нека да си признаемъ, че въ много случаи тя може да бѣде и малко несправедлива. Това е дефектътъ и срещу всичкитѣ и добри качества. Трѣбва постепенно да изградимъ една по-сигурна, по-здрава данъчна система, която действително ще бѣде по-справедлива. Дефектътъ на сегашната система у насъ още не е твърде голѣмъ. Обаче много пжти, когато съмъ си задавалъ въпроса, време ли е, особено сега, при военната конюнктурата, да се направи такава дълбока реформа, моятъ отговоръ винаги е билъ отрицателенъ, защото картината ми е ясна: ще се натрупатъ надъ единъ милионъ декларации, ще минатъ години за провѣрки, за експертизи надъ експертизи, ще трѣгнемъ по сѣдилища и при бавното насрочване дѣлата въ контролнитѣ комисии и въ административния създъ, ще минатъ години, за да добиемъ резултатъ. А намъ ни трѣбватъ приходи — приходи бързи, приходи реализирани сигурно, за да можемъ не само редовнитѣ разходи, но и извънреднитѣ разходи, които биха ни се явили въ бѣдеще, да ги задоволимъ веднага.

Това е моето мнение. Азъ бихъ приелъ всѣкакви препорѣки, стига да не се върнемъ къмъ тормозъ, къмъ протакане, къмъ произволи, стига да имаме приходитѣ за всѣки месецъ до 15 число на следния месецъ, както ги имаме сега.

Г-да народни представители! Двама или трима народни представители повдигнаха въпроса за чиновничеството. Казаха се прави мисли, изказаха се желания, дадоха се препорѣки. Но какво да правя? Поради естеството на този въпросъ и поради невъзможностъ, ще трѣбва сега да кажа първото „не“. Азъ не смѣтамъ, че нѣкой ще помисли, че съмъ врагъ на чиновничеството азъ, ...

Нѣкои народни представители: А-а-а!

Министъръ Добри Божиловъ: ... който съмъ прекаралъ цѣлия си животъ въ чиновничество.

Таско Стоилковъ: Това никой не мисли.

Министъръ Добри Божиловъ: Азъ не съмъ израстъ въ блѣсъкъ и богатство, за да не знамъ какво е беднотия, какво е мизерия. Но следъ като отъ 1938 г. дадохме на четири-петъ пжти повишения на чиновническитѣ заплати, съгласете се, че днесъ не можемъ да дадемъ. Най-напредъ увеличихме съ 5% заплатитѣ до 2.000 л. Следъ това махнахме ограничението за двойкитѣ. Следъ това дадохме процентно увеличение отъ 3 до 15% миналата година. Следъ това тази година дадохме още 15%. Дадохме възна-

граждение за децата — нѣщо, което трѣбваше да стане отдавна. Най-напредъ дадохме по 100 л. на всѣко дете. Следъ това увеличихме: за второто дете 200 л., а за всѣко дете нагоре отъ две по 300 л. на дете. Поради скѣпостията въ тритѣ града — Скопие, Битоля и Охридъ въ Македония — увеличихме заплатитѣ на чиновницитѣ тамъ съ 5 и 10%. Всички тия увеличения правятъ надъ 2 милиарда лева. Даденото презъ септемврий увеличение на възнаграждението за децата и 15% увеличение на заплатитѣ, за 4-тѣ месеца прави 250 милиона лева. Заедно съ даденото презъ м. априлъ, прави надъ 1 милиардъ лева. Свихме тая сума на 900 милиона лева.

Поставете се въ моето положение въ този моментъ! Мога ли азъ да излѣза съ още единъ милиардъ лева увеличение на заплатитѣ? Откъде ще ги взема, когато 12 и половина милиарда лева отъ бюджета сѣ за редовни разходи. 5 милиарда и половина сѣ за заплати; 2 и половина милиарда лева сѣ за порционни и други възнаграждения, още толкова за облѣкло, още толкова за държавни дългове. Остава единъ милиардъ лева най-много за въществени разходи. Откъде мога да взема тоя единъ милиардъ? Да излѣза съ нови данѣци, за да увеличавамъ чиновническитѣ заплати? Зная, че и вие това не бихте го приели охотно, а зная и народътъ, какво ще помисли. И затуй въ този моментъ на това искане, колкото и да е основателно, азъ трѣбва съ съжаление, както казахъ, да кажа първото „не“ и да направя единъ апелъ къмъ чиновничеството. И чиновницитѣ, като всички български граждани, въ тоя моментъ трѣбва да се проникнатъ отъ съзнанието, че трѣбва да изпълнятъ своя отечественъ дългъ, ако не въ казармитѣ, въ канцеларнитѣ. Смѣтамъ, че само съ туй съзнание чиновничеството може да служи вѣрно и предано на държавата.

Азъ не съмъ чуждъ на идеята, която се даде днесъ — че съ този единъ милиардъ, ако бѣхме осигурили поевтино продоволствие, облѣкло и т. н., щѣхме да помогнемъ много повече на чиновничеството. Азъ смѣтамъ, че тази идея и сега не е късно да бѣде обмислена и обработена и каквото може да се направи, да го направимъ. Обаче повтарямъ, че единъ милиардъ лева за увеличение заплатитѣ на държавнитѣ чиновници въ този моментъ не мога да го намѣря.

Г-да народни представители! За една минутка искамъ само да се отклоня въ въпроса, който бѣше разгледавъ отъ единъ отъ г-да ораторитѣ — за нашитѣ кооперации, и за двата съюза на популярнитѣ банки.

Азъ ценя и уважавамъ всѣко мнение, всѣка мисълъ, но съмъ дълженъ отъ мѣстото, което заемамъ, да предпазя отъ увлѣчението да искамъ да се поставимъ въ положението на арбитра или да вземаме страна въ спора. Най-малко въ Парламента би трѣбвало да се разиграватъ тѣзи драми, за които отдавна вече не трѣбва да има мѣсто — дражитѣ между кооператизъмъ и търговско съсловие.

Нищо нѣма идеално въ свѣта, следователно, никой не бива да претендира, че той е непогрѣшенъ, че въ него всичко е идеално. Може би и кооператизмътъ, и двата съюза на популярнитѣ банки въ своята дългогодишна дейностъ да имамъ нѣкои работи, които трѣпятъ критика. Но не бива да забравяме, че и тѣ сѣ принасяли стопански ползи, че и тѣ вършатъ една голѣма обществена работа. Общото схващане е, че въпрѣки всичко сливането на двата съюза ще стане, и то наскоро. Тогава повечето отъ критикитѣ, които се направиха, може би ще трѣбва да отпадатъ. Тогава ще имаме единъ по-силенъ кредитенъ институтъ, който ще служи много полезно на нашето стопанство.

Таско Стоилковъ: Това е вѣрно!

Министъръ Добри Божиловъ: Азъ нѣмамъ време да се отклонявамъ повече по този въпросъ, макаръ че ораторътъ, който засегна този въпросъ, говори дълго по него. Смѣтамъ, че това е правилното становище, което нашиятъ Парламентъ трѣбва да заеме.

Минавамъ на друга точка — по казаното отъ ораторитѣ върху закона за защита на нацията.

Г-да народни представители! Г-нъ инженеръ Спасъ Ганевъ, г-нъ Димитъръ Андреевъ и други говориха за приложението на закона за защита на нацията. Въ изложението си на 18 декемврий засегнахъ досегашнитѣ резултати отъ приложението на тоя законъ. Сега мога да ви дамъ по-точни и по-нови данни. До 1 декемврий по закона за еднократното облагане на лицата отъ еврейски произходъ постѣпиха около 570 милиона лева. Въ печатното изложение сѣ посочени 380 милиона лева до края

на м. октомври. Работитъ на първоначалнитъ и на контролнитъ комисии потвърдиха мисълта, която изказахъ на 18 декември — че сумата на деклариранитъ имущества, 5,382.000.000 л., е много малка, защото повечето данъкоплатци сж декларирали, че имотитъ имъ сж на стойност до 200.000 л., за да не бждат облагани, като сж смбтали, че, като декларираатъ до 200.000 л., никой нма да провбрява, и законътъ ще се приложи автоматически. Тая моя мисъл се потвърждава отъ това, че отъ подадени кржго 30.000 декларации, 25.457 декларации сж за имущества на стойност до 200.000 л. и тб даватъ обща сума единъ милиардъ лева. Обаче отъ тия декларации, ако не 80%, 70% ще минатъ, споредъ досегашнитъ преценки, въ декларациитъ за имущества надъ 200.000 л. и лицата ще бждатъ обложени.

Лесно може да се отговори и на въпроса, който г-нъ Димитър Андреевъ постави: какъ бше възможно по чл. 26 отъ закона за защита на нацията да се декларира въ Народната банка по-голямъ маса, отколкото сега по закона за еднократно облагане на лица отъ еврейски произходъ? Азъ смбтамъ, че повече хора ще бждатъ засегнати, а особено отъ тия, които не бха засегнати по чл. 33. Но разяснението трбва да се намбри въ това, че отъ 30.000 декларации, 25.457 сж подадени отъ хора, които се сдаятъ да установятъ, че тбхното имотно състояние е до 200.000 л. Напримър, едни декларираатъ кжшитъ си по 1/3 или 1/4 отъ емляната оценка. Други декларираатъ акциитъ си по номинална стойност, когато всщностъ тб иматъ 2-3 пжти по-висока стойност. Златото сщо декларираатъ по номинална стойност. Облигации, които всчки днв иматъ борсовъ курсъ, сж декларираны за половината отъ стойността имъ. Това можахъ да констатирамъ отъ нколко декларации, които се заинтересувахъ да видя. Ясна е картината, че ние можемъ да разчитаме най-малко на 2 и половина милиарда лева. Нбкой каза, че постпленieto досега отъ този данъкъ е много малко. Нека да не забравяме, че законътъ е построенъ така, че половината данъкъ трбва да се плати единъ месецъ следъ подаването на декларацията, а другата половина трбва да се плати 6 месеца следъ като бжде определенъ отъ първоначалната комисия. Действително, въ началото имаше известни мъчнотии, които траяха 15-20 дни, докато се нормализира и нагласи службата. Сега, обаче, работата върви много бързо. И азъ смбтамъ, че въ преценката си не съмъ се излъгалъ, че ще постпнатъ 2 милиарда лева, но въ бюджета за 1942 г. съмъ предвидилъ да постпнатъ 1 1/2 милиарда лева.

Едновременно съ този въпросъ се поставя и въпросътъ: сега имаме приходи отъ еврейския данъкъ, отъ данъка върху конюнктурнитъ печалби, но тбзи приходи сж временни; какво ще правимъ съ този голъмъ бюджетъ, когато тбзи приходи отпаднатъ? Отговорътъ на този въпросъ, г-да, е много простъ. Азъ не искамъ да се спирамъ въ подробности, но ще ви кажа следното. Първо, бюджетътъ на Военното министерство отъ 5.500.000.000 л. сега въ нормално време, следъ свършване на войната, ще остане по-голямъ отъ този, който бше въ 1938 г., 2 милиарда и четвъртъ, но не вървамъ, че ще остане 5 1/2 милиарда лева. Второ, отъ новитъ земи азъ почти не съмъ предвидилъ никакви постпления, нито отъ прчки, нито отъ косвени данъци — готовъ съмъ съ цифри да ви установя това. Само отъ данъка върху тютюна въ Тракия за 1941 г. получихме къмъ 150 милиона лева. Разбира се, и вие ще се съгласите съ мене, че не може съ всичката строгост на единъ формаленъ фискализъмъ да се проявяваме въ новитъ земи още въ първата година. Азъ, обаче, смбтамъ, че и тамъ има съзнание за нуждитъ на страната въ момента; отъ друга страна, и тамъ положението ще се нормализира. Азъ смбтамъ, че ни остава една резерва — недейте иска отъ мене да я преценявамъ въ този моментъ — отъ прчки и косвени данъци. Действително, ако обърнете закона за бюджета на държавата за 1942 г., на стр. 9 ще видите, че срещу 1.801.000.000 л. постпнали прчки данъци за десеттъ месеца отъ 1941 г., азъ предвиждамъ 3.668.000.000 л. за 1942 г., отъ които 1.500.000.000 л. сж отъ еврейския данъкъ, следователно, оставатъ 2.168.000.000 л. отъ другитъ прчки данъци. Какво е предвидено повече? Предвидено е само 360.000.000 л. повече или едно увеличение отъ около 20%, процентъ, който трбва да ви кажа, че се получава вска година отъ по-строгото, по-рационалното прилагане на данъчната система въ рамкитъ на законитъ, съ които манипулираме. За потвърждение на това, азъ ще ви кажа, че постпленята отъ гербовия налогъ въ 1938 г. азъ ги заварихъ въ размеръ на 260 милиона лева и безъ да правимъ нкакво

увеличение въ гербовия налогъ, ние днесъ гонимъ 600 милиона лева постпление отъ гербовъ налогъ. Това се дължи на увеличеното производство и на по-големитъ обороти, вследствие на увеличенитъ цени. Така е и съ други данъци, следъ като минахме къмъ адвалорната вмсто къмъ тонажната система, съ която си служихме до м. априлъ м. г. По отношение на косвенитъ данъци сщо трбва да констатирамъ, че срещу 2 милиарда и единъ милионъ лева, колкото бха предвидени тази година, безъ гербовия налогъ, за който говорихъ отдълно, до края на годината ще имаме постпления 3 милиарда и 500 милиона лева или едно увеличение отъ 75%. Даже ако 30% ги отдадете на консумацията въ новитъ земи — азъ не смбтамъ, че тамъ може да се тури такъвъ процентъ — ще имаме пакъ едно увеличение на постплененията отъ косвенитъ данъци, което отговаря на единъ по-голямъ националенъ доходъ, вследствие по-високитъ цени, вследствие една по-голяма консумация, увеличението на която дава 30% въ увеличението на приходитъ отъ косвени данъци.

Една минута искамъ да се спра върху бележитъ, които се направиха по приложението на закона за защита на нацията — на това, че въ него имало пропуски и че не се вземали мърки да се осигури събирането на всички суми отъ еврейтб. За да не взема сега отдълно думата и г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи, азъ трбва да ви съобща, г-да народни представители, че навреме се вземаха мърки въ туй отношение и че още на 7 декември и. г., по докладъ на г-на министра на вътрешнитъ работи, съ постановление на Министерския съветъ подъ № 47, протоколъ 203, се прие една наредба, съ която при Министерството на търговията се учреди една специална комисия, която да контролира и прилага съ по-голяма строгостъ ликвидацията и аризирането на еврейскитъ предприятия, която наредба е вече публикувана въ „Държавенъ вестникъ“, брой 279, отъ 15 декември и. г. Азъ нбмамъ възможностъ и време да се спирамъ въ подробности на всичкитъ строги постановления, които се предвиждатъ въ тази наредба, но смбтамъ, че въ нбкои отношения даже има предвидени и по-строги постановления отъ тбзи, които се пожелаха отъ г-нъ инженеръ Ганевъ и г-нъ Андреевъ. Едно отъ тбхъ е и ревизия на тбзи продажби, които досега сж станали, и поискване отъ комисията да се заплатятъ отчужденитъ ценности на по-високи цени и евентуално приемането имъ отъ държавното съкровище. Въ всчки случай изтъквамъ това, за да се види, че и въ туй отношение правителството навреме е вземало нуждитъ мърки и че ще постигнемъ още по-добри резултати.

Преди да завърша, г-да народни представители, искамъ да се спра съ нколко думи и по мимоходнитъ критики, които единъ или двама отъ народнитъ представители направиха по отношение данъчната ни система въ връзка съ косвенитъ данъци. Че косвенитъ данъци сж оскдени, че особено въ една дребно-земедьаска страна, каквато е нашата, всчки левъ, взетъ отъ косвенъ данъкъ, може да намали една хапка отъ гърлото на нбкой беднякъ — две мнения по това нма. Но че косвенитъ данъци постпнватъ по-редовно отъ пркитъ данъци; че косвенитъ данъци създаватъ една грижа на управлението много по-голяма, ако бюджетно-данъчната система е построена на базата на прчки и косвени данъци — и по това две мнения нма, защото, за да се засиятъ постпленията отъ косвени данъци, управлението трбва да прави всичко да засилва производството, съ което не само да задържи постпленията отъ косвени данъци, но даже и да ги увеличи. Обаче въ туй отношение, г-да народни представители, азъ трбва да изтъкна, че успбхътъ, който сме постигнали, е твърде голъмъ.

Вска година, заедно съ бюджетното си изложение, азъ съмъ ви представялъ таблици, които вие сигурно преглеждате. Понеже знаехъ, че при разглеждането на бюджета много се приказва и много спорове има за косвенитъ и пркитъ данъци, една отъ първитъ ми грижи отъ 1938 г. бше да направя всичко възможно, щото съотношението между пркитъ и косвенитъ данъци да се намалва въ полза на косвенитъ данъци. Азъ ще оставя самитъ цифри да говорятъ, вмсто да се впускамъ въ по-големы подробности по този пунктъ. Ако презъ 1938 г. азъ заварихъ едно съотношение на пркитъ къмъ косвенитъ данъци 1:2-20, ако презъ 1939 г. намалихъ на 1:2-02, ако въ 1940 г. то стана 1:1-83, ако въ 1941 г. то се намали на 1:1-44 — това е действително единъ прогресъ, едно подобрене. Но ние не можемъ да минаемъ левъта безъ

косвени данъци. Едва ли не е невъзможна фантазия да се поддържа, че можем без косвени данъци в моменти като днешният.

Мисля, че г-н Лазар Попов каза, че чл. 52г от закона за данъка върху приходите е много добър, че на време се е прокарал, но че се съмнявал, дали се е прилагал. Аз не мога да мисля друго, освен, че законите в страната се правят, за да се прилагат и, че всяко отклонение при образуването на цени и kalkulация, какъто тоя член не се приложи, би представлявало едно нарушение, за да не кажа по-голяма дума. Аз съмтам, че съ този член ние определяме нашата политика за в бъдеще по отношение на пръките и косвените данъци и, следователно, ясно и категорично казваме: ние не искаме данъци, които да се kalkulират върху консуматора, ние не искаме данъци, които увеличават скъпотията, ние не искаме, щото държавата да се нареди в първата редица на тези, които поскъпват живота, защото първата задача на управлението не само у нас, а в всички страни, е да се бори против скъпотията, да може да поддържа духа на народа с един по-лесен, с един щогоде човешки живот. Следователно, грешка би било, ако ние направим отклонение от този принцип. Аз вървам, че чл. 52г се прилага. Противното би било нарушение или престъпление. Сведения, обаче, че не се прилага, до мене не са достигнали.

Даже с риск да не се увеличат приходите в държавния бюджет, аз съмтам, че ние трябва да държим на една здрава, на една необходима в момента финансовата политика, която ще подпомогне твърде много управлението в сремежа му за задържане на цените, за непоскъпването на живота в туй именно време, когато поскъпването на живота много естествено се смята навсякъде като едно обществено бедствие.

Г-да народни представители! Аз не мислех да говоря повече от един час и трябва да приключа. Ще приключа с думите, че повече от всеки друг път сега е моментът, когато трябва повече дълга и по-малко приказки. (Ръкоплъскания) Недейте взема тези думи в лош смисъл, че искам да направя упрък на някого или че искам да избягна критики по бюджета било в бюджетарната комисия, било тук при второто четене.

Г-да народни представители! Аз започнах изложението си с това, че повече от всеки друг път правителството и Парламентът чувствуват историческата отговорност, която вземат, с разрешаването на важните данъчни проблеми в този момент в един или друг смисъл. Аз съм доволен от изказалите се оратори, защото виждам, че всички са убедени в това, че ние трябва на всяка цена да задържим стабилитета на държавните финанси, да имаме едни здрави държавни финанси и да сме подготвени да посрещнем всяка изненада, всяка по-голяма нужда от извънредни разходи през сегашното време, без тя да разклати устоите на нашия бюджет, без бюджета да се отрази върху здравината на стопанството и върху духа на народа. На това аз вървам, че всички ние ще държим. Аз вървам, че ние имаме всичката възможност, покрай тези резерви, които оставяме и покрай икономите, които имаме възможност още да направим, на всяка цена да преодолеем всякакви мъжнотии, откъдето и да идват те, и да не повтаряме грешките от миналото, за да оставим народът ни да бъде спокоен. Един от г-да ораторите вчера каза, че само пари, финанси, не са достатъчни, а трябва и дух. Никой не е отказвал това, г-да народни представители. Моята мисъл беше, че една от главните предпоставки за успех на външната политика и на войската в туй време е да имаме здрави държавни финанси. Аз не съм отказвал необходимостта от дух. Но нека видим въпроса и от другата страна — дали този дух се създава така от невиделища, от самосебе-си дали за неговото създаване не влияят и други фактори, кой повече, кой по-малко. Аз мисля, че и други фактори влияят. Здравината на държавните финанси, изградени на по-голяма социална справедливост на събирането на приходите и на стабилността на монетата, няма да обезврява спестителя. При тая мрачна картина от инфлацията през миналата война, която ви начертах в експозето си на 18 т. м., правителството ще се предпазва от подхлъзване, няма да прибъгва към по-лесен път за разрешаване на финансовите въпроси. Аз съмтам, че и здравите държавни финанси са един от факторите, които поддържат един по-здрав, по-възвишен дух в народа.

В заключение, г-да народни представители, аз ви моля да ми дадете, както винаги досега, подкрепата си. Този път, може би, тя е необходима повече от всякога, за да можем да направим един стегнат, здрав бюджет, като намалим даже и тези разходи, които сме предвидили, за да оставим повече резерви за всякаква евентуалност.

Съ тази молба аз ви призовавам да гласувате на първо четене първия бюджет на обединена България. („Браво!“ Бурни продължителни ръкоплъскания, които траят докато министърът на финансите отиде на мѣстото си, откъдето съ поклони благодари на народните представители)

Председателстващ Никола Захариев: Пристъпваме към гласуване. Които г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за бюджета на държавата за 1942 бюджетна година, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. (Ръкоплъскания)

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Второ четене на законопроекта за изменение и допълнение бюджета на държавата за 1941 бюджетна година. Моля докладчика г-н Димитър Андреев да докладва.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за изменение и допълнение бюджета на държавата за 1941 бюджетна година.

Чл. 1. Намалява се кредитът по § 58 от бюджета на Дирекцията на държавните дългове за 1941 бюджетна година, съ сумата 1.320.000 л., съ която сума се усиляват кредитите по следните параграфи от същия бюджет, а именно: нов § 63а, обезщетение на преселниците от Северна Добруджа, за оставените необрани реколти за 1941 г., по оценки на комисарството за Добруджа, съ 1.300.000 л., и § 71, съ 20.000 л.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„Чл. 2. Намалява се кредитът по § 15 от бюджета на Върховната и областните съветни палати за 1941 бюджетна година, съ сумата 50.000 л., съ която сума се усиляват кредитите по следните параграфи от същия бюджет, а именно: § 6 съ 15.000 л. и § 14 съ 35.000 л.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„Чл. 3. Намаляват се по бюджета на Министерството на външните работи и на изповяданията за 1941 бюджетна година кредитите по следните параграфи, а именно: § 4, съ 400.000 л., § 5, съ 100.000 л., § 13, съ 100.000 л. и § 27, съ 100.000 л., или общо съ 700.000 л., съ която сума се усиляват кредитите по следните параграфи от същия бюджет, а именно: § 2, съ 20.000 л., § 8, съ 20.000 л., § 10, съ 40.000 л., § 11, съ 100.000 л., § 14, съ 20.000 л., § 16, съ 100.000 л., § 25, съ 200.000 л., и § 29, съ 200.000 л.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Димитър Андреев: (Чете)

„Чл. 4. Намаляват се по бюджета на Министерството на вътрешните работи и народното здраве — администрация и полиция, за 1941 бюджетна година, кредитите по следните параграфи, а именно: § 3, съ 1.000.000 л., § 3а, съ 300.000 л., § 7, съ 4.000.000 л., § 8, буква „а“, съ 1.200.000 л., § 8, буква „б“, съ 2.500.000 л., и § 17, съ 2.400.000 л., или общо съ 11.400.000 л., съ която сума се усиляват кредитите по следните параграфи от същия бюджет, а именно: § 4, съ 1.000.000 л., § 14, съ 5.700.000 л., § 16, съ 2.750.000 л., § 19, съ 1.250.000 л., § 22, точка 2, съ 20.000 л., § 22, точка 3, съ 60.000 л., § 22, точка 6, съ 50.000 л., § 22, точка 8, съ 40.000 л., § 23, съ 130.000 л., и § 28, съ 400.000 л.“

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 5. Намаляватъ се по бюджета на Министерството на вътрешнитъ работи и народното здраве — Главна дирекция на народното здраве, за 1941 бюджетна година, кредититъ по следнитъ параграфи, а именно: § 9, буква „в“, съ 3.700.000 л., § 16, съ 1.000.000 л., § 23, съ 100.000 л., и § 43, буква „а“, съ 700.000 л., или общо съ 5.500.000 л., съ която сума се усилятъ кредититъ по следнитъ параграфи отъ сѣщия бюджетъ, а именно: § 4, съ 2.700.000 л., § 8, буква „а“, съ 1.700.000 л., § 19, съ 800.000 л., § 20, съ 100.000 л., § 29, точка 1, съ 40.000 л., § 29, точка 6, съ 15.000 л., § 29, точка 9, съ 5.000 л., и § 36, съ 140.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 6. Намалява се по бюджета на Министерството на финанситъ за 1941 бюджетна година кредититъ по § 33а, съ сумата 13.700.000 л., съ която сума се усилятъ кредититъ по следнитъ параграфи отъ сѣщия бюджетъ, а именно: § 2, съ 200.000 л., § 4, съ 1.000.000 л., § 10а, съ 6.700.000 л., § 10б, съ 800.000 л., и § 30, съ 5.000.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 7. Намаляватъ се по бюджета на Министерството на правосѣдието за 1941 бюджетна година кредититъ по следнитъ параграфи, а именно: § 9, съ 100.000 л., и § 21, съ 1.100.000 л., или общо съ 1.200.000 л., съ която сума се усилява кредититъ по § 12 отъ сѣщия бюджетъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 7, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 8. Намаляватъ се по бюджета на Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти за 1941 бюджетна година кредититъ по следнитъ параграфи, а именно: § 28, съ 200.000 л., § 48, съ 100.000 л., § 49, съ 150.000 л., § 59, съ 30.000 л., § 79, съ 200.000 л., § 82, съ 50.000 л., § 90, съ 150.000 л., § 92, съ 700.000 л., § 95, съ 40.000 л., § 97, съ 40.000 л., § 98, съ 30.000 л., § 107а, съ 1.500.000 л., § 119, съ 600.000 л., § 120, съ 700.000 л., § 145, съ 300.000 л., § 148, съ 1.000.000 л., § 150, съ 80.000 л., § 151, съ 50.000 л., § 152, съ 20.000 л., § 161, съ 100.000 л., § 164, съ 100.000 л., § 176, съ 2.200.000 л., § 193, съ 30.000 л., § 198, съ 15.000 л., § 228, съ 800.000 л., § 229, съ 500.000 л., § 241, съ 1.000.000 л., § 254, съ 100.000 л., § 258, съ 75.000 л., § 261а, съ 800.000 л., § 273, съ 1.000.000 л., или общо съ сумата 12.660.000 л., съ която сума се усилятъ кредититъ по следнитъ параграфи отъ сѣщия бюджетъ, а именно: § 2, съ 2.500.000 л., § 4, съ 100.000 л., § 7, съ 500.000 л., § 12, съ 70.000 л., § 20, съ 2.350.000 л., § 30, съ 150.000 л., § 31, съ 200.000 л., § 32, съ 100.000 л., § 34, съ 410.000 л., § 44, съ 50.000 л., § 47, съ 50.000 л., § 51, съ 80.000 л., § 55, съ 20.000 л., § 56, съ 10.000 л., § 60, съ 30.000 л., § 89, съ 150.000 л., § 93, съ 40.000 л., § 102, съ 600.000 л., § 103, съ 300.000 л., § 104, съ 100.000 л., § 107, съ 200.000 л., § 112, съ 200.000 л., § 114, съ 45.000 л., § 118, съ 5.000 л., § 122, съ 50.000 л., § 133, съ 900.000 л., § 165, съ 200.000 л., § 192, съ 15.000 л., § 195, съ 10.000 л., § 230, съ 800.000 л., § 245, съ 400.000 л., § 246, съ 100.000 л., § 247, съ 200.000 л., § 248, съ 200.000 л., § 251, съ 500.000 л., § 263а, съ 175.000 л., § 263б, съ 50.000 л., § 269, съ 200.000 л., § 274, съ 200.000 л., § 275, съ 100.000 л., и § 276, съ 300.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 8, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 9. Разрешава се допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни за 1941 бюджетна година, въ размѣръ на 1.100.000 л., съ която сума се усилятъ кредититъ по следнитъ параграфи отъ сѣщия бюджетъ, а именно: § 3, съ 220.000 л., § 4, съ 300.000 л., § 5, съ 540.000 л., § 9, съ 30.000 л. и § 11, съ 20.000 л.“

Разходитъ по тоя допълнителенъ бюджетенъ кредитъ да се покриватъ отъ постѣпленията, съгласно съ чл. 8 отъ наредбата-законъ за закупуване и износъ на зърнени храни и чл. 3 отъ наредбата за разходитъ по бюджета на дирекцията.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 10. Дава се тълкувание на чл. 6 отъ закона за допълнителенъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на дър-жавата за 1941 бюджетна година („Държавенъ вестникъ“, брой 116, отъ 30 май 1941 г.), че постановленията на сѣ-щия членъ сѣ въ сила и действие до 31 декемврий 1941 г., по отношение на служителитъ, командировани отъ старитъ предѣли на царството въ освободенитъ презъ 1941 г. земи.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 11. Разрешава се да се издадатъ отъ бюджета на Министерството на финанситъ за 1941 бюджетна година авансови платежни заповѣди на името на касиера на Дър-жавната печатница до края на 1941 г. и да се държатъ сумитъ на разположение, за изплащане на доставкитъ отъ странство за машини и консумативни материали, анга-жиментитъ за които сѣ поети презъ 1941 бюджетна го-дина, а изпълнението и изплащането ще стане презъ 1942 бюджетна година, отъ следнитъ параграфи, а именно: § 41а на сума 176.000 л., § 41б на сума 2.005.000 л., § 42 на сума 5.000.000 л.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 11, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 12. Институтътъ за земедѣлско-стопански проуч-вания подъ ведомството на Министерството на земедѣ-лието и държавнитъ имоти се прехвърля, начиная отъ 1 януарий 1941 г., въ външнитъ служби къмъ опитно дѣло и се поставя предъ Българо-нѣмския институтъ за земе-дѣлски изследвания въ София. Институтътъ за земедѣл-ско-стопански проучвания остава да се числи въ органи-зационно и административно отношение къмъ стопанското отдѣление.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които прие-матъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събра-нието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 13. Духовнитъ семинарии въ София и Пловдивъ не плащатъ на съответната община и общинскитъ-стопански предприятия такси за вода, сметъ, освѣтление и други. Това постановление е въ сила и действие до отмѣнението му съ законъ.“

Комисията заличи този членъ. (Чете)

„Чл. 14. Заличаватъ се задълженията на държавното сѣкровище, срещу безлихвенитъ сѣкровищни бонове, а именно: къмъ фонда „Царъ Борисъ III“, 12.817.339 л., и къмъ фонда „Стопанско повдигане на страната“ — 12.523.478 л., както и задълженията на взетитъ взаимо-образно суми, а именно: отъ фонда „Постройка на нови желѣзници“ 1.000.000 л. и отъ фонда „Разширение, подо-брене и обзавеждане гари“ 8.200.000 л.“

Комисията заличи този членъ.

Чл. 15 става чл. 13. (Чете)

„Чл. 15. Изплатенитъ отъ държавното сѣкровище отъ 1912 до 1935 бюджетна година включително разходи по разписки образецъ № 17 и неоформени бюджетно досега, поради липса на редовни разходооправдателни документи, се оформяватъ бюджетно съ платежни заповѣди, изда-дени безъ документи по кредита, разрешенъ съ чл. 1 отъ закона за извънбюджетенъ (свръхсметенъ) кредитъ отъ 1.900.000.000 л., за оформяване на изплатенитъ, но неофор-мени разходи презъ разни години, утвърденъ съ указъ № 18, отъ 8 априлъ 1930 г., измѣненъ и допълненъ съ чл. 12 отъ закона, утвърденъ съ указъ № 27, отъ 27 ап-“

риль 1932 г., членъ 8 отъ закона, утвърденъ съ указъ № 12, отъ 10 априль 1933 г., и съ чл. 1 отъ закона, утвърденъ съ указъ № 3, отъ 7 мартъ 1940 г.

Бюджетното оформяване на разхода не покрива отговорността по чл. 67 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, за лицата, получили неправилно или въ повече суми по разписки.

Неизползуваният остатък по горния кредитъ въ края на 1941 бюджетна година се заличава.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: Комисията прие следния новъ чл. 14 (Чете)

„Чл. 14. Намалява се кредитътъ по § 6 отъ бюджета на фонда за проучване на природните богатства за 1941 бюджетна година съ сумата 1.500.000 л., съ която сума се усилва кредитътъ по § 5 отъ същия бюджетъ.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ новия чл. 14, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: Комисията прие следния новъ чл. 15 (Чете)

„Чл. 15. Намалява се кредитътъ на Министерството на народното просвѣщение по § 1, точка 6, отъ допълнителния бюджетенъ кредитъ по бюджета на държавата за 1941 бюджетна година — указъ № 40, отъ 27 май 1941 г., съ сумата 1.300.000 л., съ която сума се усилватъ следните параграфи отъ редовния бюджетъ на същото министерство за 1941 бюджетна година, а именно: § 97-а, съ 150.000 л., § 99, съ 150.000 л., и § 114, съ 1.000.000 л.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ новия чл. 15, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка трета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земедѣлието и държавните имоти за 1941 бюджетна година, въ размѣръ на 11.000.000 л.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„З А К О Н Ъ

за извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земедѣлието и държавните имоти за 1941 бюджетна година, въ размѣръ на 11.000.000 л.

Чл. 1. Разрешава се извънреденъ бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земедѣлието и държавните имоти за 1941 бюджетна година, въ размѣръ на 11.000.000 л., съгласно съ приложената таблица.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Разходитъ по този извънреденъ бюджетенъ кредитъ да се покриватъ отъ постъпленията отъ заема, който е сключенъ отъ Българската земедѣлска и кооперативна банка на основание закона за сключване на заемъ отъ Министерството на войната и Министерството на земедѣлието и държавните имоти при Българската земедѣлска и кооперативна банка, въ размѣръ на 84.250.000 л., публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 45, отъ 27 февруарий 1941 г.

ТА Б Л И Ц А

за разходитъ по извънредния бюджетенъ кредитъ по бюджета на Министерството на земедѣлието и държавните имоти за 1941 бюджетна година, въ размѣръ на 11.000.000 л.

§	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗХОДА	Искать се кредитъ лева
---	-------------------------	------------------------

I. Разходи за купуване на разплодни кобили и жребци отъ расата „Нониусъ“, както и за построяване на необходимитъ конюшни и други сгради, въ връзка съ отглеждането на тѣзи разплодници въ държавните заводи и депа за добитъкъ 11.000.000 л.“

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, заедно съ таблицата, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка четвърта отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроекта за измѣнение и допълнение на закона за изплащане на непокрытитъ имоти на лица отъ еврейски произходъ, предложени на държавния поземленъ фондъ за изкупуване, съгласно закона за защита на нацията.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„З А К О Н Ъ

за измѣнение и допълнение на закона за изплащане на непокрытитъ имоти на лица отъ еврейски произходъ, предложени на държавния поземленъ фондъ за изкупуване съгласно закона за защита на нацията.

Параграфъ единственъ. Къмъ чл. 1 се прибавя следната нова алинея:

„На лица отъ еврейски произходъ, които дължатъ данѣкъ по закона за еднократенъ данѣкъ върху имуществата на лица отъ еврейски произходъ, съ разрешение на министра на финанситъ, могатъ да бъдатъ издавани и прехвърляеми съкровищни свидетелства, но при условие, че тѣзи лица нѣматъ други активи, съ които да изплатятъ напълно дължимия си данѣкъ и че добититъ отъ прехвърлянето на съкровищните свидетелства суми ще послужатъ изключително за изплащане на дължимия данѣкъ.“

Г-да народни представители! Въ комисията се направи една добавка: следъ думитъ „могатъ да бъдатъ издавани и прехвърляеми съкровищни свидетелства“ се прибавятъ думитъ: „издадени срещу непокрыти недвижими имоти.“

Трѣбва, обаче, да се разбира, че онѣзи, които иматъ ликвидни активи, примѣрно, ценни книжа и други, ще платятъ еднократния си данѣкъ върху имуществата съ тия ликвидни активи и само ако тѣ не сѣ достатъчни, тогава за недостига ще се изддатъ прехвърляеми съкровищни свидетелства срещу недвижимитъ непокрыти имоти. Мисля, че г-нъ министърътъ на финанситъ ще потвърди това съ едно свое изявление тукъ, за да се има предвидъ като ръководство.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Министъръ Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Въпросътъ, който повдига г-нъ Колчевъ, се разглежда и въ комисията и се дойде до заключението, че онѣзи лица отъ еврейски произходъ, които иматъ само полски имоти, безспорно ще трѣбва да платятъ еднократния си данѣкъ въ размѣръ на 25% съ ценни книжа, съкровищни свидетелства, които държавата ще имъ даде за тия имоти. Но ако, да кажемъ, едно лице отъ еврейски произходъ има полски имоти за 10 милиона лева и една малка къща за 500 хиляди лева, явява се въпросътъ, дали следуватъ съ еднократенъ данѣкъ 25% върху 10.500.000 л., т. е. 2.625.000 л. да бъде платенъ само съ облигации, които лицето ще получи за отчужденитъ си полски имоти за 10.000.000 л., или пъкъ то ще трѣбва да плати съразмѣрно за 10-тѣ милиона лева полски имоти 2 и половина милиона лева данѣкъ съ облигации, а данѣка върху къщата, оценена за 500.000 л., т. е. 125.000 л. да плати въ пари. Защото може да се случи обратното. Справедливо ще бъде, лицето да плати данѣка съразмѣрно съ активитъ си: за полскитъ имоти — съ облигации, а за ликвиднитъ активи, ако има такива, къща, да кажемъ — съ пари. Ако лицето има къща за 4.000.000 л. и полски имоти за 10.000.000 л., може да се повдигне въпросъ, че лицето може да плати въ брой данѣка си върху полскитъ имоти въ размѣръ 25% отъ стойността имъ, понеже има къща за 4.000.000 л. Ако, обаче, ликвидниятъ активъ на лицето е по-малък отъ данѣка му върху полскитъ имоти, то и цѣлиятъ му ликвиденъ активъ да вземемъ, пакъ не може да се плати съ него данѣкъ. Въ такива случаи, когато ликвидниятъ активъ е по-малък отъ данѣка върху цѣлото имущество или отъ данѣка върху полскитъ имоти, ще трѣбва да събираме данѣка съразмѣрно съ активитъ му: 25% отъ облигациитъ, които лицето ще получи за отчужденитъ му полски имоти, и 25% отъ стойността на по-малкия му ликвиденъ активъ въ пари, било чрезъ ипотека, било по другъ начинъ. Ако има ликвиденъ активъ, къща, за 500.000 л. и полски имоти за 10.000.000 л., не можемъ да искаме непременно 500-тѣ хиляди лева отъ къщата да ги даде въ брой срещу данѣка си 2 и половина милиона

лева върху полскитѣ имоти. Азъ мисля, че друго разрешение не може да има. Г-нъ Дочо Христовъ предложи въ комисията една прибавка, обаче азъ смѣтамъ, че и той ще се съгласи, че когато лицето има нѣкой по-малъкъ ликвиденъ активъ, не може да има друго разрешение на въпроса. И ако не разяснимъ този въпросъ и приложимъ закона така, той ще стане неприложимъ.

При тази декларация, моля, законопроектътъ да бѣде гласуванъ, както се докладва.

Дочо Христовъ: Съгласенъ съмъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и параграфъ единственъ на законопроектъ, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка пета отъ дневния редъ:

Второ четене на законопроектъ за разрешаване на министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството да поеме задължение за нуждитѣ на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството и на Главната дирекция на строежитѣ, въ размѣръ на 1.270.000.000 л., платими въ повече отъ три бюджетни години.

Моля г-на докладчика да докладва законопроекта.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрешаване на министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството да поеме задължение, за нуждитѣ на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството и на Главната дирекция на строежитѣ, въ размѣръ на 1.270.000.000 л., платими въ повече отъ 3 бюджетни години.

Чл. 1. Разрешава се на министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството да поеме задължение, въ размѣръ на 1.270.000.000 л., за доставки отъ Германия на машини, желѣзопѣтни и пѣтни материали, сигнални инсталации, превозни сръдства, резервни части, инструменти и апарати, сѣдове, водопроводни трѣби, арматури и др.

Задълженията по тѣзи доставки да засѣгатъ последователно до седемъ бюджетни години, смѣтано отъ бюджетната 1943 г., за изплащане погашенията, а за плащане лихвитѣ — начиная отъ 1 януарий 1942 г., чрезъ полугодийни вноски.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1 на законопроектъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 2. Означенитѣ въ чл. 1 доставки да станатъ по реда на чл. 120а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, като договорящитѣ съ държавата страни се освобождаватъ отъ всички данѣци, налози, мита, берии, такси, гербовъ налогъ и други, по който и да било законъ, съ изключение на представителния данѣкъ, който се плаща въ размѣръ, законно установенъ въ деня на подписване на договора.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 3. Изплащане доставкитѣ, възложени по този законъ, да става отъ Българската народна банка, и то на следнитѣ срокове:

- 1/3 отъ стойността имъ при поръчването (подписване на договора);
- 1/3 отъ стойността имъ при приемането въ полуготово състояние, и
- 1/3 (остатѣка) при приемането.

Отпускането на аванси по горния редъ да става срещу представяне гаранция (контра-акредитивъ), дадена отъ български или чужди банки, одобрени отъ министъра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството, следъ като предварително е взето мнението на Българската народна банка.

Ако се касае за стоки, при които не сѣ необходими нито за строежа, нито за конструктивната имъ работа специални срокове, плащането на втората и третата вноска става наведнажъ при приемането имъ.

Забележка I. Междувременно (частично) приемане въ полуготово състояние, въ зависимостъ отъ което ще стане плащането на 1/3 по буква „б“ на настоящия членъ, да се опредѣли споредъ естеството на предприятието въ договора.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 4. Българската народна банка да извършва плащанията на доставкитѣ по този законъ следъ предварителна проверка на документитѣ отъ Върховната смѣтна палата. За изплатенитѣ отъ банката суми, Главната дирекция и общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството и Главната дирекция на строежитѣ да издаватъ своевременно на името на Българската народна банка съкровищни бонове, съ годишна лихва, равна на официалния скотовъ процентъ на банката, която лихва, обаче, въ никой случай не може да надминава 5%, считано отъ датата на превода на сумитѣ до съответнитѣ падежи, по предварително одобрени отъ Върховната смѣтна палата смѣтки за лихвата. Боноветѣ могатъ да бѣдатъ авансови и такива за изплащане стойността на изпълнени и рѣшено приети доставки, както и само за лихвитѣ.

Разрешава се на Българската народна банка да увеличи процента, предвиденъ въ забележката къмъ чл. 35, пунктъ 17, отъ устройствения ѝ законъ, до размѣръ на поетитѣ задължения, посочени въ чл. 1 на настоящия законъ.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„Чл. 5. Необходимитѣ кредити за изплащане изплатенитѣ съкровищни бонове за сума 1.270.000.000 л. и за съответнитѣ на тази сума лихви да се предвиждатъ ежегодно въ бюджетитѣ на Главната дирекция на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството и на Главната дирекция на строежитѣ, смѣтано отъ 1 януарий 1942 г., само за лихвитѣ, а за погашенията — отъ 1 януарий 1943 г.

Забележка II. Нужнитѣ кредити за изплащане на погашенията и лихвитѣ, по издаденитѣ съкровищни бонове за доставкитѣ, предназначени за отдѣлъ нови желѣзопѣтни линии, се предвиждатъ въ бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата, която издава потребнитѣ платежни заповѣди.“

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка шеста отъ дневния редъ:

Одобрение предложението за одобрение постановления на Министерския съветъ отъ 1941 г., издадени въ връзка съ нѣкои мѣроприятия въ Добруджа.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитѣ, като проекторешението се смѣта за прочетено, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете само мотивитѣ къмъ проекторешението.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобряване постановления на Министерския съветъ отъ 1941 г., издадени въ връзка съ нѣкои мѣроприятия въ Добруджа.

Г-да народни представители! Необходимостта да се извърши навреме настаняването на преселницитѣ отъ Северна Добруджа, дошли въ края на миналата година и презъ пролѣтътъ на тази година, наложи на правителството да предприеме нѣкои бързи мѣрки. Такива мѣрки то трѣбваше да предприеме и въ връзка съ задоволяване на нѣкои нужди на мѣстното население.

Както е известно, по силата на Крайовската спогодба и на спогодбата отъ 11 априлъ 1941 г., сключени между българското и румѣнското правителства, въ България бѣха преселени 66.110 българи отъ Северна Добруджа. Една голѣма частъ отъ тѣхъ бѣха селяни — земеделци, стопани, които изоставиха земата си въ Северна Добруджа и за които българското правителство имаше задължение

да ги обезщети. На тях тръбваше да се замънят земи, оставени в Северна Добруджа, с земи, с които България, по силата на Крайовската спогодба, разполагаше в Южна Добруджа. За замъняване на тия земи беше необходимо да се изработи нарочна наредба.

Същитъ стопани оставиха в Северна Добруджа и своитъ жилищни и стопански сгради. И за тях правителството имаше задължение да ги обезщети, като ги снабди с готови сгради или имъ построи нови. И за тази цел беше необходимо да се изработи наредба.

Независимо отъ това, необходимо беше да се предприематъ и други мърки, които да улеснятъ настаняването на преселниците.

Налагаше се разрешаването на безплатно пътуване и превозване на багажитъ на преселниците до мѣстото, където окончателно се настаняватъ.

Налагаше се да се създадатъ улеснения по строежа на новитъ сгради, като строителнитъ материали се освободятъ отъ всѣкакви такси и, поради липсата на дървенъ строителенъ материалъ, да се отпуснатъ такъв отъ държавнитъ гори в Южна Добруджа.

Тръбваше да се уреди и начинътъ за изразходване на сумитъ за постройка на нови сгради. Тукъ не можеше да се приложи законътъ за бюджета, отчетността и благоприятия, защото, макаръ да сѫ отпуснати отъ държавата, тия суми всѣщностъ се дължатъ на преселниците, като обезщетение за оставенитъ сгради в Северна Добруджа.

Все въ връзка сѫ снабдяване на преселниците сѫ жилищни и стопански сгради, наложи се да се съборятъ негоднитъ държавни сгради, и материалътъ отъ тях да се употреби за новитъ постройки.

Наложи се също така да се създадатъ улеснения за изплащане разликитъ, които преселниците дължатъ на държавата, защото сѫ получили по-сѫщни сгради отъ тия, които сѫ оставили в Северна Добруджа.

Независимо отъ това, освенъ законодателнитъ мърки, взети за създаване по-добри условия за нѣкои категории преселници, наложи се, за дребнитъ търговци и занаятчии да се отпуснатъ, подъ гаранция на държавата, безлихвени кредити отъ Българската земеделска и кооперативна банка. А за новитъ преселници, както това беше направено за преселниците отъ миналата година, се отпуснаха безплатно по 10 куб. метра дърва за горене отъ държавнитъ гори.

Съ настаняването на преселниците и оземляването на мѣстнитъ малоимотни и безимотни стопани не се изчерпиха всички въпроси, свързани сѫ недвижимата собственостъ в Добруджа. На голѣмъ брой българи, бивши жители на Добруджа, но напуснали я презъ време на румѣнското владичество, румѣнската държава е отнела по различни причини земята. Докато се уреди въпросътъ за връщане на тия земи, тръбваше да се взематъ мърки да се запазятъ за бившитъ имъ собственици тѣзи земи и да имъ се дадатъ за обработване временно, сѫ единъ минималенъ наемъ.

Тръбваше също така да се продължи срокътъ на гаранцията, която държавата беше дала за заемитъ, отпуснани на земеделцитъ-стопани отъ Българската земеделска и кооперативна банка, като се включиха и оземеленитъ вече мѣстни безимотни и малоимотни стопани.

Тръбваше също така да се подпомогнатъ и мѣстнитъ земеделци-стопани, на които имотитъ сѫ останали отвъдъ сегашната българо-румѣнска граница и поради съществуващитъ условия тѣ нѣматъ възможностъ да ги обработватъ. На тяхъ също така имъ се даде временно земя за обработване, срещу минималенъ наемъ.

Тръбваше да се уреди въпросътъ и сѫ ония преселници — дребни земеделци-стопани, които нѣматъ право да получатъ сгради, но не сѫ имали възможностъ още въ първата година да се снабдятъ сѫ такива. На тяхъ се позволи да ползуватъ временно свободни — останали следъ окончателното имъ разпредѣление между преселниците — държавни сгради.

Освенъ това, свободнитъ земи, за да не останатъ незащити, тръбваше да бѣдатъ раздадени, но понеже лицата, на които тѣ се раздаватъ, не можаха предварително да заплатятъ наема, той биде отсроченъ до прибиране на реколтата.

Тръбваше, най-сетне, да се уреди въпросътъ сѫ настаняването на общинскитъ учреждения и на общинскитъ и държавни служители, въ държавнитъ сгради.

Като имате предвидъ изложеното по-горе, азъ ви моля, г-да народни представители, да одобрите и гласувате това проекторешение за одобряване приложенитъ постановления на Министерския съветъ.

Гр. София, декември 1941 г.

Председател на Министерския съветъ, министър на народното просвѣщение:

Б. Филовъ."

(Ето и самото проекторешение:

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобрение на следнитъ постановления на Министерския съветъ: I, отъ 8 април, и XXXV, отъ 2 юлий 1941 г., протоколи № № 69 и 113; III, отъ 13 май, и II, отъ 19 септември 1941 г., протоколи № № 90 и 156; XXIX, отъ 7 май 1941 г., протоколъ № 88; III, отъ 10 август 1941 г., протоколъ № 136; IV, отъ 19 август 1941 г., протоколъ № 136; I, отъ 19 август 1941 г., протоколъ № 136; V, отъ 19 август 1941 г., протоколъ № 136; XXXVI, отъ 27 август 1941 г., протоколъ № 141, и XXXI, отъ 24 септември 1941 г., протоколъ № 158; I постановление, отъ 1 септември 1941 г., протоколъ № 145; CIII, отъ 19 септември 1941 г., протоколъ № 156; II, отъ 24 септември 1941 г., протоколъ № 158; XCIII, отъ 2 октомври 1941 г., протоколъ № 163, и IV, отъ 22 ноември 1941 г., протоколъ № 190; I, отъ 3 ноември 1941 г., протоколъ № 180, и II, отъ 3 ноември 1941 г., протоколъ № 180, и III, отъ 22 ноември 1941 г., протоколъ № 190.

Одобряватъ се следнитъ постановления на Министерския съветъ:

I, отъ 8 април 1941 г., протоколъ № 69:

Одобрява се тукъ приложената наредба за окончателното настаняване и замъняване земитъ на преселниците отъ Северна Добруджа — така както е поправена въ заседание на Министерския съветъ.

XXXV, отъ 2 юлий 1941 г., протоколъ № 113:

Одобряватъ се следнитъ измѣнения и допълнения на наредбата за окончателното настаняване и замъняване земитъ на преселниците отъ Северна Добруджа.

Къмъ § 8, следъ алинея втора се прибавя нова алинея: „Комисията може, ако това се наложи отъ несответнитъ размѣри на стопанствата имъ, да разпредѣли преселниците, които има да настанява и въ повече отъ две групи и да опредѣли повече отъ две зони.“

Следъ алинея трета, се прибавя следното:

„Първата зона може и да не бѣде винаги най-близко до населеното мѣсто, ако земята, която тя ще включва, е по-недоброкачествена отъ по-отдалечената земя.“

Къмъ § 8 се прибавя следното:

„Когато държавнитъ земи сѫ прѣснати между земитъ на мѣстнитъ стопани, комисията, предвидена въ § 7 отъ наредбата, може да опредѣля парцелитъ свободно, безъ зони и безъ жребие.“

При очертаване парцелитъ на преселниците се допуска площта да бѣде до 3% повече или по-малко отъ тази, която се следва на преселника по описа. Разликитъ се уреждатъ чрезъ заплащане въ пари по реда, опредѣленъ въ закона за кадастра и комасията.

Ако следъ писмена покана преселникътъ не се яви въ опредѣленото време да тегли жребие, комисията служебно тегли вмѣсто него.“

Параграфъ 11 се измѣня така:

„Всѣки преселникъ получава къща сѫ дворно мѣсто въ размѣри, каквито има въ населеното мѣсто, където се настанява. Преселници, на които не могатъ да се дадатъ готови къщи, получаватъ дворни мѣста, въ размѣръ близкъ до размѣра, който сѫ притежавали въ Северна Добруджа, като разликата въ площта на дворното мѣсто, въ повече или по-малко, се уравнива сѫ обикновена обработваема площъ, въ съотношение единъ декаръ дворно мѣсто за два декара площъ. Когато въ описитъ не е опредѣлена отдѣлно цената на дворното мѣсто, може разликата въ площта да се уравнива и въ пари, като оценката на дворнитъ мѣста, които се даватъ, се извършва отъ комисията, предвидена въ § 7 отъ наредбата.“

Дворни мѣста въ по-голѣмъ размѣръ отъ осемъ декара не се допускатъ.

Преселници, които сѫ оставили въ Северна Добруджа дворни мѣста вънъ отъ населеното мѣсто, получаватъ за декаръ дворно мѣсто декаръ обработваема площъ.“

III, отъ 13 май 1941 г., протоколъ № 90:

Одобрява се наредбата за снабдяване на преселниците отъ Северна Добруджа сѫ жилищни и стопански сгради, представени сѫ писмо № 305/1941 г. на Комисарството за Добруджа, до г-на министър-председателя.

II, от 19 септември 1941 г., протокол № 156:

Одобряват се следните измѣнения и допълнения на наредбата за снабдяване на преселниците отъ Северна Добруджа съ жилищни и стопански сгради:

Въ § 3, алинея втора, редъ VI, следъ „§ 6“, се прибавятъ думитъ: „и последващитъ“.

Прибавя се новъ § 7а:

„Доставката на материалитъ за постройка на сградитъ и извършването на всички видове работи по постройката имъ могатъ да ставатъ общо за група, или за всички преселници, на които ще се строятъ сгради.

Спазряванията за тази целъ, включително и спазряването за превоза на материалитъ, до мѣстото на постройкитъ, се извършватъ отъ комисия, назначена отъ комисаря за Добруджа, въ составъ: единъ представител на дирекцията за подобрене и увеличение на работната земя, единъ инженеръ или архитектъ отъ ведомството на Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството и единъ представител на преселниците, отдѣлно за всѣка община. Представител на преселниците въ тоя случай може да бѣде сѣщиятъ, който е избранъ съгласно § 2 отъ наредбата.

Спазряванията се извършватъ безъ да се спазватъ постановленията на закона за бюджета, отчетността и предприятията и се одобряватъ отъ комисаря за Добруджа.

Преселниците сѣ длѣжни да приематъ добититъ при спазряването цени.

По предвидения въ този параграфъ редъ се извършватъ и подобренията на сѣществуващитъ сгради, за които е речъ въ § 3 на наредбата.“

XXIX, отъ 7 май 1941 г., протоколъ № 88:

1. Разрешава се бесплатно пѣтуване и превозване на багажитъ по българскитъ държавни желѣзници и корабитъ по Българското рѣчно плаване на преселниците — българи отъ Северна Добруджа, които ще бѣдатъ преселени презъ текущата година. Пѣтуването и превозването се разбиратъ до мѣстото на окончателното настаняване и могатъ да станатъ на два пѣти — до временното мѣстопребиване и до мѣстото на окончателно настаняване.

Безплатното пѣтуване и превозъ ще ставатъ срещу удостоверения, издадени отъ председателя на съответната приемателна комисия, при пропускателнитъ пунктове — до мѣстото на временното настаняване, възъ основа на които длѣжностнитъ лица издаватъ съответно безплатни билети и товарителници до опредѣленитъ въ удостоверенията пунктове. А за пѣтуването до окончателното мѣстожителство на преселниците — срещу удостоверения, издадени отъ председателя на комисията, опредѣлена въ § 7 на наредбата за окончателното настаняване и замѣняване земитъ на преселниците отъ Северна Добруджа, публикувана въ „Държавенъ вестникъ“, брой 82, отъ 14 априлъ т. г.

2. Разрешава се бесплатно пѣтуване и превозване на багажитъ имъ по българскитъ държавни желѣзници и корабитъ на Българското рѣчно плаване, на ония преселници, дошли презъ 1940 г., които не сѣ настанени окончателно и подлежатъ на разселване. Това пѣтуване и превозъ да става срещу удостоверения, издадени отъ председателя на комисията, опредѣлена въ § 7 на наредбата за окончателното настаняване и замѣняване земитъ на преселниците отъ Северна Добруджа, за земеделцитъ-стопани, а за другитъ преселници — отъ кмета на населеното мѣсто, гдето сѣ временно настанени.

Гдето ще се наложи пѣтуването и превозването да става не по българскитъ държавни желѣзници и корабитъ на Българското рѣчно плаване, разрешава се да се платятъ разходите за това пѣтуване и превозъ отъ сръдствата, отпуснати на комисарството за Добруджа за настаняване на преселниците.

Разходването за тия цели трѣбва да става съ протоколъ на комисиятъ, опредѣленъ въ § 7 на наредбата за окончателното настаняване и замѣняване земитъ на преселниците отъ Северна Добруджа, на председателитъ на които комисия комисарятъ за Добруджа делегира необходимитъ сръдства.

3. Разрешава се да се изплатятъ извършенитъ разходи отъ преселници, преселени презъ 1940 г., които сѣ пѣтували и пренесли багажитъ си до постоянното си мѣстожителство на свои сръдства, безъ да сѣ се ползували отъ разрешеното безплатно пѣтуване. Изплащането ще става отъ съответния кметъ въ района на общината, на който тия преселници сѣ на постоянно мѣстожителство, срещу документи за изразходванитъ суми и декларация отъ преселника, че не се е ползувалъ за окончателното си настаняване отъ безплатно пѣтуване и безплатно превозване на багажа си.

Сръдствата за изплащане на тия разходи се делегиратъ на съответнитъ кметове, отъ сръдствата, отпуснати за настаняване на преселниците, и се отчитатъ чрезъ органитъ на Министерството на земеделието и държавнитъ имоти, натоварени по преселването.

III, отъ 19 августъ 1941 г., протоколъ № 136:

Разрешава се да се дадатъ подъ наемъ за срокъ една година, земитъ въ Южна Добруджа, запазени за да бѣдатъ върнати на ония българи, на които румънската властъ ги е отнела.

Тия земи се даватъ подъ наемъ на лицата, за които сѣ запазени, и при условията, по които презъ пролѣтътъ на 1941 г. сѣ отдадени подъ наемъ държавнитъ земи въ Южна Добруджа.

IV, отъ 19 августъ 1941 г., протоколъ № 136:

1. Възлага се на кметоветъ, въ районитъ на общинитъ на които има негодни сгради, придобити отъ държавата по силата на Крайовската спогодба, да организиратъ чрезъ трудова повинностъ събарянето на тия сгради и изваждането, почистването и запазването на годнитъ строителни материали за тѣхъ. Подлежащитъ на събаряне сградата за снабдяване преселниците отъ Северна Добруджа съ жилищни и стопански сгради.

2. Разрешава се, тия строителни материали, следъ като бѣдатъ оценени отъ комисия, въ составъ: околийския инженеръ или неговъ замѣстникъ, кмета и секретаръ-бирника на съответната община, да бѣдатъ раздадени на преселниците, които желаятъ да ги получатъ, срещу сумитъ, които държавата имъ длѣжи, съгласно наредбата за снабдяване преселниците отъ Северна Добруджа съ жилищни и стопански сгради.

Раздаването на материалитъ става отъ комисията, предвидена въ § 2 на сѣщата наредба.

I, отъ 19 августъ 1941 г., протоколъ № 136:

Преселниците отъ Северна Добруджа, които притежатъ до сто декара земя и нѣматъ право да получатъ отъ държавата сгради, могатъ да бѣдатъ настанени временно въ държавнитъ сгради, останали свободни следъ окончателното имъ разпредѣление между преселниците, които сѣ имали право да получатъ такива.

V, отъ 19 августъ 1941 г., протоколъ № 136:

Разрешава се да се дадатъ подъ наемъ, за срокъ една година, земитъ въ Южна Добруджа, които ще останатъ като излишекъ, следъ окончателното настаняване на преселниците и оземляването на мѣстнитъ маломотни и безимотни стопани. Тия земи да се дадатъ на ония мѣстни жители отъ Южна Добруджа, които иматъ собствена земя отвѣдъ сегашната българо-румънска граница.

При отдаването подъ наемъ да се спазватъ следнитъ условия:

а) наетото пространство да не надминава това, което наемателтъ има отвѣдъ границата. За лозята, овошнитъ и зеленчуковитъ градини може да се даде двойно на оставеното отвѣдъ границата пространство, обикновена обработваема площъ;

б) наетото пространство не може изобщо да надминава петдесетъ декара.

Земитъ се отдаватъ подъ наемъ при условията, по които презъ пролѣтътъ на 1941 г. сѣ отдадени подъ наемъ държавнитъ земи въ Южна Добруджа.

XXXVII, отъ 27 августъ 1941 г., протоколъ № 141:

Одобрява се тукъ приложената наредба за подпомагане съ кредитъ на занаятчии и дребни търговци, преселници отъ Северна Добруджа.

XXXI, отъ 24 септември 1941 г., протоколъ № 158:

Кредитътъ, който се отпуска по наредбата за подпомагане съ кредитъ на занаятчии и дребнитъ търговци, преселници отъ Северна Добруджа, подъ гаранция на държавата, ще се отпуска безъ да се иска гаранция на поръчителите.

I, отъ 1 септември 1941 г., протоколъ № 145:

Общинскитъ управления и държавнитъ и общински служители въ Южна Добруджа могатъ да наематъ за срокъ до 31 декември 1942 г. държавни сгради, останали свободни следъ окончателното настаняване на преселниците и задоволяване нуждитъ на държавнитъ учреждения, срещу наемъ, опредѣленъ отъ комисията по чл. 33 отъ закона за държавнитъ имоти, безъ да се спазватъ формалноститъ на закона за бюджета, отчетността и предприятията и закона за държавнитъ имоти.

Договоритъ за наемъ се сключватъ отъ околийскитъ агрономи и се утвърждаватъ отъ министъра на земеделието и държавнитъ имоти.

СIII, отъ 19 септември 1941 г., протоколъ № 156:

Карьерните материали: камък, чакъл, пясък, варь и др., от държавни, общински, частни, обществени, църковни и други фондови кариери, необходими за построяването на сгради, които ще се строят за преселниците от Северна Добруджа, съгласно специалната наредба за това, се освобождават от плащане държавни берии, наемно право, общински такси, берии, налози и пр.

Държавният строителен материал, необходим за същата цел, който ще се извече от държавните гори в Южна Добруджа, се отпуска безплатно и без да се заплащат фондовите такси.

II, от 24 септември 1941 г., протокол № 158:

От определени същности в държавните гори за 1941/1942 стопанска година се разрешават да се отпуснат на преселниците се българи от Северна Добруджа през 1941 г., безплатно, за собствените нужди, до 10 м.² дърва за горене, на домакинство.

ХСIII, от 2 ноември 1941 г., протокол № 163:

Одобрява се, сумите, които преселниците дължат на държавата по силата на § 3, алинея трета, от наредбата за снабдяване на преселниците от Северна Добруджа с жилища и стопански сгради, да се заплащат с 10% по-малко, ако се изплатят изцяло до края на м. ноември 1941 г.

IV, от 22 ноември 1941 г., протокол № 190:

Одобрява се да се продължи до края на месец декември 1941 г., срокът, предвиден в ХСIII постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 2 октомври 1941 г., протокол № 163.

I, от 3 ноември 1941 г., протокол № 180:

Действието на XXIII и XXXIX постановления на Министерския съвет, взети в заседанията му на 10 октомври и 31 декември 1940 г., протоколи № № 178 и 227, относително кредитирането на Българската земеделска и кооперативна банка на земеделски стопани от Южна Добруджа (мъстни и преселници), с гаранция от страна на държавата, се продължава до 15 октомври 1942 г.

От същите земи и при същите условия могат да се ползват и оземлените малоимотни и безимотни стопани в Добруджа.

II, от 3 ноември 1941 г., протокол № 180:

Допуска се изплащането на наемите от отдадените по закона за трудови земеделски стопанства свободни държавни земи в Южна Добруджа да стане след прибиране на реколтата през стопанската 1941/1942 г.

III, от 22 ноември 1941 г., протокол № 190:

Отпуснатите на Комисарството за Добруджа суми: за строеж на жилища и стопански сгради на преселниците от Северна Добруджа; за изплащане разликите в повече в полза на преселниците, съгласно § 3, алинея трета, от наредбата за снабдяване на преселниците с жилища и стопански сгради („Държавен вестник“, брой 110-1941 г.); за изплащане сумите въз основа на I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 24 септември 1941 г., протокол № 158, и тия по XXXV постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 30 септември 1941 г., протокол № 161, се оземляват от областния агроном по оземляването в Добрич, без да се спазват формалностите на закона за бюджета, отчетността и предприятията, а по следния ред:

За всяка изплатена сума в пари или в материали, лицата, за смътка на които е изплатена, подписват обгербвана разписка, завършена от съответния кмет или кметски намѣстник, а за сумите, които преселниците са получили като временни заеми по силата на XXXV постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 30 септември 1941 г., протокол № 161, те подписват временни необгербвани разписки, също завършени от общинския кмет или съответния кметски намѣстник.

Към разписките се прибавя и протоколът на комисията, предвидена в § 2 на посочената по-горе наредба, въз основа на който са изплатени сумите.

За преселниците, които са получили част от дължимата им сума в материали — от съборените държавни сгради, а останалата част в пари, за отчитане на смътките на такива преселници, се представя и нарочен протокол, в който се означава: каква част от дължимата на преселника сума е дадена в материали и каква — в пари.)

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат проекторешението за одобрение постановленията на Министерския съвет от 1941 г., издадени в връзка с тази мярка, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съборието приема.

Минаваме към точка седма от дневния ред:

Одобрение предложението за освобождаване въздухоплавателните дружества в България да изнасят в чужбина и издѣлия металически (варели и пр.), внесени без мито и пр., по специалните договори, сключени с държавата.

Които приемат да се прочете само проекторешението, като мотивите към него се смѣтат прочетени, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Съборието приема.

Моля г-на докладчика да прочете само проекторешението.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване въздухоплавателните дружества в България да изнасят в чужбина и издѣлия металически (варели и пр.), внесени без мито и пр., по специалните договори, сключени с държавата.

Одобрява се да се разреши на въздухоплавателните дружества в България да изнасят в чужбина, когато това е необходимо, и издѣлия металически, всѣкакви (варели и пр.), които те са внесили без мито и пр., въз основа на специалните договори, сключени с държавата.

(Ето текстът на мотивите към проекторешението:

МОТИВИ

към проекторешението за освобождаване въздухоплавателните дружества в България да изнасят в чужбина и издѣлия металически (варели и пр.), внесени без мито и пр., по специалните договори, сключени с държавата.

Г-да народни представители! Въздушните на Негово Величество войски — Гражданско въздухоплаване, с писмо № V—860, от 22 ноември 1941 г., съобщава, че съгласно договора, сключен между Българската държава и дружество „Дойче Луфтханза“, последното има право да внася и изнася без мито и всѣкакви други данъци, такси и берии, всички материали, необходими за експлоатацията на договорните въздушни линии. Сѣ такава право се ползват всички чужди въздухоплавателни дружества, които имат сключени договори с българската държава за експлоатация на въздушни линии над българска земя. Сѣ такава право въпросните дружества се ползват и по отношение опаковката на внасяните и изнасяни предмети и материали, когато тая опаковка, по естество и стойността си, не представлява отделна търговска стока.

Съ указ № 22, от 1 септември 1939 г. („Държавен вестник“, брой 194/1939 г.), бѣ забранен износът на известни артикули. Понеже съ това се прѣчеше на бързаната и редовността на въздушните съобщения у нас, съ указ № 16, от 26 януари 1940 г., бѣ разрешено на всички въздухоплавателни дружества в България да изнасят, когато това е необходимо, в чужбина без мито и пр. известни материали, които същите са внесили без мито въз основа на специалните договори, сключени между тези дружества и държавата. Въ списъка на така разрешените за износ материали е пропуснато на времето да се впише и „издѣлия металически“ всѣкакви, каквито са металическите варели, с които дружествата внасят горивни и смазочни материали за своите самолети.

Ето защо налага се да се попълни указ № 16, от 26 януари 1941 г., одобрен от Народното събрание, с решение, публикувано в „Държавен вестник“, брой 67, от 27 март 1940 г., в смисъл, че се разрешава на въздухоплавателните дружества в България да изнасят в чужбина, когато това е необходимо, и „издѣлия металически всѣкакви“ (варели и др.), които те са внесили без мито и др., въз основа на специалните договори, сключени с държавата.

Горното като ви докладвам, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, декември 1941 г.

Министъръ на финансите: Д. Божиловъ.)

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат проекторешението за освобождаване въздухоплавателните дружества в България да изнасят в чужбина и издѣлия металически (варели и пр.), внесени без мито

и пр. по специалните договори, сключени с държавата, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка осма от дневния ред:

Одобрене предложението за разрешаване да се изнесат, без заплащане на митни и други берии, такси и герб за нуждите на персонала на Българската царска легация в Букурещ, разни съестни продукти.

Които приемат да се прочете само проекторешението, като мотивите към него се смътат прочетени, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете само проекторешението.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за разрешаване да се изнесат без заплащане на митни и други берии, такси и герб, за нуждите на персонала на Българската царска легация в Букурещ разни съестни продукти.

Одобрява се да се разреши да се изнесат без заплащане на митни и други берии, такси и герб за нуждите на персонала на Българската царска легация в Букурещ следните продукти: фасул 100 кгр., сирене 150 кгр., кашкавал 120 кгр., олио 100 литри, ориз 180 кгр., сапун за пране 50 кгр., консерви 240 кгр. и маслиново масло 50 литри.

(Ето текстът на мотивите към проекторешението:

МОТИВИ

към проекторешението да се изнесат без заплащане на митни и други берии, такси и герб за нуждите на персонала на Българската царска легация в Букурещ разни съестни продукти.

Г-да народни представители! Министерството на външните работи и на изповяданията с писмо № 1767-50-IV, от 26 ноември 1941 г., съобщава, че за нуждите на персонала на легацията в Букурещ, броят на които, заедно с легационния свещеник и учителите, възлиза на 52 души, необходимо е да им се изпратят известно количество съестни продукти, които да се освободят от заплащане на износни мита и други данъци, такси и герб.

Горното като ви докладвам, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете предложеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, декември 1941 г.

Министър на финансите: Д. Божиловъ.)

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които г-да народни представители приемат проекторешението за разрешаване да се изнесат без заплащане на митни и други берии, такси и герб за нуждите на персонала на Българската царска легация в Букурещ разни съестни продукти, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка девета от дневния ред:

Одобрене предложението за освобождаване от мито и други данъци и такси на около 18.000 кгр. конопено семе, които акционерно дружество „Комисинария“ — София, ще предаде обратно на правоимашит и Цивилното интенданство в Фиуме, Италия.

Които приемат да се прочете само проекторешението, като мотивите се смътат прочетени, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване от мито и други данъци и такси на около 18.000 кгр. конопено семе, които акционерно дружество „Комисинария“ — София, ще предаде обратно на правоимашит и Цивилното интенданство в Фиуме, Италия.

Одобрява се да се разреши на „Комисинария“, акционерно дружество — София, да предаде обратно около 18.000 кгр. конопено семе на правоимашит — Цивилното интенданство в Фиуме — Италия, и се освободи от заплащане на износни мита и всякакви други данъци, такси и герб. Горното количество конопено семе е част от конфискуваното и предадено на същата дирекция, съгласно I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 април 1941 г., протокол № 75, а износът му е разрешен с XXVIII постановление на Министерския съвет, от 15 ноември т. г., протокол № 187.

(Ето текстът на мотивите към проекторешението:

МОТИВИ

към проекторешението за освобождаване без мито и други данъци и такси на около 18.000 кгр. конопено семе, които акционерно дружество „Комисинария“ — София, ще предаде обратно на правоимашит — Цивилното интенданство в Фиуме — Италия.

Г-да народни представители! Съгласно I постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 26 април 1941 г., протокол № 75, конфискува се и се предаде на Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни складираното в Бургаската митница 39.728 кгр. конопено семе, собственост на бившата югославска държава, като стойността му по 15 л. за килограм остава в полза на дирекция за увеличаване на оборотните средства.

Тъй като се узнава, че горната стока е била предназначена за Интенданта Чивиле — Фиуме (Цивилното интенданство) между Кралската италианска легация — София, и нашето Министерство на външните работи и на изповяданията е постигнато споразумение, што неупотребеният остатък от горното семе, в размер на около 18.000 кгр., намиращ се в складовете на дирекцията, да се предаде обратно на правоимашит и, следователно, изнесе за Италия. Семето е предадено на „Комисинария“, акционерно дружество — София, за смътка на префектурата в гр. Фиуме, и износът му е разрешен с XXVIII постановление на Министерския съвет, от 15 ноември т. г., протокол № 187.

Тъй като това семе дирекцията е задържала по нареждане на българското царско правителство, същото семе при износа за Италия следва да се освободи от заплащане на износни мита и всякакви други данъци, такси и герб.

Горното като ви докладвам, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, декември 1941 г.

Министър на финансите: Д. Божиловъ.)

Председателствувашъ Никола Захариевъ: Които приемат проекторешението за освобождаване от мито и други данъци и такси на около 18.000 кгр. конопено семе, които акционерно дружество „Комисинария“ — София, ще предаде обратно на правоимашит и Цивилното интенданство в Фиуме, Италия, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка десета от дневния ред:

Одобрене на предложението за освобождаване от вносно мито и други данъци, такси и берии 20.000 кгр. сухо-безсолни биволски кожи „Шангхай“.

Които приемат да се прочете само проекторешението, като мотивите се смътат прочетени, моля, да вдигнат ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване от вносно мито и други данъци, такси и берии 20.000 кгр. сухо-безсолни биволски кожи „Шангхай“.

Одобрява се да се освободят от заплащане на вносно мито и други данъци, такси и берии 20.000 кгр. сухо-безсолни биволски кожи „Шангхай“, които ще бъдат внесени от III клоновъ занаятчийски съюз.

(Ето мотивите към проекторешението:

МОТИВИ

към проекторешението за освобождаване от вносно мито и други данъци, такси и берии 20.000 кгр. сухо-безсолни биволски кожи „Шангхай“

Г-да народни представители! Съ изложение от 24 ноември т. г., под № 2025, III клоновъ занаятчийски съюз, като съобщава, че съ пристигнали в Столичната митница още 20.000 кгр. сухо-безсолни биволски кожи „Шангхай“, чиято цена — ще бъде значително по-висока от тази на местните биволски кожи, употребявани за производство на царвули, моли, и тая партия кожи да бъде освободена от заплащане на вносно мито и други данъци, такси и берии.

Това като ви излагамъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Министъръ на финанситъ: **Д. Божиловъ**

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за освобождаване отъ вносно мито и други данъци, такси и берии 20.000 кгр. сухо-безсолни биволски кожи „Шанхай“, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка единадесета отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за одобряване на 44 постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юний 1941 г., протоколъ № 111.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитъ, като проекторешението се смѣта за прочетено, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стамо Колчевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за одобряване на 44. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юний 1941 г., протоколъ № 111, относно задачитъ на Централата за нарочни доставки.

Г-да народни представители! Въ връзка съ повикването на временно обучение на значителенъ брой запасни и за да се постигне едно централизиране въ снабдяването на германскитъ войски, пребиваващи въ България, се наложи да се създаде Централата за нарочни доставки, чиито задачи, опредѣлени отъ 44. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юний 1941 г., протоколъ № 111, сж следнитъ:

1) да се въведе контролъ върху артикулитъ и количествата;

2) да се задържатъ по възможностъ ценитъ въ страната, като се централизиратъ на едно мѣсто доставкитъ за германскитъ войскови части и по тоя начинъ се избѣгне конкурирането и малонадаването отъ страна на доставчицитъ;

3) така централизиранитъ доставки за германскитъ войски да бждатъ спаднати отъ задълженията, които България има спрямо Германия, споредъ уговоренитъ износни контингенти.

На Централата за нарочни доставки, която обхваща шестъ секции, споредъ главнитъ износни стоки, се възложи да приготвя, събира и доставя всички стоки, за които бжде натоварена съгласно закона за гражданската мобилизация, или съ решение на Министерския съветъ.

Горното като ви излагамъ, моля, г-да народни представители, да разгледате и одобрите тукъ приложеното проекторешение за одобрение 44. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юний 1941 г., протоколъ № 111, относно задачитъ на Централата за нарочни доставки.

Гр. София, 2 декемврий 1941 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:

Д-ръ Сл. Загоровъ

(Ето текстътъ на проекторешението:

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване на 44. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юний 1941 г., протоколъ № 111.

Въ допълнение на II постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 8 февруарий, 1941 г., протоколъ № 20 — одобрява се следното:

1. Назначението на Централата за нарочни (специални) доставки е:

а) да изпълнява всички наряди, възложени ѝ отъ Министерския съветъ, въ връзка съ продоволствието на военни части въ страната, и

б) да изпълнява всички задачи, възложени ѝ отъ Министерския съветъ за друга народо-стопанска дейностъ.

2. Централата се управлява и задължава отъ председателя и секретаря, които ѝ ръководятъ текущата работа. По всички принципни въпроси, обаче, е нужно решение на централното управително тѣло, надлежно протоколирано.

3. Секциитъ се управляватъ и задължаватъ отъ председателя и секретаря, които ѝ ръководятъ текущата работа. За всички разпореджания по доставката и други задачи, както и за принципни въпроси, е нужно решение

на секцията, надлежно протоколирано. Секциитъ съ протоколъ иматъ право да опредѣлятъ лица отъ себе си за ръководство въ случай на отсъствие.

4. Изпълнението на нарядитъ и задачитъ централата възлага на съответнитъ секции, които за техническото изпълнение си служатъ:

а) съ редовно регистриранитъ при Дирекцията на външната търговия износители отъ съответния браншъ, ако нарядитъ се покрива съ използването на контингенти за износъ;

б) съ износители и всички редовни търговци въ вътрешността, които биха изявижи желание за това, ако нарядитъ не се покрива съ контингенти за износъ къмъ чужбина.

Секциитъ избиратъ доставчици съ огледъ на добросъвѣстно и добро изпълнение на доставкитъ.

5. Доставкитъ на секциитъ, респективно на доставчицитъ на секциитъ, сж вътрешни търговски сдѣлки по смисъла на търговскитъ и фискални закони въ страната.

6. Доставкитъ на секциитъ се предаватъ на мѣста, посочени въ нарядитъ, и се заплащатъ отъ съответнитъ учреждения по представени отъ централата смѣтки, основани на смѣтки отъ секциитъ. Секциитъ изискватъ отъ доставчицитъ редовни фактури на името на купувача. Държавнитъ предприятия, като доставчици, издаватъ бордера или смѣтки.

7. Покупнитъ цени, по които секциитъ ще купуватъ отъ доставчицитъ, се опредѣлятъ отъ Министерството на търговията, промишлеността и труда, чрезъ неговитъ органи:

а) за експортни стоки отъ Дирекцията на външната търговия съ участието на представителъ на Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти;

б) за монополни стоки отъ Дирекцията за закупуване и износъ на зърнени храни,

в) за стоки по специални наряди за вътрешността отъ Дирекцията за вътрешната търговия, служба „Цени“.

Продажитъ цени се опредѣлятъ отъ Дирекцията на външната търговия.

8. Опредѣленитъ цени трѣбва да съдържатъ следнитъ елементи:

а) цени за доставчика;

б) манипуляционни и режийни разноси за секцията и централата;

в) евентуална разлика за изравнителния фондъ за ценитъ и

г) цена за купувача.

При заплащането на смѣткитъ фактуритъ по точка „а“ се обгербватъ отъ доставчицитъ на общо основание. Разносикитъ по точка „б“ се представятъ отъ секциитъ на централата съ смѣтки, обгербвани като смѣткоразписки 10/100. Смѣткитъ, които централата представя на купувача, и евентуалнитъ разлики, включени въ тѣзи смѣтки, не подлежатъ на обгербване.

9. Разходитъ по точка „б“ на чл. 8 се опредѣлятъ и извършватъ отъ секциитъ въ зависимостъ отъ размѣра, сроковетъ, мѣстопредаването и други условия на нарядитъ. Отъ тия суми се покриватъ и разносикитъ на централата.

Управителното тѣло на централата има право да прехвърля остатъци по тия смѣтки отъ една секция на друга въ случаитъ, че на нѣкои секции не достигатъ срѣдства за присжитъ на работата разходи.

10. Персоналътъ на централата и секциитъ се назначаватъ отъ съответнитъ председатели.

11. Дейността на централата и секциитъ се контролира отъ единъ контроленъ комитетъ, въ съставъ: единъ представител на Дирекцията на външната търговия, назначенъ отъ министра на търговията, промишлеността и труда, единъ представител на Дирекцията на гражданската мобилизация и началника на бюджетоконтролното отдѣление при Министерството на търговията, промишлеността и труда. Контролътъ се извършва, като, следъ изпълнението на всѣка задача, комитетътъ преглежда всички книжа на секциитъ и централата и за резултата съставя протоколъ, който се представя за утвърждение на Министерския съветъ чрезъ министра на търговията, промишлеността и труда. Съ утвърждаването на протокола отъ Министерския съветъ се освобождаватъ отъ всѣка отговорностъ централата и секциитъ за съответната задача.

12. Ликвидацията на централата се постановява съ постановление на Министерския съветъ, като следъ окончателната ликвидация всички останали налични суми отъ централата и секциитъ, ако има такива, се внасятъ въ изравнителния фондъ на ценитъ.)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ проекторешението за одобряване на 44. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 27 юний 1941 г., протоколъ № 111, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка дванадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за отпускане оборотни сръдства отъ Българската земеделска и кооперативна банка на Главното комисарство на снабдяването за посрѣщане текущи нужди въ връзка съ снабдяването.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитъ, като законопроектътъ се смѣта прочетенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-нъ министърътъ на финанситъ замѣства г-на министра на търговията.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за отпускане оборотни сръдства отъ Българската земеделска и кооперативна банка на Главното комисарство на снабдяването за посрѣщане текущи нужди въ връзка съ снабдяването.

Г-да народни представители! При провеждане на своитъ задачи Главното комисарство на снабдяването е принудено да приложи системата на разпредѣлителнитъ карти за снабдяване съ предмети и продукти отъ първа необходимостъ. Презъ текущата 1941 г. последователно бѣха въведени разпредѣлителни карти за снабдяване съ облѣкло, мазнини, сирене, сапунъ и хлѣбъ.

Общиятъ брой на лицата въ населенитъ мѣста, въ които сѣ въведени разпредѣлителни карти, е около три и половина милиона души. Срокътъ на валидностъ на разпредѣлителната карта за снабдяване съ облѣкло е една година, за мазнинитъ, сиренето и сапуна — шестъ месеца и за хлѣба — единъ месецъ. Поради това необходимиятъ брой разпредѣлителни карти за една година е:

а) за облѣкло	3.500.000
б) за мазнини, сирене и др.	7.000.000
в) за хлѣбъ	42.000.000

Или общо: 52.500.000

броя разпредѣлителни карти за една година.

За да се упражни по-голъма контрола при провеждането системата на разпредѣлителнитъ карти, налага се напечатването на домакински снабдителни книжки и разрешителни бележки. За тази целъ ще бѣдатъ необходими оборотни сръдства около 40.000.000 л.

Понеже не навѣкъжде въ новоосвободенитъ земи има търговци на едро, които могатъ да доставятъ продуктитъ отъ първа необходимостъ за нуждитъ на населението, Главното комисарство на снабдяването закупуване тия продукти съ отпускани краткосрочни оборотни сръдства. Тѣй като този начинъ се явява неудобенъ, необходимо е да се прибѣгне къмъ единъ по-дълъгъ срокъ, поне отъ една година, въ който Главното комисарство на снабдяването да може да манипулира съ отпуснатитъ сръдства. За продължаване на тази дейностъ е необходимо около 15.000.000 л.

За да се упражни по-пълненъ контролъ върху приготвяването на хлѣба и за да може по косвенъ пѣтъ да се подобри качеството му, при Столичното комисарство се открива две хлѣбопекарници. Този мѣрка предстои да бѣде разширена. Провеждането на тази дейностъ изисква оборотни сръдства къмъ 5.000.000 л.

По своето естество тѣзи оборотни сръдства не могатъ да бѣдатъ предвидени въ бюджета, защото тѣ ще се покриватъ впоследствие отъ постѣпленията срещу раздаденитъ разпредѣлителни карти, домакински снабдителни книжки и стоки.

Отъ това е явно, че сами по себе си тия разходи не сѣтъ отъ характеръ на разходи, които визиращъ законътъ за бюджета, отчетността и предприятията.

За тази целъ, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тукъ приложения законопроектътъ за отпускане оборотни сръдства отъ Българската земеделска и кооперативна банка на Главното комисарство на снабдяването за посрѣщане текущи нужди въ връзка съ снабдяването.

Гр. София, 15 декемврий 1941 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
Д-ръ Сл. Заговоръ*

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за отпускане оборотни сръдства отъ Българската земеделска и кооперативна банка на Главното комисарство на снабдяването за посрѣщане текущи нужди въ връзка съ снабдяването.

Чл. 1. Разрешава се на Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне на Главното комисарство на снабдяването, подъ гаранция на държавата, оборотни сръдства въ размѣръ на 60.000.000 л. за срокъ отъ една година при 7% годишна лихва въ форма на текуща смѣтка.

Чл. 2. Сумата ще се получи срещу записъ отъ главния комисаръ на снабдяването и ще се вложи въ текуща лихвена смѣтка при Българската земеделска и кооперативна банка — Софийски клонъ, отъ която ще се тегли на части споредъ нуждитъ съ чекове, подписани отъ главния комисаръ на снабдяването.

Чл. 3. Оборотнитъ сръдства служатъ: за покупка на хартия, отпечатване и изпращане на разпредѣлителни карти, домакински снабдителни книжки и разрешителни бележки, за обзавеждане картотеки по тѣхното отчитане, за доставка на продукти отъ първа необходимостъ, които се разпредѣлятъ между населението срещу заплащане, за изплащане превоза на продуктитъ отъ първа необходимостъ, за кредитъ на Столичното комисарство на снабдяването и регулиране на ценитъ за откриване и поддържане контролни фурни въ столицата, както и за други подобни задачи, свързани съ снабдяването на населението.

Чл. 4. Продажната цена на разпредѣлителнитъ карти и домакинскитъ снабдителни книжки и начинътъ на отчитането имъ се опредѣля отъ министра на търговията, промишлеността и труда.

Чл. 5. Разходването и оправдаването на оборотнитъ сръдства, поставени на разположение на Главното комисарство на снабдяването по настоящия законъ, се освобождаватъ отъ разпорежданията на закона за бюджета, отчетността и предприятията и се извършва по начинъ, опредѣленъ отъ Министерския съветъ.

Чл. 6. Настоящиятъ законъ отменява всички законоположения, които му противоречатъ.)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за отпускане оборотни сръдства отъ Българската земеделска и кооперативна банка на Главното комисарство на снабдяването за посрѣщане текущи нужди въ връзка съ снабдяването, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля да се даде спешностъ на законопроекта.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ предлага, законопроектътъ да се приеме, по спешностъ, и на второ четене.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието и чл. 1*)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието и чл. 1 на законопроекта, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 2)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 3)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 4)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

*) За текста на членоветъ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете чл. 5)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете чл. 6)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка тринадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за депозиране на печатни и литографни произведения въ народнитъ библиотеки.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитъ, като законопроектътъ се смѣта прочетенъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на закона за депозиране на печатни и литографни произведения въ народнитъ библиотеки.

Г-да народни представители! Промѣната въ политическия граници на България, която се отрази и върху народностно-културния животъ въ страната, предполага по-особени грижи за нѣкои области и градове. Между тѣхъ е и градъ Скопие. Голѣмо и будно огнище на българска просвѣта и съзнание въ миналото, дълго време Скопие ще има по-особено значение въ народностния и културно-просвѣтенъ животъ на родината ни, а това предполага повече и по-сериозни грижи и тѣ вече сѣ налице. Както ви е известно, възможното досега, за преходния периодъ, който преживяваме, бѣ направено: културнитъ традиции на града бѣха зачетени, запазени бѣха културнитъ институти, като музеятъ, библиотеката, театрътъ, радиостанцията и т. н.

Г-да народни представители! Съ еднаква стойностъ и значимостъ между тия институти е и Народната библиотека въ Скопие. Наредъ съ библиотекитъ въ София, Пловдивъ, Велико-Търново и Шуменъ и като тѣхъ, тя ще бѣде не само хранилище на българската книга, но и сръдиченъ народностно-културенъ разсадникъ. И тъкмо, за да бѣде поставена най-новата народна библиотека на еднакво равнище съ помечатитъ държавни библиотеки и за да може да отговори, отъ друга страна, на по-особената задача, която за известно време тя ще има, необходимо е да се допълни законътъ за депозиране на печатни и литографни произведения въ народнитъ библиотеки. Допълнението цели да увеличи задължителния депозитъ отъ 6 на 7 броя, за да може по този начинъ да се отдѣля по единъ брой отъ всѣко издание и за Скопската народна библиотека.

Надѣвамъ се, г-да народни представители, че ще бѣдете съгласни да се подкрепи правилното развитие на Скопската народна библиотека и ще одобрите предложеното допълнение.

Гр. София, 9 декемврий 1941 г.

Министъръ-председателъ и министъръ на народното просвѣщение:

Богданъ Филвъ

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на закона за депозиране на печатни и литографни произведения въ народнитъ библиотеки.

§ 1. Въ чл. 1 и въ чл. 4, алинея първа, цифрата „6“ се замѣня съ цифрата „7“.

§ 2. Въ чл. 5 съюзътъ „и“ следъ думата „Търново“ се заличава, а следъ думата „Шуменъ“ се прибавятъ думитъ: „и Скопие.“

§ 3. Въ алинея втора на чл. 6 съюзътъ „и“ следъ думата „Търново“ се заличава, а следъ думата „Шуменъ“ се прибавятъ думитъ: „и Скопие.“

§ 4. Въ чл. 7, алинея последна, и въ чл. 10 съюзътъ „и“ следъ думата „Пловдивъ“ се заличава, а следъ думата „Търново“ се прибавятъ думитъ: „и Скопие.“

§ 5. Въ чл. 6 думата „окръжнитъ“ се замѣня съ думата „областнитъ.“)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на закона за депозиране на печатни и литографни произведения въ народнитъ библиотеки, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля да се даде спешностъ на законопроекта.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ предлага, законопроектътъ да се приеме, по спешностъ, и на второ четене.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете заглавието и § 1*)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и § 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете § 2)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете § 3)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете § 4)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 4, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете § 5)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ § 5, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка четиринадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за разрешаване на Държавното висше училище за финансови и административни науки въ София да сключи заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка, въ размѣръ на 8.000.000 л., подъ гаранция на държавата.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да ги прочете.

Докладчикъ Стефанъ Каравановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за разрешаване на Държавното висше училище за финансови и административни науки — София, да сключи заемъ отъ Българската земеделска и кооперативна банка, въ размѣръ на 8.000.000 л., подъ гаранция на държавата.

Г-да народни представители! Държавното висше училище за финансови и административни науки въ София, съгласно съ чл. 3 отъ устройствения му законъ, е юридическа личностъ и се издържа отъ приходитъ, които добива отъ имотитъ си, както и отъ постѣпващитъ учебни такси и др., безъ да получава каквато и да било субсидия отъ държавата. Поради растящитъ нужди на стопанския, финансовъ и административенъ животъ, училището се развива твърде бързо, а броятъ на възпитаницитъ му постоянно нараства и това е, което е наложило на академическия съветъ, съ съгласие на Министерството на народното просвѣщение, да започне строежа на една нова училищна сграда върху собственото дворно мѣсто на училището, на ул. „Св. Караджа“ № 20.

*) За текста на членоветъ вижъ първото четене на законопроекта на същата страница, по-горе.

За посрещане на разходите по строежа при училището е учреден специален фонд „Поддържане и строеж на училищни помещения“, който се образува от ежегодните бюджетни излишци на училището. Тия излишци, които до края на тази година ще възлизат на около 4.000.000 л. и които при нормално развитие на училището ще нарастват всяка година с около милион и половина лева, биха били достатъчни да се приключи строежът в продължение на шест до седем години. Нуждата да се ускори строежът, обаче, е тъй належаща, че е необходимо да се сключи заем при Българската земеделска и кооперативна банка, погашението на който е напълно обезпечено от ежегодните излишци по бюджета на училището и от сръдствата на фонда „Поддържане и строеж на училищни помещения.“

Г-да народни представители! Вие виждате, че се касае да се улесни едно държавно училище, от чиито възпитаници днес има най-голяма нужда. Надявам се, че ще сподобите тия разбирания и ще дадете гласа си за законопроекта.

Гр. София, 3 декември 1941 г.

Министър-председател,
министър на народното просвещение: **Б. Филев***
(Его текстът на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване на Държавното висше училище за финансови и административни науки в София да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка, в размер на 8.000.000 л., под гаранция на държавата.

Чл. 1. Разрешава се на Българската земеделска и кооперативна банка да отпусне и на Държавното висше училище за финансови и административни науки — София, да сключи дългосрочен заем от същата банка, в размер на 8.000.000 л., под гаранция на държавата, при следните условия:

а) лихвата на заема ще бъде 7% и такси според тарифата на банката;

б) Заемът се отпуска изключително за постройка на здание за нуждите на училището върху мѣстото на държавата, находящо се на ул. „Ст. Караджа“ № 20.

в) Сумитъ по заема ще се изплащат от Софийския клонъ на Българската земеделска и кооперативна банка за извършени работи и доставени материали за постройката, по писмено нареждане на Държавното висше училище за финансови и административни науки, дадено въз основа на документи, проверени от Министерството — отделъ бюджетоконтроленъ.

г) Първоначално заемът ще се отпуска под формата на авансова лихвена текуща сѣтка, в която ще се капитализира полугодишно следващата се лихва, съгласно чл. 1, точка „а“. Когато банката изплати и последният суми по строежа или най-късно на 1 юлий 1943 г., авансовата лихвена текуща сѣтка заедно с капитализираните лихви ще се превърне в аноитетен платимъ заем в срок от осем години, чрез равни шестмесечни вноски.

Чл. 2. За обезпечаване на редовното изплащане на заема, Държавното висше училище за финансови и административни науки, залага постъпленията на учредения при училището фондъ „Подобрение и разширение на училищните сгради“, както и реализираните ежегодни излишци по бюджета на училището.

Чл. 3. Всички приходи, от които се образува фондътъ „Подобрение и разширение на училищните сгради“, се внасят задължително по влогова текуща сѣтка в Софийския клонъ на Българската земеделска и кооперативна банка, които банката блокира до размѣра на две шестмесечни аноитетни вноски. Това блокиране влиза в сила от деня на превръщането на авансовата текуща сѣтка в аноитетен заем.

Чл. 4. Заемът ще се сключи от директора на Държавното висше училище за финансови и административни науки, като неговъ законенъ представителъ.

Чл. 5. Въ бюджета на фонда „Подобрение и разширение на училищните сгради“ се предвижда всяка година приходен параграфъ за постъпленията от заема, както и разходен параграфъ в същия размѣръ. Също така се предвиждат и необходимите кредити за лихви и погашения по същия заем.

Чл. 6. Въ случай че училището има възможност да извършва предсрочно изплащане, нуждите за това предсрочно изплащане суми ще се предвиждат въ бюджета на училището или фонда. Предсрочното изплащане ще става съ съгласието на банката.)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за разрешаване на Държавното висше училище за финансови и административни науки в София да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка, в размер на 8.000.000 л., под гаранция на държавата, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Предлагамъ спешностъ.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финансите предлага, законопроектътъ, по спешностъ, да се приеме и на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието и чл. 1*)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 2)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 3)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 4)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 5)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 5, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 6)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 6, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка петнадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за Държавното телеграфопощенско училище.

„Които приематъ да се прочете само законопроектътъ, като мотивите се сѣтатъ прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на закона за Държавното телеграфопощенско училище.

Параграфъ единственъ. Къмъ чл. 13 на закона за Държавното телеграфопощенско училище се прибавя следната нова алинея:

„Завършилите закрытия професионаленъ отделъ при Държавното телеграфопощенско училище, практикували петъ години по ведомството на пошитъ, телеграфитъ и телефонитъ, се приравняват по същото ведомство съ телеграфопощенските служители съ сръдно специално образование.“

*) За текста на членовете вижъ първото четене на законопроекта

(Ето текстът на мотивитъ към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за допълнение на закона за Държавното телеграфопощенско училище.

Г-да народни представители! Презъ 1923 г. съ законъ бѣ открито Държавното телеграфопощенско училище въ София съ два отдѣла — срѣденъ и професионаленъ. Въ професионалния отдѣлъ се приемаха младежи съ най-малко завършено прогимназиално образование и приеменъ изпитъ. Курсътъ бѣше четиригодишенъ, презъ което време сѣ изучавани 29 предмета, отъ които 10 общообразователни и 19 специални.

Завършилитъ закрития професионаленъ отдѣлъ при Държавното телеграфопощенско училище въ София сѣ на брой около 150 души, отъ които 113 сѣ на служба по ведомството на пощитъ, телеграфитъ и телефонитъ, около 20 — по военното ведомство и останалитъ по други ведомства и на частна практика.

Подобно училище имаше въ Варна, наречено „Морски специални школи при флота на Н. В. Царя“, което е вече сѣщо закрито. На възпитаницитъ, завършили тѣзи школи, съ законъ, публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“, брой 132, отъ 14 априлъ 1940 г., се призна правото на техници съ срѣдно образование, следъ петгодишна практика по специалността. Въ тѣзи школи сѣ изучавани 13 предмета, отъ които 6 общообразователни и 7 специални.

Тѣй като дисциплинитъ, изучавани въ професионалния отдѣлъ на Държавното телеграфопощенско училище, сѣ смѣшитъ, даже и въ повече отъ ония изучавани въ закрититъ „Морски специални школи“, то следва и на възпитаницитъ на казания отдѣлъ на телеграфопощенското училище, да се признаятъ тия права, още повече, че тия възпитаници сѣ по-малко на брой.

Съ приложения законопроектъ се иска на завършилитъ професионалния отдѣлъ на Държавното телеграфопощенско училище, практикували петъ години по ведомството на пощитъ, телеграфитъ и телефонитъ, да се признае правото на телеграфопощенски служители съ приравнено срѣдно образование, само по ведомството на пощитъ, телеграфитъ и телефонитъ. По този начинъ ще се уреди положението на тѣзи служители и тѣ ще могатъ да авансиратъ въ службата си.

Предвидъ на всичко горенъложено, моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложения за целта законопроектъ.

Гр. София, декемврий 1941 г.

Министъръ на желѣзницитъ, пощитъ и телеграфитъ:
Д-ръ Ив. Горановъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на закона за Държавното телеграфопощенско училище, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Иванъ Горановъ: Предлагамъ спешностъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министъръ на желѣзницитъ, пощитъ и телеграфитъ предлага, законопроектътъ, по спешностъ, да се приеме и на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието и параграфъ единственъ*)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и параграфъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме къмъ точка шестнадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за измѣнение на закона за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ.

*) За текста на параграфъ единственъ вижъ първото четене на законопроекта на стр. 485.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитъ, като законопроектътъ се смѣта прочетенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за измѣнение на закона за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ.

Г-да народни представители! Напоследъкъ въ страната се разви голѣмо търсене и предлагане на пощенски марки, особено такива, отпечатани въ по-малки количества отъ по-голѣми стойности.

При така създалитъ се условия се очертава възможността за спекула въ търговията съ пощенски марки, която създава срѣдъ обществото настроение въ вреда на общественото спокойствие и престижа на пощенската администрация.

Налага се да се взематъ мѣрки за отстраняване тѣзи прояви. Една отъ ефикаснитъ мѣрки е отпечатването на пощенски марки отъ голѣмитъ стойности въ по-голѣмъ брой.

Съ предлагания законопроектъ за измѣнение на чл. 1 отъ закона за измѣнение на закона за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ се прокарва тази мѣрка, прилагането на която ще внесе успокоение въ търговията съ пощенскитъ марки и ще отстрани възможността за създаване условия за спекула.

Ето защо моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тукъ приложения законопроектъ.

Министъръ на желѣзницитъ, пощитъ и телеграфитъ:
Д-ръ Ив. Горановъ.“

(Ето текстът на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за измѣнение на закона за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ.

Параграфъ единственъ. Чл. 1, алинея първа, отъ закона за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ се измѣня, както следва:

„Разрешава се на министра на финанситъ да отпечати юбилейни пощенски марки, по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ, както следва:

1.000.000 кѣса отъ по 1 л. за	1.000.000 л.
1.000.000 кѣса отъ по 2 л. за	2.000.000 „
1.000.000 кѣса отъ по 4 л. за	4.000.000 „
1.000.000 кѣса отъ по 7 л. за	7.000.000 „
1.000.000 кѣса отъ по 14 л. за	14.000.000 „
1.000.000 кѣса отъ по 20 л. за	20.000.000 „

или всичко за . . . 48.000.000 л.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за измѣнение на закона за отпечатване юбилейни пощенски марки по случай XX юбилеенъ конгресъ на Общия съюзъ на пострадалитъ отъ войнитъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Иванъ Горановъ: Предлагамъ спешностъ.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министъръ на желѣзницитъ, пощитъ и телеграфитъ предлага, законопроектътъ да бѣде гласуванъ, по спешностъ, и на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието и параграфъ единственъ*)

*) За текста на параграфъ единственъ вижъ първото четене на законопроекта на същата страница, по-горе.

Председателстващ Никола Захариев: Които приемат заглавието на законопроекта и параграф единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към точка седемнадесета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за откупуване индустриалната тѣснопѣтна желѣзопѣтна линия от спирка „Орлица“ до спирка „Балабанов“, собственост на Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество, от българската държава.

Които сѣ съгласни да се прочете само законопроекта, като мотивитѣ се считат прочетени, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за откупуване индустриалната тѣснопѣтна желѣзопѣтна линия от спирка „Орлица“ до спирка „Балабанов“, собственост на Българска книжна и дървена индустрии, от българската държава.

Чл. 1. Разрешава се на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата да откупи тѣснопѣтната 60 см. желѣзопѣтна линия от спирка „Орлица“ (квм. 1+500) до спирка „Балабанов“ (квм. 12+600) от Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество, заедно съ подвижния инвентар: локомотиви, вагони и пр. за обща сума 2.437.000 л., съгласно описа, съставенъ на 25 ноември 1941 г.

Чл. 2. За изплащане на сумата 2.437.000 л. разрешава се допълнителен бюджетен кредит по бюджета на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата за 1941 бюджетна година по новъ § 137а, като разходътъ се покрие съ постѣпилитѣ въ повече приходи по сѣция бюджетъ.

Чл. 3. Покупко-продажбата на посочената въ чл. 1 тѣснопѣтна линия, както и договорътъ, който Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата ще сключи съ Рилската св. обителъ за експлоатация на собствената на сѣщата св. обителъ тѣснопѣтна желѣзопѣтна линия се освобождаватъ отъ гѣрбовъ налогъ,* всѣкакви данъци, такси, бери, общинско право и др.

(Ето мотивитѣ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за откупуване индустриалната тѣснопѣтна желѣзопѣтна линия от спирка „Орлица“ до спирка „Балабанов“, собственост на Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество, от българската държава.

Г-да народни представители! Желѣзопѣтното съобщение съ Рилската св. обителъ се поддържа отъ тѣснопѣтната 60 см. линия Кочариново—Рила—Манастира. До спирка „Орлица“ (квм. 1+500) желѣзопѣтната линия е собственост на държавата, отъ спирка „Орлица“ до манастира желѣзопѣтната линия е индустриална линия, като до спирка „Балабанов“ (квм. 12+600) е собственост на Българска и книжна дървена индустрии, акционерно дружество, а отъ тая спирка до манастира е собственост на последния. Концесионниятъ срокъ на тази линия е отдавна изтекълъ, но линията продължава да се експлоатира отъ Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество, защото желѣзопѣтната връзка съ Рилската св. обителъ трѣбва да се поддържа по причини на значителния трафикъ, състоящъ се отъ пѣтници-поклонници за манастира и извоза на дървесната маса, която годишно е повече отъ 20.000 кубика.

Желѣзопѣтната връзка по индустриалната линия е страдала винаги отъ малобройност на подвижния материалъ и липса на установена редовна връзка.

Съ присѣдиняването на освободенитѣ земи, обаче, пѣтническиятъ трафикъ се е засилилъ, поради многото поклонници отъ обширнитѣ предѣли на страната, които посещаваатъ най-големата българска светиня — Рилската св. обителъ.

Ето защо уреждането и поддържането на постоянната редовна желѣзопѣтна връзка съ манастира е отъ голямо национално и стопанско значение за страната, а включването на тази желѣзопѣтна линия въ държавната желѣзопѣтна мрежа е една належаща нужда.

Това може да стане само като държавата откупи индустриалната желѣзопѣтна линия, собственост на Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество и постави експлоатацията на цѣлата линия на солидни начала.

Откупуването на линията отъ квм. 1+500 до квм. 12+600 (релси и траверси), вагони и локомотиви — отъ Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество, може да се извърши срещу заплащане на обща сума лева 2.437.000, която е доста износна за държавното сѣкровище, а отношенията на Главната дирекция на желѣзницитѣ и пристанищата съ Рилската св. обителъ ще се уредятъ съ договоръ.

Съгласно чл. 48 отъ закона за мѣстнитѣ и индустриални желѣзници, откупуването може да стане само съ законъ.

Ето защо моля, г-да народни представители, да разгледате и гласувате тукъ приложенъ законопроектъ за откупуване индустриалната тѣснопѣтна желѣзопѣтна линия отъ българската държава отъ спирка „Орлица“ до спирка „Балабанов“, собственост на Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество.

София, декември 1941 г.

Министъръ на желѣзницитѣ, пощитѣ и телеграфитѣ:
Д-ръ Ив. Горановъ

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ на първо четене законопроекта за откупуване индустриалната тѣснопѣтна желѣзопѣтна линия от спирка „Орлица“ до спирка „Балабанов“, собственост на Българска книжна и дървена индустрии, акционерно дружество, отъ българската държава, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Иванъ Горановъ: Моля, по спешностъ, законопроекта да бѣде приетъ и на второ четене.

Председателстващ Никола Захариев: Г-нъ министърътъ на желѣзницитѣ предлага да се даде спешностъ на законопроекта.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието на законопроекта и чл. 1*)

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 2)

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 3)

Председателстващ Никола Захариев: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка осемнадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за отпускане заемъ за строежъ на жилищни сгради на преселницитѣ отъ Северна Добруджа.

Които сѣ съгласни да се прочетатъ само мотивитѣ къмъ законопроекта, като самиятъ законопроектъ се счита прочетенъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за отпускане заеми за строежъ на жилищни сгради на преселници отъ Северна Добруджа.

Г-да народни представители! Между преселницитѣ, на които трѣбва да се строятъ нови сгради, има и такива, които сѣ оставили въ Северна Добруджа покрити имоти

*) За текста на членоветъ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.

съ по-малка стойност, отъ стойността на най-евтиния типъ жилища, опредѣленъ за преселниците. Ако на тѣхъ държавата отпусне само това, което имъ се следва, тѣ не биха могли въ никой случай да се снабдятъ съ жилища.

Налага се, следователно, такива преселници да бъдатъ подпомогнати, за да не остане никой отъ тѣхъ безъ жилище. Въ тоя случай не би могло да се направи друго, освенъ да имъ се отпуснатъ заеми въ размѣръ, равенъ на разликата, между сумата, която има да получаватъ по силата на наредбата за снабдяване на преселниците отъ Северна Добруджа съ жилищни и стопански сгради и сумата необходима за постройка на най-евтиния типъ жилища.

За да може, обаче, такива преселници да строятъ жилищата си заедно съ ония, на които отпуснатитѣ отъ държавата сръдства сѫ достатъчни за постройките, временно тия заеми трѣбва да се отпуснатъ отъ сръдствата, които комисарството има на разположение за постройката на нови сгради на преселниците. Следъ това заемитѣ трѣбва да се оформятъ като заеми къмъ Българската земеделска и кооперативна банка, съ 7% лихва годишно, петгодишенъ срокъ, платими въ равни шестмесечни вноски въ края на шестмесечieto.

Българската земеделска и кооперативна банка ще отпусна заемитѣ подъ гаранция на държавата.

Като имате предвидъ всичко това, азъ ви моля, г-да народни представители, да одобрите и гласувате тукъ приложенъ законопроектъ.

Гр. София, декемврий 1941 г.

Министъръ на финанситѣ: Д. Божиловъ*

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за отпускане заеми за строежъ на жилищни сгради на преселниците отъ Северна Добруджа.

Чл. 1. На преселници отъ Северна Добруджа, които по силата на наредбата за снабдяване на преселниците отъ Северна Добруджа съ жилищни и стопански сгради, иматъ да получаватъ отъ държавата суми за постройка на нови сгради, но тия суми сѫ недостатъчни за построяване най-евтиния типъ жилища, се отпускатъ заеми, въ размѣръ, равенъ на разликата, между сумата, която има да получаватъ отъ държавата, и сумата, необходима за постройка на най-евтиния типъ жилища.

Чл. 2. Заемитѣ се отпускатъ временно отъ сръдствата, отпуснати на Комисарството за Добруджа, съ II постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 19 августъ 1941 г., протоколъ № 136, докато се оформятъ съ заеми къмъ Българската земеделска и кооперативна банка, съ 7% лихва годишно, срокъ петъ години, платими въ равни шестмесечни вноски, декурзивно.

Българската земеделска и кооперативна банка отпусна заемитѣ подъ гаранция на държавата.)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за отпускане заеми за строежъ на жилищни сгради на преселниците отъ Северна Добруджа, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка деветнадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за отстъпване даромъ на Съюза на българскитѣ писатели държавния имотъ въ гр. София, ул. „Генералъ Паренсовъ“ № 8, за построяване домъ на българскитѣ писатели.

Които приематъ да се прочете само текстътъ на законопроекта, като мотивитѣ къмъ него се считатъ прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за отстъпване даромъ на Съюза на българскитѣ писатели държавния имотъ въ гр. София, ул. „Генералъ Паренсовъ“ № 8, за построяване домъ на българскитѣ писатели.

Членъ единственъ. Отстъпва се даромъ на Съюза на българскитѣ писатели държавния имотъ въ гр. София, намиращъ се на ул. „Генералъ Паренсовъ“ № 8, състоящъ се отъ четири сгради, застроени върху 171.44 кв. метра и 347.81 кв. метра дворно мѣсто, при граници: ул. „Генералъ Паренсовъ“, д-ръ Тодоръ Добриновъ и етажна собственост, ул. „Гр. Игнатиевъ“ № 35, за построяване домъ на българскитѣ писатели.“

(Ето мотивитѣ къмъ законопроекта:

МОТИВИ

къмъ законопроекта за отстъпване даромъ на Съюза на българскитѣ писатели държавния имотъ въ гр. София, ул. „Генералъ Паренсовъ“ № 8.

Г-да народни представители! Държавата е собственица на имота, намиращъ се въ гр. София, ул. „Генералъ Паренсовъ“ № 8, състоящъ се отъ четири стари едноетажни сгради, застроени върху 171.44 кв. метра и 347.81 кв. метра дворно мѣсто, или общо 519.44 кв. метра, при граници: ул. „Генералъ Паренсовъ“, д-ръ Тодоръ Добриновъ и етажна собственост, ул. „Гр. Игнатиевъ“ № 35.

Този държавенъ имотъ понастоящемъ не се използва отъ никое държавно учреждение, а се отдава подъ наемъ отъ държавата на частни лица. Сѣщиятъ имотъ е исканъ отъ нѣколко държавни учреждения, но поради това, че е маломѣренъ и ширината на улицата не позволява да се развие сграда съ много етажи въ височина, тѣзи учреждения сѫ се отказали отъ исканията си следъ опознаване на имота.

Министерството на народното просвѣщение съ писмо № 574—I, отъ 4 ноемврий т. г., изпраща съ ходатайство молбата на Съюза на българскитѣ писатели, съ която сѣщиятъ иска да му се отстъпи даромъ въпросниятъ държавенъ имотъ за постройка на домъ на българскитѣ писатели.

Този държавенъ имотъ е подходящъ за посочената цель, тъй като сѣщиятъ се намира близу до центъра на града.

Съ отстъпването на поменатия имотъ държавата ще покаже, че цени труда и усилията на най-скромнитѣ си творци на култура и езикъ.

Като имамъ предвидъ целитѣ, за които се иска държавниятъ имотъ, намирамъ за умѣстно да се удовлетвори молбата на Съюза на българскитѣ писатели, като му се отстъпи даромъ държавниятъ имотъ, находящъ се въ гр. София, ул. „Генералъ Паренсовъ“ № 8, състоящъ се отъ четири сгради, застроени върху 171.44 кв. метра и 347.81 кв. метра дворно мѣсто.

Моля ви прочее, г-да народни представители, да гласувате предложението законопроектъ.

Гр. София, декемврий 1941 г.

Министъръ на земедѣлието и държавнитѣ имоти:
Д. Кушевъ)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за отстъпване даромъ на Съюза на българскитѣ писатели държавния имотъ въ гр. София, ул. „Генералъ Паренсовъ“ № 8, за построяване домъ на българскитѣ писатели, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, по спешностъ, законопроектътъ да бѣде приетъ и на второ четене.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситѣ предлага да се даде спешностъ на законопроекта.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете:

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието на законопроекта и членъ единственъ*)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка двадесета отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за разрешаване на министъра на вътрешнитѣ работи и народното здраве да поеме задължение за нуждитѣ на народното здраве въ размѣръ на 50.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивитѣ къмъ законопроекта, като самиятъ законопроектъ се счита прочетенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

*) За текста на членъ единственъ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за разрешаване на министра на вътрешните работи и народното здраве да поеме задължение, за нуждите на народното здраве, въ размър на 50.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години.

Г-да народни представители! Предвидъ на особеното международно положение и за да може да бъде осигурена страната ни съ нужните лѣкарства, санитарни материали, рентгенови и други уредби и разни инструменти, налага се на Главната дирекция на народното здраве да направи доставки сврѣхъ тия по редовния бюджетъ, като плащанията се извършватъ за повече отъ три бюджетни години.

Ето защо, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приготвения за целта законопроектъ.

Гр. София, декемврий 1941 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ

(Ето текстътъ на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване на министра на вътрешните работи и народното здраве да поеме задължение, за нуждите на народното здраве, въ размър на 50.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години.

Чл. 1. Разрешава се на министра на вътрешните работи и народното здраве да поеме задължение, въ размър на 50.000.000 л., за снабдяване на Главната дирекция на народното здраве съ медикаменти, санитарни материали, рентгенови и други уредби и разни инструменти. Въ горната сума не се включватъ припадащите се лихви, за които министърътъ на вътрешните работи и народното здраве може да поеме също задължение.

Задълженията да засегнатъ последователно до седемъ бюджетни години, начиная отъ бюджета за 1942 г., за изплащане погашенията на разни части, а заплащането на лихвите начиная отъ 1 ноемврий 1941 г., чрезъ полу-годишни вноски.

Чл. 2. Министерскиятъ съветъ опредѣля, кои отъ означените доставки въ чл. 1 да ставатъ по реда на чл. 120а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията и кои по обикновените начини, предвидени въ същия законъ.

Чл. 3. Българската народна банка може да извършва плащания по тоя законъ следъ предварително дадено съгласие на Върховната смѣтна палата. За така изплатените отъ Българската народна банка суми се издаватъ по искане на Министерството на вътрешните работи и народното здраве, едновременно на нейно име, съкровищни бонове отъ Главната дирекция на държавните дългове съ годишна лихва, равна на официалния скоптовъ процентъ на Българската народна банка, обаче въ никои случай не може да надминава 5%, считано отъ датата на превода на сумите до съответните падежи, по предварително одобрени смѣтки за лихвите отъ Върховната смѣтна палата. Боновете могатъ да бждатъ авансови и такива за изплащане стойността на изпълнени и редовно приети доставки, както и само за лихвите.

Съкровищните бонове за изплащане се издаватъ и при всички доставки по тоя законъ, които ще се извършватъ по обикновените начини отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията.

При доставки по настоящия законъ може да се уговорятъ и да се отпускатъ, по преценка на комисията по чл. 120а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията, авансови бонове срещу тѣзи доставки, въ размър до 30% отъ стойността и по реда на забележките къмъ чл. 66 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията.

Разрешава се на Българската народна банка да увеличи процента, предвиденъ въ забележката къмъ чл. 35, пунктъ 17, отъ устройствения ѝ законъ, до размър до поетите задължения, посочени въ чл. 1 отъ настоящия законъ.

Чл. 4. Необходимите кредити за изплащане издадените съкровищни бонове на поетите задължения по тоя законъ — погашения и лихви, се предвиждатъ ежегодно въ бюджетите на Министерството на вътрешните работи и народното здраве, начиная отъ ноемврий 1941 г. — само за лихвите, а отъ 1 януарий 1942 г. — и за погашенията.)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за разрешаване на министра на вътрешните работи и народното здраве да поеме задължение за нуждите на народното здраве, въ размър на 50.000.000 л., платими за повече отъ три бюджетни години, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Добри Божиловъ: Моля, по спешностъ, законопроектътъ да се гласува и на второ четене.

Председателстващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на финанситъ предлага да се гласува, по спешностъ, законопроектътъ и на второ четене.

Които съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието на законопроекта и чл. 1*)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 2)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 3)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете чл. 4)

Председателстващъ Никола Захариевъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме къмъ точка двадесетъ и първа отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на закона за гражданското сѣдопроизводство.

Които приематъ да се прочетатъ само мотивите къмъ законопроекта, като самиятъ законопроектъ се счита прочетенъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да го прочете.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на закона за гражданското сѣдопроизводство.

Г-да народни представители! Въ нѣкои закони се съдържатъ разпореждания, по силата на които се постановява да се конфискуватъ въ полза на държавата нѣкои предмети или имуществени обекти. Тия законни разпореждания не могатъ да се приложатъ въ случаите, въ които имуществените обекти сѣ безименни ценни книги, които поради естеството си могатъ да бждатъ укрити чрезъ предаване отъ рѣка на рѣка, безъ да може държавната властъ да проследи движението имъ и да осуети укриването имъ. Въ предложеното допълнение на закона за гражданското сѣдопроизводство се предвижда начинъ, за да се отстрани тази възможностъ за неизпълнение на законни разпореждания. Законопроектътъ създава задължения за ония лица, въ които се намиратъ конфискуваните безименни ценни книжа (акции, облигации и пр.), да ги предадатъ на посоченото отъ властата мѣсто въ 7-дневенъ срокъ отъ обявяването въ „Държавенъ вестникъ“. Ако въ тоя срокъ ценните книжа не бждатъ представени, то тѣ ще се обезсилитъ съ постановление на Министерския съветъ. А въмѣсто така обезсилените ценни книжа на държавата ще се издадатъ дубликати отъ тѣхъ и тя ще може да осъществи правата, произтичащи отъ конфискуваните и обезсилени титри съгласно чл. 1020 отъ закона за гражданското сѣдопроизводство.

Последните две алинеи отъ законопроекта предвиждатъ санкции за неизпълнение на постановлението по първата алинея.

*) За текста на членовете вижъ първото четене на законопроекта на същата страница, по-горе.

По тия съображения, моля ви, г-да народни представители, да приемете чрез гласуване предложения законопроект.

Гр. София, декември 1941 г.

Министър на правосъдието: **В. Митакوف***

(Ето текстът на законопроекта:

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на закона за гражданското съдопроизводство.

Параграфъ единственъ. Следъ чл. 1021 се прибавя следниятъ новъ членъ:

Чл. 1021а. Безименни ценни книжа, които по специаленъ законъ се конфискуватъ въ полза на държавата, ако въ седемдневенъ срокъ отъ обнародване въ „Държавен вестникъ“ на обявлението за предаването имъ не бждатъ предадени отъ лицата, въ които се намиратъ, на съответното мѣсто, по докладъ на надлежния министъръ, се обезсилватъ съ постановление на Министерския съветъ, като въ замѣна на обезсилениѣ ценни книжа издателитъ на тия книжа се задължаватъ да издадатъ на държавата дубликати въ опредѣленъ отъ надлежния министъръ срокъ отъ датата на съобщението. Заедно съ ценнитъ книжа държавата придобива право и на всички неизплатени още по тѣхъ купони до момента на обезсилването.

Постановлението на Министерския съветъ се обнародва въ „Държавен вестникъ“.

Неиздаването на дубликати въ дадения срокъ влѣче следъ себе си отговорностъ за издателя въ лицето на всички членове на управителния съветъ — глоба, въ размѣръ на двоенъ размѣръ на стойността на ценнитъ книжа по номиналната имъ стойностъ или по пазарната, ако последната е по-голяма отъ номиналната, независимо отъ отговорността по други закони.

Глобата се налага съ постановление отъ надлежния министъръ, което не подлежи на никакво обжалване.)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на закона за гражданското съдопроизводство, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Василъ Митакوفъ: Моля, по спешностъ, за конопроектътъ да се гласува и на второ четене.

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Г-нъ министърътъ на правосъдието предлага да се гласува законопроектътъ, по спешностъ, и на второ четене.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Стефанъ Караивановъ: (Чете заглавието на законопроекта и параграфъ единственъ*)

Председателствуващъ Никола Захариевъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и параграфъ единственъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Дневниятъ редъ е изчерпанъ, ще вдигнемъ заседанието. За следващото заседание, което ще бжде утре, четвъртъкъ, 25 декември, 15 ч., председателството, съ съгласието на правителството, предлага следния дневенъ редъ:

Одобрение на предложенията:

1. За одобрение XXIV постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 10 ноември 1941 г., протоколъ № 184 — относно изселването на група германци отъ България.

2. За одобрение подписаната въ Братислава на 10 септември 1941 г. спогодба за търговския обмѣнъ и отнасящитъ се до него плащания между царство България и Словашката република.

3. За одобрение подписания въ София на 11 октомври 1941 г. втори допълнителенъ протоколъ къмъ договора за търговия и корабоплаване между България и Италия отъ 30 юлий 1941 г.

4. За одобрение, подписаната въ София на 15 октомври 1941 г. конвенция относно уреждането на взаимнитъ желѣзопѣтни съобщения между царство България и кралство Румѣния презъ Харманъ — Негру — Вода и заключителенъ протоколъ къмъ сѣщата конвенция.

5. За одобрение подписанитъ въ София на 5 априлъ 1941 г. конвенция относно уреждането на взаимнитъ желѣзопѣтни съобщения между царство България и кралство Румѣния презъ Харманъ — Негру — Вода и заключителенъ протоколъ къмъ сѣщата конвенция.

6. За одобрение подписаната въ София на 23 май 1941 г. четвърта допълнителна спогодба къмъ българо-германския договоръ за търговия и мореплаване отъ 24 юний 1932 г.

7. За одобрение 43. постановление на Министерския съветъ, взето въ заседанието му отъ 6 декември 1941 г., протоколъ № 200 — относно даденото разрешние на в. „Зелена седмица“.

Първо четене на законопроектитъ:

8. За ликвидирание на концесионнитъ аптеки на лица отъ еврейски произходъ.

9. За поправка на чл. 4, алинея втора, отъ закона за принудително отчуждаване на разни предприятия отъ обществена полза въ новоосвободенитъ земи.

10. За измѣнение и допълнение наредбата-законъ за поземления данѣкъ.

11. За измѣнение и допълнение на закона за финансово облекчение и заздравяване на общинитъ.

12. За измѣнение и допълнение на членове 48 и 108 отъ наредбата-законъ за селскитъ общини и членове 44 и 50 отъ наредбата-законъ за градскитъ общини.

13. За отстъпване отъ държавата на общината въ с. Кърналово, Петричко, минералнитъ извори въ землището на с. Ширбаново, Петричко, мѣстността „Кожухъ“.

14. За отстъпване отъ държавата на общината въ с. Варвара, Пазарджишко, държавната сграда при общинскитъ минерални бани въ сѣщото село.

15. За отстъпване отъ държавата на общината въ с. Давидково, Ардинско, държавната минерална баня и изворъ въ землището на с. Лѣджа, Ардинско.

16. За задължителна застраховка на земеделскитъ култури срещу градушка.

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 21 ч. 35 м.)

Подпредседателъ: **НИКОЛА ЗАХАРИЕВЪ**

Секретари: { **ДИМИТЪРЪ САРАДЖОВЪ**
ИВАНЪ МИНКОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: **ДОНЧО ДУКОВЪ**

*) За текста на параграфъ единственъ вижъ първото четене на законопроекта на сѣщата страница, по-горе.